

การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ในจังหวัดกำแพงเพชร

**DEVELOPMENT OF MANAGEMENT OF PUBLIC TRAINING UNIT
IN KAMPHAENGPHET PROVINCE**

พระครูอาทรวชิรกิจ (มานะ จานิสฺสโร)

ดุขฎฐินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๑

การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ในจังหวัดกำแพงเพชร

พระครูอาทรวชิรกิจ (มานะ ฐานิสฺสโร)

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**Development of Management of District Public Training Unit
in Kamphaengphet Province**

Phrakhru Athornvachirakit (Mana Thānissaro)

A Dissertation Submitted in Partial Fullfilment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุขณินพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษา ตามหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุขณินพนธ์

(ศ.ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ)

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.สุวิญ รักษัตย์)

กรรมการ

(ดร.ประเสริฐ ชีลาว)

กรรมการ

(พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุขณินพนธ์

พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูอาทรวชิรกิจ)

ชื่อคุณิพนธ์	: การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร
ผู้วิจัย	: พระครูอาทรวิจิตรกิจ (มานะ จานสิโร)
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์	: พระมหาสุมนต์ สุนนโท, ดร., ป.ธ.๔, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ) : รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (มานุษยสังคมศาสตร์), M.A. (Politics), P.h.D. (Political Science)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร" มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๒) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูป/ท่าน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๔ รูป/ท่าน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประธานหน่วยและคณะกรรมการของหน่วยบางแห่งอยู่คนละพื้นที่คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรม ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และ ขาดการส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง การให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง แก่ประชาชน ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดตั้งศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ขาดนโยบาย และแผนงาน ต่างคนต่างทำงานขาดการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม ไม่มีการจัดวิทยากรมาอบรมผู้สูงอายุในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ขาดการประสานงานกับพัฒนาการประจำตำบล มาจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ขาดการดำเนินงานส่งเสริมจิตสาธารณะในการฝึกบำเพ็ญจิตภาวนาในวันสำคัญทางศาสนา และอบรมนักเรียนในเรื่องความกตัญญูต่เวทิตาในวันสำคัญต่างๆ

๒. องค์ประกอบของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๕ องค์ประกอบ คือ ๑) ด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ประชาชนในท้องถิ่น ๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข และ ๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยแต่ละองค์ประกอบ

ได้มีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน ในการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน ให้มีการดำเนินงานระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน มีการส่งเสริมภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ส่งเสริมให้มีความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายวางแผนการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย

๓. การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น คือ มีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่อง การประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน ๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน คือ มีการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อ จัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพการจักสาน การทอผ้าพื้นเมือง ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกัน ๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า คือ มีการดำเนินงานระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน โดยวัดเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกัน การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข คือ มีการส่งเสริมภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข มีการใช้กระบวนการสันติสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน มีการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร คือ มีการวางแผนร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม มีความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายวางแผนการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน และชุมชน

Dissertation Title : Development of Management of Public Training Unit in Kamphaengphet Province

Researcher : Phrakhru Arthornwachirakit (Mana Ṭhānissaro)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Dissertation Supervisory Committee

: Phramaha Sunan Sunando, Dr, Pali IV, Dr., B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)

: Assoc. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : March 25, 2019

Abstract

The objectives of research paper were (1) to study the problems of the district public training unit management in Kamphaeng Phet Province, (2) to analyze the elements of the management model of the district public training units in Kamphaeng Phet Province, and (3) to present the guidelines for the development of the training units for the people in the Kamphaeng Phet Province.

This research uses qualitative research methods. By collecting data from 25 key contributors / person as a structured interview and group discussion with 14 experts / experts and analyzed by content analysis techniques

The research finding revealed that:

1. The problem of the training of the people in the Kamphaeng Phet province is that the unit president and the committee of some units are in different areas. The committee lacks knowledge and understanding in training. There are no guidelines for practices that are contrary to there is no understanding of roles and duties. Lacking the promotion of morals and ethics to the people continuously providing knowledge on sufficiency economy to the public does not give priority to the establishment of a power center for village protection to create peace, lack of policies and plans for different people to work, lack of participation in ongoing activities to be concrete. There are no trainers to train the elderly in the promotion of health. Lack of coordination with district development officers Come to organize training to educate people on life According to the sufficiency economy guidelines Lack of public mental support in practicing spiritual prayer on important religious days and train students in gratitude and gratitude on important days.

2. The composition of the district public training unit management in Kamphaeng Phet province was composed of 5 components, namely 1) assistance and support for local people 2) the center of coordination between temples, houses and departments 3) the center of being 4) Thinking of the people of all groups in terms of

being a power center for the protection of villages for peace and 5) The information center each element has a plan for operation, inspection and improvement in the implementation of the development of people's quality of life in the provision of knowledge on occupation according to the principles of sufficiency economy. Peacefully according to the rules and regulations of the community. In coordination between the home and local administrative organizations to have activities together There is a meeting of the village community. To have operations between temples local government organization Administrative department, government agency and the public sector Promoting the public sector and the people in driving the 5 precepts village project for the peace community encourage unity in the community as an important basis for strengthening the network, planning the implementation of measures to be a center for network.

3. The development of the training unit for the people in the district of Kamphaeng Phet province, found that 1) the assistance and support of the local people is the planning, operation, inspection and improvement in the development of the quality of life of people in the field of education Occupation according to the principles of sufficiency economy is planned to train people to live together in peace and order according to the rules and regulations of the community. 2) the coordination between the center and the agency is a measure of coordination between agencies and local governments. To have activities together There was a meeting of the village community to arrange the temple as a learning center for basketry. Native weaving Conservation and reforestation in the area of the temple or public land of the community To allow the community to take advantage of the land of temples or public places together 3) As the center of the idea of people of all groups, that is, operations between temples local government organization administrative department, government agency And the public sector The temple is a place that facilitates coordination. Strengthening the cooperation network of houses, temples, and schools in the development of culture 4) As a center for the protection of villages for peace, the government and people are encouraged to drive the village of the sacred village 5 for the peace community. The use of a peaceful dialogue process in opening up the area for discussion and exchange of knowledge to reduce conflicts of people in the community With the intention of preserving the 5 precepts in unison to create "Family Preserving Precepts 5" and "Village Preserving Precepts 5" 5) As a information center, there is a plan to collaborate with agencies involved in the development of concrete communities. There is unity in the community as an important basis for strengthening the network, planning the operation, providing the temple as a center for network. With the main house and the school as an organization to support the group to be strong and strong by allowing the entire network to link together throughout the village community.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชะฎิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาดุชะฎิณิพนธ์อันประกอบด้วย พระมหาสุมนต์ สุนนโท,ดร. และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัดให้กระจ่างจนสามารถทำงานจนบรรลุเป้าหมายจนสำเร็จด้วยดีตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาต่างๆ ที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้ถูกต้องตามขั้นตอน ทั้งด้านภาษา เนื้อหาสาระสำคัญด้วยการให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุงให้มีความถูกต้องประกอบด้วย (๑) พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. (๒) พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร. (๓) พระมหา กฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. (๔) ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต (๕) ดร.ประเสริฐ อิลาว คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การทำดุชะฎิณิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบดุชะฎิณิพนธ์ดุชะฎิณิบัณฑิต (๑) ศ.(พิเศษ) ร.ท. ดร.บรรจบ บรรณรุจิ (๒) รศ.ดร.สุวิญ รัชส์สัย (๓) อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อิลาว (๔) พระมหาสุมนต์ สุนนโท ดร. (๕) รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

ขอกราบขอบพระคุณ พระธรรมภาณพิลาส เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร และพระเทพปริยัติเมธี รศ.ดร. เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ ที่ช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอน ผู้บรรยายในห้องเรียนทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือชี้แนะทักษะแนวทางที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษาและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชวชิรเมธี,ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการ ณ วัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาเพิ่มองค์ความรู้ในการบริหารจัดการกิจการพระพุทธศาสนา

ขออนุโมทนาโยมพี่น้อง ทองสี คุณแม่กิมเป่า ไทพาดิษฐ์ คุณครูอารีย์ ราชทรัพย์ คุณอารีรัตน์ คำบรรลือ และญาติโยมอุบาสก อุบาสิกาวัดไตรภูมิ ตลอดจนพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา จนทำให้ดุชะฎิณิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันใดอันจะพึงมีจากดุชะฎิณิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอนอบน้อมถวายเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และมอญบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แก่บิดา มารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ญาติสนิทมิตรสหายและผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๘)
สารบัญสารบัญแผนภาพ	(๑๐)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ จุดประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๘
๒.๒ การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	๑๒
๒.๓ ความหมายของการบริหารการจัดการทางตะวันตก	๑๗
๒.๔ พุทธวิธีการบริหารจัดการงาน	๒๕
๒.๕ ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย	๓๙
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๓
๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๕
๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๕
๓.๓ เครื่องมือการวิจัย	๕๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔.๑ สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด กำแพงเพชร	๖๑
๔.๒ การศึกษาองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใน จังหวัดกำแพงเพชร	๖๖
๔.๓ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด กำแพงเพชร	๙๓
๔.๔ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร	๑๐๘
๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๒๐
บทที่ ๕ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๓๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๘
บรรณานุกรม	๑๔๙
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือการวิจัย	๑๕๘
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล(ผู้ทรงคุณวุฒิ)	๑๖๔
ภาคผนวก ค หนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะของผู้เชี่ยวชาญ	๑๗๗
ภาคผนวก ง รายงานผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะของผู้เชี่ยวชาญ	๑๙๒
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๙๔
ภาคผนวก ฉ ประมวลภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๙๘
ประวัติผู้วิจัย	๒๐๖

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ความหมายของการบริหารจัดการทั่วไป	๑๒
๒.๒ ความหมายของการบริหารการจัดการทางตะวันตก	๒๕
๒.๓ พุทธวิธีการบริหารจัดการ	๓๕
๒.๔ ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย	๓๙
๒.๕ หน่วยอบรมประชาชนดีเด่นระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร	๔๒
๔.๑ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ด้านสภาพทั่วไปของการจัดการ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร	๖๖
๔.๒ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และ อนุเคราะห์ ประชาชนในท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ (W.Edwards Deming.PDCA)	๗๑
๔.๓ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร การเป็นศูนย์กลางประสานงาน ระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming	๗๕
๔.๔ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิด ของ ประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming	๘๐
๔.๕ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกัน หมู่บ้านให้เกิดสันติสุข โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming	๘๖
๔.๖ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูล ข่าวสาร (PDCA)	๙๓
๔.๗ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรม ประชาชน ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และ อนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น	๙๖
๔.๘ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรม ประชาชน ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร การเป็นศูนย์กลางประสานงาน ระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน	๙๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๙ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า	๑๐๒
๔.๑๐ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข	๑๐๕
๔.๑๑ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร	๑๐๘
๔.๑๒ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น	๑๑๑
๔.๑๓ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน	๑๑๓
๔.๑๔ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า	๑๑๕
๔.๑๕ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิมีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข	๑๑๗
๔.๑๖ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์รวมข่าวสาร	๑๑๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ โครงสร้างองค์กรสงฆ์สมัยพุทธกาล	๒๖
๒.๒ โครงสร้างการปกครององค์กรสมัยพุทธกาล	๒๙
๒.๓ โครงสร้างการมอบหน้าที่ในองค์กรในสมัยพุทธกาล	๓๒
๒.๔ สายการบังคับบัญชาของคณะสงฆ์ในองค์กรสมัยพุทธกาล	๓๔
๒.๕ กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	๕๔
๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย : การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร	๑๒๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นหลัก ในการอ้างอิง ซึ่งจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อ คัมภีร์ เช่น ขุ.ข. (ไทย) ๒๕/๙๑/๕๗. หมายความว่า ระบุถึง พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๙๑ หน้า ๕๗ เป็นต้น ทั้งนี้ โดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิ. ม. (ไทย)	วินัยปิฎก มหาวรรค	ภาษาไทย
วิ. มหา. (ไทย)	วินัยปิฎก ภิกขุวิภังค์	ภาษาไทย

พระสูตรตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที. ม. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
ม. อุ. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์	ภาษาไทย
ส. ส. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	ภาษาไทย
อง. ทสก. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	ภาษาไทย
อง. จตุกก. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	ภาษาไทย
อง. ทสก. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	ภาษาไทย
ขุ. เปต. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เปตวัตถุ	ภาษาไทย
ขุ. ธ. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธัมมบท	ภาษาไทย
ขุ. จุ. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิทเทศ	ภาษาไทย
ขุ. ป. (ไทย)	สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภีทามรรค	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยังมีวัดในพระพุทธศาสนาจำนวนมาก ที่สามารถใช้เป็นสถานที่พัฒนาจิตวิญญาณของประชาชนได้ปีละหลายล้านคน หากวัดนั้นๆได้รับการพัฒนาให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมเป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถดึงดูดใจผู้ที่ผ่านมาให้มีความรู้สึกว่ที่นี่มีความสุขที่สัมผัสได้ วัดจึงน่าจะเน้นบทบาทสนองตอบเป้าประสงค์ของพุทธศาสนิกชนที่ชัดเจนออกมา ในฐานะผู้ให้ที่พึ่งทางกาย ทางใจ ที่ไม่เพียงพัฒนาด้านวัตถุและศาสนสถานเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมไปถึงการพัฒนาอื่น ๆ อีก เช่น ด้านบริหาร ด้านศาสนบุคคล ด้านการศึกษาอบรม ด้านศาสนสมบัติและด้านการสาธารณสงเคราะห์^๑ วัดจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า เพื่อเรียกความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนกลับมาเหมือนกับในสมัยก่อนๆ

มหาเถรสมาคม โดยความริเริ่มของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธรมหาเถร ป.ธ.๙) วัดสามพระยา ให้ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๕ ประการคือ

๑. เพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ

๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าในทุก ด้าน เช่น

-ช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่น

-ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภูมิปัญญาของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนมีศีลธรรมซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

-ช่วยกันพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เราเรียกกันว่าสัมมาชีพ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารายได้มาพัฒนาครอบครัว หมู่บ้าน และสังคมที่ตนอาศัยอยู่โดยไม่เลื่องงานหนักเอาเบาสู้ยึดคิดว่า คนขยันย่อมหาทรัพย์ได้

^๑ กรมการศาสนา, **วัดพัฒนา ๔๔**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า กล่าวคือ ใครมีความคิดอะไรที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองให้มาแสดงออกที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เข้าทำนองที่ว่า ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ จะนำชาติให้เจริญ

๔. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุขช่วยกันปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่น ๆ ให้ทุกคนนอนตาหลับ เข้าทำนองว่า ถึงคราวมีทุกข์ ช่วยกันแก้ไข ถึงคราวสุขสบายก็ไม่ตกอยู่ในความประมาท

๕. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงตรงไปตรงมา ยุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้เราเข้าใจสถานการณ์ของบ้านเมืองไม่ถูกต้องและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาล้มเหลว^๒

หากเปรียบเทียบกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้กับพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ ในวันมาฆบูชา ณ เวฬุวนาราม เมืองราชคฤห์ เมื่อกว่า ๒,๖๐๐ ปี ล่วงมาแล้ว วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทั้ง ๕ ข้อนี้คือ “อุดมการณ์” (Ideology)

ปัจจุบัน(พ.ศ.๒๕๖๑)ประเทศไทย มีตำบลฝ่ายอาณาจักรหรือฝ่ายบ้านเมือง จำนวน ๗,๒๕๔ ตำบล^๓ มีวัดที่เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจำนวน กว่า ๖,๕๐๐ วัด ครอบคลุมเกือบทุกตำบลฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้นอนุวัตตามเขตการปกครองของฝ่ายบ้านเมือง ในแต่ละตำบลของฝ่ายบ้านเมืองที่มีวัดตั้งอยู่ ตามระเบียบระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้เจ้าคณะตำบลเสนอวัดใดวัดหนึ่งขึ้นเป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยมีเจ้าอาวาสวัดนั้นเป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนโดยตำแหน่ง^๔ ซึ่งในบางตำบลของฝ่ายบ้านเมืองถึงแม้จะมีตำบลคณะสงฆ์มากกว่า ๑ ตำบลก็ตามแต่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีได้เพียงตำบลละ ๑ แห่งเท่านั้น แต่ในตำบลมีวัดเพียงวัดเดียวก็ให้วัดนั้นเป็นหน่วยอบรมประชาชนเลย

หน่วยงานอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร บางหน่วยไม่สามารถจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้เนื่องจากขาดปัจจัยหลายประการ เช่น บุคลากรและอุปกรณ์ที่จะมาสนับสนุนในการดำเนินงาน ขาดการประสานกับองค์กรและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีเครือข่ายโยงใยทั่วประเทศ เพื่อช่วยวางแผนในการทำงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแต่ละแห่งซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกันมาก มีความพร้อมในการจัดการพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งแตกต่างกันไป เนื่องด้วยขาดรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน จึงไม่สามารถดำเนินการตามกรอบ

^๒ พริ้ง เจนนี, คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๖), หน้า ๑.

^๓ กรมการปกครอง, ข้อมูลการปกครองส่วนภูมิภาค ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.zcooby.com/2559-thailand-information-number-statistics> [๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑].

^๔ กรมการศาสนา, วัดพัฒนา ๔๔, หน้า ๒.

ระเบียบการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้ ตามมติมหาเถรสมาคมได้กำหนดคุณสมบัติของวัดว่าต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง เพียงแต่ได้วางกรอบแนวทางในการดำเนินการเท่านั้น หลักธรรมสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นที่กล่าวไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการแต่งตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มีหลักธรรม ๘ ประการ ได้แก่^๕

๑. ศีลธรรมและวัฒนธรรม
๒. สุขภาพอนามัย
๓. สัมมาชีพ
๔. สันติสุข
๕. ศึกษาสงเคราะห์
๖. สาธารณสงเคราะห์
๗. กตัญญูกตเวทิตาธรรม
๘. สามัคคีธรรม

เมื่อกล่าวถึงหลักโอวาทปาฏิโมกข์ที่พระพุทธองค์วางไว้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือหลักธรรม ๘ ข้อนี้ คือ “หลักการ” (Principles) แต่มหาเถรสมาคมไม่ได้วางวิธีการทำงานไว้ให้แกหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องมี “วิธีการ” (Method) ในการดำเนินการแต่ประการใด

ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรมีวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย จำนวน ๖๒๑ วัด ที่พักสงฆ์จำนวน ๑๑๔ แห่ง^๖ เป็นวัดที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน ๗๘ หน่วย เป็นวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน ๑๕ วัด วัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นจำนวน ๕ วัด

วัดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่น นั้นมีรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน ๕ ประการ เช่น มีระเบียบการปกครองพระภิกษุสามเณรที่ชัดเจน เป็นต้น แต่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรไม่มีรูปแบบการจัดการหน่วยที่ชัดเจนแน่นอน จึงเป็นเหตุให้วัดอันเป็นที่ตั้งของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลไม่มีการพัฒนาเท่ากับวัดพัฒนาตัวอย่าง

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินธรมหาเถร ป.ธ.๙) วัดสามพระยา ผู้ริเริ่มให้ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมาเป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้ ๕ ด้านคือ

๑. ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น
๒. ด้านเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน
๓. ด้านเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า
๔. ด้านเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖

^๖ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร สถิติวัดในจังหวัดกำแพงเพชร ปี๒๕๖๐ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.freewebs.com/kamphengphet>. [๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

๕. ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร^๗

ซึ่งการดำเนินการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นจำนวนมากที่สามารถดำเนินการได้ตามนโยบายของมหาเถรสมาคม สามารถพัฒนางานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มีรูปแบบในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งมหาเถรสมาคมได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๕ ให้แต่ละจังหวัดคัดเลือกหน่วยอบรมประชาชนที่มีผลงานดีเด่นเพื่อรับใบที่ได้รับพัดประกาศเกียรติคุณพร้อมใบประกาศเกียรติคุณจากสมเด็จพระสังฆราช^๘ ปัจจุบันมีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจำนวนมากที่มีการพัฒนาในด้านใดต่าง ๆ ดีแล้ว จึงได้รับคัดเลือกให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นในระดับต่าง เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค แต่ยังมีหน่วยอบรมประชาชนอีกเป็นจำนวนมาก ที่ไม่มาสารณดำเนินงานให้เป็นไปตามที่มหาเถรสมาคมกำหนดได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ว่าวัดอันเป็นที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีสภาพและปัญหาการดำเนินการ ในการพัฒนาในด้านใดบ้าง ซึ่งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจะต้องสามารถระบุสภาพและปัญหาการดำเนินงานออกมาอย่างชัดเจน เพื่อจะหาทางช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนานั้น ๆ ให้มีสภาพเป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่นของแต่ละอำเภอ ว่าแต่ละหน่วยนั้นมีการดำเนินงานอย่างไร ซึ่งในแต่ละหน่วยนั้นย่อมมีบริบท มีความพร้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้วัดที่เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้มีการจัดการพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตามมติของมหาเถรสมาคมทั้ง ๕ ประการ คือ ๑.เพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ๒.เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานต่าง ๆ ๓.เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔.เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข และ ๕.เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร ให้วัดซึ่งเป็นที่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีรูปแบบในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจและด้านวัตถุของประชาชนต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร มีอะไรบ้าง

๑.๒.๒ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ แนวทางพัฒนารูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ควรเป็นอย่างไร

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๘ การศาสนา, แลกเปลี่ยนทัศนะสงฆ์ ฉบับที่ ๑/๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘.

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๓.๒ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง ด้าน ๕ คือ

- (๑) ด้านสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น
- (๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน
- (๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า
- (๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข
- (๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร^๙

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตัวแปรออกเป็น ๒ ประเภทคือ

ก. ตัวแปรต้น ได้แก่

วงจรเดมมิง Deming คือวงจรการควบคุมคุณภาพ

- Plan (วางแผน)
- Do (ปฏิบัติตามแผน)
- Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน)
- Act (ปรับปรุงแก้ไข)^{๑๐}

ข. ตัวแปรตาม ได้แก่

- ๑) การสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น
- ๒) การเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน
- ๓) การเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า
- ๔) การเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒

^{๑๐} Deming, Edward W., The Massachusetts Institute Technology Center for Advanced Engineering Study, (New York: McGraw-Hill, Out of The Crisis, 1995), pp 9-11.

๕) การเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

๑.๔.๓ ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ

ประชากร

ได้แก่พระสงฆ์สามเณรที่เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน ๑๑ อำเภอ รวม ๑๙ รูป (คัดเลือกจากหน่วย อบรมดีเด่น ๑๙ หน่วย)

คฤหัสถ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน ๖ คน รวม ๒๕ รูป/คน

และการสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) จำนวน ๑๔ รูปหรือคน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในพื้นที่คณะสงฆ์จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน ๑๑ อำเภอ คือ ๑)อำเภอเมืองกำแพงเพชร ๒)อำเภอขาณุวรลักษบุรี ๓) อำเภอคลองขลุง ๔)อำเภอคลองลาน ๕) อำเภอพรานกระต่าย ๖) อำเภอลานกระบือ ๗) อำเภอไทรงาม ๘) อำเภอทรายทองวัฒนา ๙) อำเภอบึงสามัคคี ๑๐) อำเภอปางศิลาทอง ๑๑) อำเภอโกสัมพีนคร

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กำหนดระยะเวลาตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๖๑ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น หมายถึงการให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของจังหวัดกำแพงเพชร

ศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน หมายถึงการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้าน เช่น

-ช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่น

-ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภูมิปัญญาของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนมีศีลธรรมซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

-ช่วยกันพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เราเรียกกันว่าสัมมาชีพ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารายได้มาพัฒนาครอบครัว หมู่บ้าน และสังคมที่ตนอาศัยอยู่โดยไม่เลือกงานหนักเอาเบาสู้อยึดคิดว่า คนขยันย่อมหาทรัพย์ได้ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของจังหวัดกำแพงเพชร

ศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า หมายถึงที่ระดมความคิดที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองให้มาแสดงออกที่หน่วยอบรมประชาชน

ประจำตำบล เข้าทำนองที่ว่า ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ จะนำชาติให้เจริญ ของหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลของจังหวัดกำแพงเพชร

ศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข หมายถึงการทำให้เกิดสันติสุขช่วยกัน ปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิต และทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่น ๆ ให้ทุกคนนอนตาหลับ เข้าทำนองว่า ถึงคราวมีทุกข์ช่วยกัน แก้ไข ถึงคราวสุขสบายก็ไม่ตกอยู่ในความประมาท ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของจังหวัด กำแพงเพชร

ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร หมายถึงแหล่งรับทราบข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งมีความจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงตรงไปตรงมาและถูกต้อง ของหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลของจังหวัดกำแพงเพชร

ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หมายถึง พระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาส วัดซึ่งหน่วยอบรมประชาชนนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร

พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระผู้ปกครองตั้งแต่ผู้ช่วย เจ้าอาวาส ถึงเจ้าคณะจังหวัด ซึ่งสังกัดคณะสงฆ์มหานิกายและสังกัดการปกครองจังหวัดกำแพงเพชร

พระภิกษุสามเณร หมายถึง พระภิกษุสามเณรที่ไม่ได้เป็นพระสังฆาธิการ ซึ่งสังกัดคณะ สงฆ์มหานิกายและสังกัดวัดเขตการปกครองจังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบสภาพทั่วไปของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใน จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖.๒ ทำให้ทราบองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใน จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖.๓ ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖.๔ ผลการวิจัยนี้จะนำเสนอพระสังฆาธิการในจังหวัดกำแพงเพชรให้ได้แนวทาง ในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร”นี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางในการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- ๒.๒ การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
- ๒.๓ ความหมายของการบริหารการจัดการทางตะวันตก
- ๒.๔ พุทธวิธีการบริหารจัดการการบริหารงาน
- ๒.๕ ข้อมูลพื้นที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากตำราทฤษฎีการบริหารจัดการจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ตำราวิชาการวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารจัดการทั่วไป

ในการศึกษาความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ ควรทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นเบื้องต้นก่อน กล่าวคือ สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายถึงมนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่อาจมีข้อยกเว้นน้อยมากที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่น ฤๅษี การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่า ครอบครัว (Family) เผ่าพันธุ์ (Tribe) ชุมชน (Community) สังคม (Society) และประเทศ (Country) เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมี “ผู้นำกลุ่ม” รวมทั้งมี “แนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมา โดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ ในปัจจุบันอาจเรียกว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้น เรียกว่า การบริหาร (Administration) หรือการบริหารราชการ (Public Administration) การบริหารเป็นศาสตร์ เพราะมีทฤษฎีและหลักการมากมายในการบริหารที่นำมา

ประกอบด้วย การแบ่งงาน (Sharing) การร่วมมือ (Participating) การประสานงานกัน (Coordination) และการประเมินผล (Evaluation) และต้องอาศัยบุคคล (Man) เงินทุน (Money) อุปกรณ์ต่าง ๆ (Material) และการจัดการ (Management) และควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ^๑ ด้วยเหตุผลเช่นนี้ มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการบริหารหรือการบริหารราชการได้ง่ายและทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่า “ที่ใดมีประเทศที่นั่นย่อมมีการบริหาร” คำว่า “การบริหาร” นั้น นอกจากใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Administration” ยังมีคำอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้ คือ คำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันแต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ เหตุผลประการแรก เมื่อไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้จัดการ” ซึ่งมีความหมายแคบจำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารงานขององค์การแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นเมื่อพูดถึงการบริหารโดยทั่ว ๆ ไปหรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration” ซึ่งได้แก่ กระบวนการจัดการระบบและการแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวทางบวก (Positive Approach) เพื่อให้สังคมได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม การจัดการระบบต้องอาศัยโครงสร้างทางการเองและการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรโดยอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารและวิธีการปฏิบัติตลอดจนหมายถึงการทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้อาศัยบุคคลอื่น ๆ^๒ ซึ่งต้องมีองค์ประกอบสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยมีหลักการดังนี้

๑. ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด

๒. ต้องมีคนทำงานร่วมกัน คนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน

๓. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน

๔. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์^๓

๑) บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

๒) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

๓) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด

๔) วัตถุประสงค์นั้น ๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

ผู้วิจัยเห็นว่า “การบริหาร” คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร (Process of

^๑ วีระ อัมพันธุ์สุข, **พุทธธรรมกับการบริหารบุคคล**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เอรวิณการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๑-๑๐.

^๒ ชูบ กาญจนประกร, **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๐, เอกสารประกอบคำบรรยาย ๒๕๐๖), หน้า ๑๐-๑๒.

^๓ ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร, **สุขาภิบาลในฐานะปกครองตนเอง**, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๑๗๖.

Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

- ๑) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- ๒) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
- ๓) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- ๔) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- ๕) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- ๖) การบริหารอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังรวมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
- ๗) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- ๘) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- ๙) การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์^๔

“การบริหาร” ยังเป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การและสั่งการควบคุมกำกับความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้^๕ ลักษณะที่สำคัญของการบริหาร การบริหารมีลักษณะสำคัญ ๘ ประการ ดังนี้

- ๑) การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร
- ๒) การบริหารเป็นงานที่จุดหมายทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตามส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดหมาย
- ๓) การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายในและภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมืออันทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อนสังคมภายนอกเป็นต้นว่า ถ้าองค์กรนั้นๆ มีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียนก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลของการบริหารอันมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
- ๔) การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใด

^๔ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๔๑.

^๕ สมยศ นาวิการ, การบริหารเชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๔), หน้า ๗๘.

บุคคลหนึ่ง เพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่าคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัด ทั้งด้าน กำลังกาย กำลังสมองและเวลา จึงจำต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน

๕) การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร

๖) การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็แต่โดยการใช้ความรู้ความชำนาญ และการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบริหารเป็น วิชาซีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติ โดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารอันได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ

๗) การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหารดำเนินไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั่นก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

๘) เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจนอกจากนั้นแล้ว

จากความหมายดังกล่าวที่นักวิชาการได้ให้ไว้แสดงให้เห็นว่าการบริหารมีลักษณะที่สำคัญ คือ การบริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการที่จะร่วมมือการทำงานกิจการขององค์กรนั้น ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการที่มีลักษณะการดำเนินงานซึ่งสืบเนื่องและใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จ จากความหมายของการบริหารจัดการทั่วไปและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ประมวลความหมายของการบริหารจัดการทั่วไป และที่มีความหมายเกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตาราง ๒.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ ความหมายของการบริหารจัดการทั่วไป

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
วีระ อัมพันธุ์ (๒๕๒๖, หน้า ๑-๑๐)	๑. ต้องอาศัยบุคคล (Man) เงินทุน(Money) อุปกรณ์ต่างๆ (Material) และการจัดการ (Management) ๒. นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือ ๓. การร่วมมือ (Participating)
ชูป กาญจนประกร (๒๕๐๖, หน้า ๑๐-๑๒)	๑. กระบวนการจัดการระบบและการแก้ไขปัญหา ๒. การจัดระบบต้องอาศัยโครงสร้างทางการเมือง ๓. การทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้อาศัยบุคคลอื่น ๆ
ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร (๒๕๒๖, หน้า ๑๗๖)	๑. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด ๒. มีคนทำงานร่วมกัน ๓. มีทรัพยากรอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่เงิน (Money)วัสดุ (Material) ในการทำงาน ๔. มีการจัดการในการบริหารหรือการทำงาน
สมพงษ์ เกษมสิน (๒๕๒๖, หน้า ๔๑)	๑. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ ๒. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคล ๓. การดำเนินการเป็นกระบวนการ ๔. การบริหารอาศัยความร่วมมือ ๕. การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
สมยศ นาวิการ (๒๕๔๔, หน้า ๗๘)	๑. กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ ๒. สิ่งการควบคุมกำกับ ๓. ใช้ทรัพยากรเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การ

๒.๒ การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๒.๒.๑ ประวัติความเป็นมา

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล^๖ (อ.ป.ต.) เป็นความริเริ่มของคณะสงฆ์ ซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธรมหาเถร ป.ธ. ๙) วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ได้ก่อตั้งขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๕ ประการคือ

๑. เพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ

^๖ ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือปฏิบัติการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๖), หน้า ๑-๓.

๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าในทุก ด้าน เช่น

-ช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่น

-ช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภูมิปัญญาของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนมีศีลธรรมซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

-ช่วยกันพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เราเรียกกันว่าสัมมาชีพ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารายได้มาพัฒนาครอบครัว หมู่บ้าน และสังคมที่ตนอาศัยอยู่โดยไม่เลือกงานหนักเอาเบาสู้ยึดคิดว่า คนขยันย่อมหาทรัพย์ได้

๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า กล่าวคือ ใครมีความคิดอะไรเป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองให้มาแสดงออกที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เข้าทำนองที่ว่า ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ จะนำชาติให้เจริญ

๔. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุขช่วยกันปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิต และทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่น ๆ ให้ทุกคนนอนตาหลับ เข้าทำนองว่า ถึงคราวมีทุกข์ช่วยกันแก้ไข ถึงคราวสุขสบายก็ไม่ตกอยู่ในความประมาท

๕. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงตรงไปตรงมายุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้เราเข้าใจสถานการณ์ของบ้านเมืองไม่ถูกต้องและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาล้มเหลวไม่ถูกต้อง

เพื่อให้วัตถุประสงค์หลักทั้ง ๕ ประการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างแท้จริงหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจำเป็นต้องปรับบทบาทของหน่วยให้มีความคล่องตัวโดยการจัดตั้งองค์กรในรูปของคณะกรรมการตามระเบียบว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พุทธศักราช ๒๕๔๖

หน่วยงานอบรมประชาชนประจำตำบลซึ่งปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๖ มีจำนวน ๕,๔๐๑ หน่วยทั่วประเทศ บางหน่วยไม่สามารถจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้เนื่องจากขาดปัจจัยหลายประการ เช่น บุคลากรและอุปกรณ์ที่จะมา สนับสนุนในการดำเนินงาน จึงเห็นควรประสานกับองค์กรและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ในองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีเครือข่ายโยงใยทั่วประเทศ ช่วยวางแผนในการทำงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาด้านการศาสนา ดังนี้

๑. ประชาชนต้องได้รับการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและสามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขโดยมีการเผยแผ่หลักธรรมไปสู่ประชาชนในรูปแบบที่หลากหลายกว้างขวางและต่อเนื่อง

๒.การศึกษาของคณะสงฆ์ต้องยกระดับให้มีคุณภาพสูงขึ้นรวมทั้งขยายผลออกไปให้กว้างขวางทั่วถึงทุกวัด

๓.ศาสนสถานสำหรับพระพุทธศาสนาคือวัดต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นแกนนำในการเผยแผ่หลักธรรมและให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนสามารถสงเคราะห์เกื้อกูลชุมชนในทุก ๆ ด้านที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและพระธรรมวินัย

๔.ระดมสรรพกำลังจากศาสนิกชนและองค์กรทางพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ให้มีส่วนร่วมบำรุงอุปถัมภ์ในกิจการพระศาสนาซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนทุกคนรวมทั้งการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนาด้วยกันและองค์กรอื่น ๆ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสันติภาพที่ยั่งยืน

๕.เร่งรัดพัฒนาการด้านบริหารงานพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของพระศาสนาและเพื่อให้บุคลากรทางพระศาสนาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๒ การเผยแผ่หลักธรรมสู่ประชาชนของหน่วยงาน อ.ป.ต.

การส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนไปสู่ประชาชนทุกเพศทุกวัยเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะและหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑.สนับสนุนให้พระภิกษุและผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรองจากทางราชการและคณะสงฆ์จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนอย่างทั่วถึง

๒.จัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสร้างเครือข่ายการดำเนินงานเผยแผ่หลักธรรมให้ครอบคลุมกลุ่มคนทุกระดับ

๓.ส่งเสริมให้สถาบันทางพระพุทธศาสนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องภาครัฐและเอกชนมีบทบาทในการเผยแผ่หลักธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ ข้าราชการ และประชาชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔.ส่งเสริมให้มีการจัดอบรมการฝึกสมาธิแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๕.สนับสนุนให้นักวิชาการ องค์กร สถาบันต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาจัดทำคู่มือและสื่อเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมออกเผยแผ่แก่ประชาชน

๖.จัดดำเนินการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสู่ประชาชนเพื่อสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับเพศและวัยของกลุ่มคนทุกระดับ

๗.ส่งเสริมให้มีการประกอบศาสนพิธีให้ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒.๒.๓ การพัฒนาศาสนสถานให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการเผยแผ่หลักธรรม

การพัฒนาวัดและศาสนสถานให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามสนภาวะของสังคมและให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมภายในวัดและศาสนสถานให้สะอาดร่มรื่นมีเสนาะที่สวยงามและทันสมัย มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑. พัฒนาและปรับปรุงวัดและศาสนสถานให้มีความสะอาดร่มรื่นถาวรและมั่นคงเหมาะสมกับเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบศาสนกิจและการจัดกิจกรรมของท้องถิ่น ตลอดจนเป็นที่พักผ่อนจิตใจ และเป็นอุทยานทางการศึกษา

๒. สนับสนุนและส่งเสริมให้วัดและศาสนสถานเป็นศูนย์กลางชุมชนในท้องถิ่นและสนับสนุนให้ทางราชการใช้ศาสนสถานเป็นศูนย์กลางประชุมอบรมของท้องถิ่น

๓. สนับสนุนให้วัดและศาสนสถานทำหน้าที่เกื้อกูลสงเคราะห์ประชาชน ในรูปแบบต่าง ๆ

๔. ให้การศึกษาและอบรมแก่พระสงฆ์และผู้นำทางศาสนาให้มีความรู้ในการบริหารจัดการวัดและศาสนสถานตามหลักการบริหารสมัยใหม่

๒.๒.๔ การระดมสรรพกำลังทำนุบำรุงอุปถัมภ์พระศาสนา

โดยการเร่งรัดให้พุทธศาสนิกชนและองค์การทางศาสนาทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมทำนุบำรุงอุปถัมภ์และพัฒนากิจการพระศาสนา โดยระดมสรรพกำลังตามกำลังตามความสามารถและความสนใจในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างวัด บ้าน และโรงเรียนเพื่อสามัคคี และความมั่นคงภายในชุมชน

- ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนและองค์การอื่นๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนทำหน้าที่ให้การทำนุบำรุงอุปถัมภ์และพัฒนาศาสนสถาน

- สนับสนุนให้มีการระดมทุนและจัดตั้งกองทุนเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา

- ส่งเสริมและประสานงานให้มวลชนสมาชิกในองค์กรทุกระดับได้รู้จักและแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนได้ร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

การดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีการพัฒนาการบริหารงานด้านพระศาสนาให้มีประสิทธิภาพด้วยการเร่งรัดพัฒนาการบริหารงานด้านพระศาสนา ทุกระดับ สนับสนุนการบริหารการปกครองคณะสงฆ์และพัฒนาระบบสารสนเทศระบบการติดตามประเมินผลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๕. ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล^๗

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบมหาเถรสมาคม ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ เรียกว่า “ ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖ ”

ข้อ ๒ ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๑๘

ให้บรรดาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้คงเป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตามระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

ข้อที่ ๔ ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีวัดตั้งอยู่

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสร้างสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประชาชนตามหัวข้ออบรม ดังนี้

(๑) ศีลธรรมและวัฒนธรรม	(๒) สุขภาพอนามัย
(๓) สัมมาชีพ	(๔) สันติสุข
(๕) ศึกษาสงเคราะห์	(๖) สาธารณสงเคราะห์
(๗) กตัญญูกตเวทิตาธรรม	(๘) สามัคคีธรรม

ข้อ ๕ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ประกอบด้วย กรรมการดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง

ก.ประธานกรรมการ ได้แก่เจ้าอาวาสแห่งวัดที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้น

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีรองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตรูปเดียว ให้ประธานกรรมการมอบหมายให้รองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตรูปนั้นปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ามีรองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตหลายรูป ให้ประธานกรรมการมอบหมายให้รองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าประธานกรรมการ

^๗ พรัง เจนนี, คู่มือปฏิบัติการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, (กรุงเทพมหานคร: กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖.

มิได้มอบหมาย ให้รองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตเลือกกันเองขึ้นปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการ เว้นแต่ในกรณีที่มิทรงประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตรูปเดียว ให้รองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิตรูปนั้นปฏิบัติหน้าที่แทน

ข. รองประธานกรรมการฝ่ายบรรพชิต ได้แก่เจ้าอาวาสวัดอื่นทุกวัดในตำบลนั้นเว้นแต่ในกรณีที่เจ้าอาวาสอื่นนั้นดำรงตำแหน่งตั้งแต่เจ้าคณะตำบลขึ้นไป ให้มอบหมายแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งในวัดของตนเป็นรองประธานกรรมการในฐานะเจ้าอาวาสด้วย

ถ้าในตำบลนั้นมีวัดตั้งหน่วยอบรมเพียงวัดเดียว ให้เจ้าอาวาสเลือกพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งในวัดนั้นเป็นรองประธานกรรมการ

ถ้าเจ้าคณะตำบลในตำบลนั้นมีได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชน หรืออยู่ที่วัดอื่น ให้เจ้าคณะตำบลเข้าร่วมประชุมในฐานะที่ปรึกษา

ค. รองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ ได้แก่กำนันในตำบลนั้น ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในตำบลนั้น ถ้าตำบลอยู่ในเขตเทศบาลให้มีผู้แทนเทศบาล ให้มีผู้แทนเทศบาลเป็นรองประธานฝ่ายคฤหัสถ์

ง. กรรมการ ได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรรมการโดยตำแหน่ง ให้เจ้าคณะอำเภอเป็นผู้แจ้งให้ทราบ กรรมการโดยแต่งตั้ง ได้แก่กรรมการซึ่งที่ประชุมกรรมการโดยตำแหน่งคัดเลือกคฤหัสถ์ซึ่งเป็นทายาททายิกา ครูโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ในตำบลนั้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าคน และไม่เกินเก้าคน เสนอเจ้าคณะอำเภอเพื่อแต่งตั้งให้คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น แต่งตั้งเลขานุการขึ้นรูปหนึ่งเพื่อทำหน้าที่การเลขานุการ และถ้าเป็นการสมควรจะแต่งตั้งบรรพชิตหรือคฤหัสถ์เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก็ได้

ข้อ ๖ กรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความในข้อ ๕ (๒) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี

กรรมการผู้พ้นจากตำแหน่งตามความในข้อ (๓)ข้างต้น อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๗ การประชุมคณะกรรมการตามความในข้อ ๕ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

การลงมติข้อปรึกษาในที่ประชุมคณะกรรมการตามความในวรรคต้นให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้ามีเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมสั่งระงับเรื่องนั้นไว้ก่อน

การประชุมโดยปกติของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น ให้คณะกรรมการกำหนดขึ้นตามที่เห็นสมควร ส่วนการประชุมพิเศษจะให้มีขึ้นเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นก็ได้

ข้อ ๘ คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เรียกชื่อย่อว่า “คณะกรรมการ อ.ป.ต.” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดการอบรมประชาชนตามวัตถุประสงค์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ และตามแนวการอบรมซึ่งคณะกรรมการอบรมประชาชนกลางจะได้กำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(๒) ปฏิบัติการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในตำบลนั้น ตามกำลังและความสามารถ

(๓) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และฝ่ายธุรการอื่น ๆ กำหนดวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเป็นการสมควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อมอบหมายให้พิจารณาหรือดำเนินการใด ๆ ก็ได้

(๔) จัดการดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยอบรมให้เป็นไปด้วยดี

(๕) เสนอความเห็น หรือข้อขัดข้องต่อคณะกรรมการอำนวยการอบรม และปฏิบัติการตามคำแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการอำนวยการ หรือผู้อำนวยการอบรมแล้วแต่กรณี

(๖) ติดต่อบริษัทงาน และขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง เพื่อให้การอบรมประชาชนดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อย

(๗) เสนอรายการกิจการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในรอบปีต่อคณะกรรมการอำนวยการ และผู้อำนวยการอบรมตามลำดับจนถึงคณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนกลาง

นอกจากกรณีดังกล่าวข้างต้น ให้มีเจ้าหน้าที่จัดตั้งห้องสมุดและภัตตาคารสถานประจำตำบลอีกส่วนหนึ่ง ตามวิธีการที่จะได้กำหนดขึ้น

ข้อ ๙ การประชุมอบรมประชาชนตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๔ จะดำเนินการโดยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้ ตามสมควรแก่กรณี คือ

(๑) การอบรมทั่วไป ได้แก่การประชุมประชาชนทั่วไปในตำบลนั้น โดยเชิญวิทยากรมาอธิบายชี้แจงแนะนำในทางวิชาการ และการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของหน่วยอบรม

(๒) การอบรมเฉพาะกรณี ได้แก่การประชุมประชาชนเพียงบางส่วน เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนส่วนนั้น ๆ โดยวิธีการชี้แจงแนะนำข้อความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ

(๓) การอบรมเฉพาะบุคคล ได้แก่การจัดให้บุคคลมาพบประสังสรรค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือชี้แจงแนะนำ ข้อความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลนั้น การประชุมอบรมตามวิธีใน (๑) โดยปกติให้มีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการจะงดการประชุม หรือจะจัดให้มีการประชุมพิเศษก็ได้ ส่วนการประชุมอบรมตามวิธีการใน (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการตามสมควรแก่กรณีที่เกิดขึ้น

ข้อ ๑๐ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอยู่ในความอำนวยการของคณะกรรมการอำนวยการและผู้อำนวยการ ตามลำดับดังนี้

(๑) คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำอำเภอเรียกชื่อย่อว่า “ คณะกรรมการ อ.ป.อ.” ประกอบด้วย

ก.กรรมการเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่ง ได้แก่เจ้าคณะอำเภอเจ้าสังกัดเป็นประธาน รองเจ้าคณะอำเภอเป็นรองประธาน และเจ้าคณะตำบลทุกตำบลในเขตอำเภอนั้นเป็นกรรมการ ในกรณีที่ไม่มีรองเจ้าคณะอำเภอ ให้เจ้าคณะอำเภอเลือกเจ้าคณะตำบลในเขตนั้นเป็นรองประธานกรรมการ

ข.กรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ نمایอำเภอที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้นตั้งอยู่ และเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอนั้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสามคน และไม่เกินห้าคน ตามที่นายอำเภอพิจารณาเลือกให้เข้าร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา

(๒) คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำจังหวัด เรียกชื่อย่อว่า “ คณะกรรมการ อ.ป.จ.” ประกอบด้วย

ก.กรรมการเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่ง ได้แก่เจ้าคณะจังหวัดเจ้าสังกัดเป็นประธาน รองเจ้าคณะจังหวัดเป็นรองประธาน และเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอในเขตจังหวัดนั้นเป็นกรรมการ ในกรณีที่ไม่มีรองเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเลือกเจ้าคณะอำเภอในเขตจังหวัดนั้นเป็นรอง ประธานกรรมการ

ข.กรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตที่หน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลนั้นตั้งอยู่ และเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดนั้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสามคน และไม่เกินห้าคน ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเลือกให้เข้าร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา

(๓) เจ้าคณะภาคเจ้าสังกัด เป็นผู้อำนวยการอบรมประชาชนประจำภาคโดยตำแหน่ง

(๔) คณะกรรมการอบรมประชาชนกลาง เรียกชื่อย่อว่า “ คณะกรรมการ อ.ป.ก.” ประกอบด้วยประธานและรองประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินห้ารูป ตามที่มหาเถรสมาคมจะได้ แต่งตั้งขึ้น กับเจ้าคณะใหญ่ทุกหนเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง นอกจากนี้มหาเถรสมาคมจะได้เชิญ ผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยอบรมตามที่เห็นสมควรเข้า ร่วมเป็นกรรมการด้วย

ให้คณะกรรมการตาม (๑) (๒) และ (๔) แต่งตั้งเลขานุการขึ้นรูปหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ การเลขานุการ ถ้าเป็นการสมควรจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกรูปหนึ่งหรือหลายรูปก็ได้

ข้อ ๑๑ การประชุมคณะกรรมการตามความในข้อ ๑๐ (๑) และ (๒) ต้องมี คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการเจ้าหน้าที่ทั้งหมด และต้อง มีกรรมการที่ปรึกษามาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งคน จึงเป็นองค์ประชุม การลงมติข้อปรึกษาในที่ ประชุมคณะกรรมการดังกล่าวในวรรคต้น ให้นำความในข้อ ๗ วรรค ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การประชุมคณะกรรมการตามความในข้อนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดตามควรแก่ กรณี

ข้อ ๑๒ การประชุมและการลงมติข้อปรึกษาในที่ประชุมคณะกรรมการ อ.ป.ก. ให้นำ ความในข้อ ๗ วรรค ๑ และ วรรค ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ อ.ป.ก. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความในข้อ ๑๐ (๔) ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการอำนวยการและผู้อำนวยการอบรมประชาชนตามความในข้อ ๑๐ แต่ละชั้น มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมและส่งเสริมการอบรมประชาชน ให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

(๒) แก้ไขข้อขัดข้องเกี่ยวกับกิจการในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลให้เป็นไปโดยชอบ

(๓) ตรวจตราชี้แจง แนะนำเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประจำตำบลให้ ปฏิบัติหน้าที่โดยเรียบร้อย

ข้อ ๑๕ ในอำเภอหนึ่ง เมื่อคณะกรรมการ อ.ป.อ. มีความประสงค์ขอตั้งหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลใด ณ วัดใด ให้รายงานเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการ อ.ป.จ. เมื่อได้รับ อนุมัติให้ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้นและเปิดดำเนินการอบรมครั้งแรกแล้วให้หน่วย อบรมนั้นรายงานโดยลำดับจนถึงคณะกรรมการ อ.ป.ก.

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใด มีอาณาเขตกว้างขวาง หรือมีประชาชนเป็นจำนวนมาก เพื่อสะดวกแก่ประชาชนจะจัดให้มีการอบรมเพิ่มขึ้น ณ วัดใดวัดหนึ่ง หรือสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ในเขตตำบลนั้นตามที่คณะกรรมการ อ.ป.ต. เห็นสมควรก็ได้

ถ้าตำบลใดที่ไม่มีวัดตั้งอยู่ เมื่อกำนัน ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการบริหารส่วนตำบล ในเขตตำบลนั้น ร้องขอต่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใด คณะกรรมการ อ.ป.ต. จะจัดให้มีการอบรมเพิ่มขึ้น ณ ตำบลนั้นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ อ.ป.ต. เห็นสมควรย้ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจากวัดหนึ่ง ไปยังอีกวัดหนึ่งในตำบลเดียวกัน ให้รายงานเสนอผ่านคณะกรรมการ อ.ป.อ. จนถึงคณะกรรมการ อ.ป.จ. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ อ.ป.จ. แล้ว จึงให้ย้ายได้ และให้คณะกรรมการ อ.ป.จ. รายงานโดยลำดับจนถึงคณะกรรมการ อ.ป.ก.

ในกรณีที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลล้มเลิกตามมติมหาเถรสมาคม บรรดาทรัพย์สินของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้น ย่อมตกเป็นสมบัติของวัดที่หน่วยอบรมประชาชนนั้นตั้งอยู่

ข้อ ๑๖ เงินและพัสดุของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอาจได้รับจากผู้ศรัทธา บริจาคการดูแลรักษา การจัดการเงินและพัสดุของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ให้ดำเนินการตามวิธีปฏิบัติที่จะได้กำหนดขึ้น

ข้อ ๑๗ ในตำบลใดที่ยังไม่ได้ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ดำเนินการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตามระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นไป และให้ครบทุกตำบลภายในสิ้นปี ๒๕๒๙ เว้นแต่จะมีเหตุขัดข้อง ซึ่งยังไม่สามารถจะจัดตั้งภายในกำหนดดังกล่าวนี้ ให้คณะกรรมการ อ.ป.อ.รายงานโดยลำดับจนถึงคณะกรรมการ อ.ป.ก.

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

๒.๓ ความหมายของการบริหารการจัดการทางตะวันตก

การบริหารโดยทั่วไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานหรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร คือ ในการบริหารจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่า จะต้องทำอะไรก่อนและต่อ ๆ ไปจะทำอะไร ซึ่งจัดไว้ว่าหลักเกณฑ์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งนักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

ทดลองได้พิสูจน์ได้ว่าเป็นจริง การนำไปใช้ให้ได้ผลหรือไม่เป็นศิลป์ คือผู้นำไปใช้ต้องมีศิลปะ การบริหารยังอาจ หมายถึงการวางแผน (Planning) การดำเนินงานตามแผน (Execution) ซึ่ง กระบวนการบริหารของกุลิก และเออร์วิค (Gulick & Urwick)^๔ ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ ๗ ประการ ซึ่งเรียกรวมกันว่า “POSDCORB” โดยมีกระบวนการบริหาร ดังนี้

(๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดเลือกหาทางที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด โดยดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีแบบแผนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

(๒) การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๓) การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารด้านบุคคลอันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน

(๔) การอำนวยการ (Direction) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งการในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ทั้งในลักษณะทั่ว ๆ ไปและในลักษณะเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำ

(๕) ควบคุมการปฏิบัติงาน (Controlling) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของกิจการให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบและวัตถุประสงค์

(๖) การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การร่วมมือกันในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ให้ประสานงานสอดคล้องและกลมกลืน

(๗) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของกิจการในหน่วยงาน

(๘) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้รอบคอบและรัดกุม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงาน

กระบวนการบริหารงานตามแนวของเดมมิ่ง (dreaming)^๕ คือ แบบ PDCA ดังนี้

^๔ Gulick, Luther & Lyndall Urwick., *Paperson the Science of Administration*. (New York: Columbia University. 1973), p 12.

^๕ Deming, Edward W., *The Massachusetts Institute Technology Center for Advanced Engineering Study*, (New York: McGraw-Hill, Out of The Crisis, 1995), pp 9-11.

๑. Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึง การกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้

๒.Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการมีการจัดการเรียน การสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังทบวงมหาวิทยาลัย) และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

๓.Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เองโดย คณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

๔.Act. (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่ เหมาะสม สำหรับการดำเนินการ ในปีต่อไป

กระบวนการบริหารงานทั้ง ๔ ขั้นตอนจะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุดซึ่งเขียนได้ว่า (plan-do-check-act) PDCA ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่งเรียกว่า วงจรเดมมิง (the deming cycle) วงจรหรือวงล้อ (PDCA) เป็นเครื่องมือการบริหารอย่างต่อเนื่องในการติดตามพัฒนาให้บรรลุ เป้าหมาย โดยวงจรเดมมิงหรือ PDCA เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้เป็นอย่างดี ในการควบคุมคุณภาพหรือการบริหารคุณภาพ

การบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science) ของเวเบอร์ (Weber) ได้อธิบายการบริหารงานองค์การในรูปแบบอุดมคติว่า องค์ประกอบของการบริหารระบบราชการ จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญๆ ดังนี้^{๑๐}

(๑) องค์การกำหนดสายงานการบังคับบัญชาชัดเจน (Hierarchy) ผู้มีอำนาจสูงสุด มีอำนาจสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา

(๒) องค์การกำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ (Authority) แต่ละคนในองค์การ จะมีตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

^{๑๐} Max Weber, *The Theory of Social and Economic Organizations*, (New York: Translated by A.M. Handerson and T. Parsons, 1947), pp 45-46.

(๓) มีกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน (Rules and Regulations) เพื่อกำหนดวิธีการทำงานและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน

(๔) มีการแบ่งงานกันตามความชำนาญเฉพาะด้าน (Division of Work) ทำให้เกิดการบรรจุบุคคลากรเฉพาะด้าน และเกิดการรวมกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน

(๕) มีระบบการจูงใจการทำงาน โดยการกำหนดอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งและระยะเวลาในการทำงาน

(๖) มีระบบความสัมพันธ์ภายในองค์การอย่างเป็นทางการ ไม่มีการติดต่อกันเป็นส่วนตัวหรือข้ามสายงานการบังคับบัญชา

(๗) ใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานมีเหตุผลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาทั้งนี้อาศัยกรอบ กฎเกณฑ์ที่วางไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

กระบวนการบริหารของฟาโยล (Fayol) นักวิชาการเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศส เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ โดยได้อธิบายกระบวนการบริหารงานประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารได้ ๕ ประการ คือ^{๑๑}

(๑) วางแผน (plan) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า

(๒) จัดหน่วยงาน (organize) หมายถึง การรวบรวมเครื่องมือ วัสดุ และกำลัง

(๓) บังคับบัญชา (command) หมายถึง การสั่งงาน ควบคุม บังคับบัญชาให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่

(๔) ประสานงาน (coordinate) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างของหน่วยงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมาย

(๕) ควบคุม (control) หมายถึง การควบคุมดูแลให้การทำงานเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์

กระบวนการบริหารของ ที เกรก (T. Gregg) รายการของกระบวนการตามความเห็นของนักบริหารทั้งหลายที่ได้แยกไว้ถึง ๓๕ รายการ แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารใหม่ โดยแบ่งกระบวนการบริหารได้ ๗ ประการ คือ^{๑๒}

(๑) การตัดสินใจสั่งการ (Decision-Making) เป็นหัวใจของกระบวนการบริหารงาน

(๒) การวางแผน (Planning) มีความสำคัญต่อการบริหารทุกประการ ถ้าขาดการวางแผนกิจกรรมนั้น จะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกระทำให้เกิดความมีระเบียบในการปฏิบัติงานกำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน

(๔) การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นกระบวนการส่งข่าวสาร คำสั่งอธิบาย ฯลฯ จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง จากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งจะต้องชัดเจนได้ใจความก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

^{๑๑} Fayol, HGeneral and Industrial Management, (London: Sir Issac Pitman and Sons Ltd, 1949), p 25.

^{๑๒} Gregg, Russell T., The Administrative Process in Administrative Behavior in Education, (New York: Harper and Row, 1957), pp 31-32.

(๕) การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน (Influencing) ในหน่วยงานทุกชนิด จำเป็นต้องมีระบบควบคุมบังคับบัญชา เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการปฏิบัติ ตามคำสั่งรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้นำงานปฏิบัติอย่างเต็มที่

(๖) การประสานงาน (Coordinating) เป็นความร่วมมือระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือ หน่วยงานต่อหน่วยงาน มีการติดต่อสัมพันธ์กันช่วยเหลือกันในด้านบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ

(๗) การประเมินผล (Evaluation) คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

กระบวนการบริหารของเซียร์ส (Sears) ได้รายงานการบริหารตามความเห็นชอบของนัก บริหารทั้งหลายได้แยกไว้ถึง ๓๕ รายการแล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารใหม่ โดยแบ่งกระบวนการบริหารไว้ ๓ ประการ คือ^{๑๓}

(๑) การวางแผน หรือการวางโครงการ (Planning)

(๒) การจัดองค์การ (Organizing) โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งไว้อย่าง แน่นนอนและรัดกุม

(๓) การวินิจฉัยสั่งการ คือ การมอบหมายงาน (Directing)

กระบวนการบริหาร ของสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrator) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ๕ ประการคือ^{๑๔}

(๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับการปฏิบัติงาน ในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำ วิธีการ และวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ ไว้ ล่วงหน้า

(๒) การแสวงหาและกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) หมายถึง การแสวงหากำหนดตัวบุคคล และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน

(๓) การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้นและส่งเสริม ให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

(๔) การประสานงาน (Co-ordination) การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุก หน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงาน ของผู้อื่นและเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

(๕) การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะ ให้ทราบผลการปฏิบัติงานและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและการประเมินผลขั้น สุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อวางแผนใหม่ สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

^{๑๓} Sears, Jesse B, **The Nature of Administrative Process**, (New York: McGraw - Hill Book Company, 1959), p 17-36.

^{๑๔}. American Association of School Administrators, **Staff Relations in School**, (New York: Handerson and T. Parsons, 1947), pp 23-24.

จากความหมายของการบริหารจัดการทางตะวันตกและผลการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า ความหมายของการบริหารจัดการทางตะวันตก มีความหมายที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ ดังตาราง ๒.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ ความหมายของการบริหารการจัดการทางตะวันตก

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สุพจน์ พันธ์ชูเพชร (๒๕๓๘, หน้า ๑๒-๑๓)	๑. เลือกลำทางที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากร ๒. การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การรักษาสภาพ การทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงาน ๓. การร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ๔. รายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน
สมเดช สีแสง (๒๕๔๔, หน้า ๑๔๘-๑๔๙)	๑. การวางแผน ๒. การปฏิบัติตามแผน ๓. การตรวจสอบ ๔. การปฏิบัติ
สมเดช สีแสง (๒๕๔๔, หน้า ๑๔๘-๑๔๙)	๑. การวางแผน ๒. การปฏิบัติตามแผน ๓. การตรวจสอบ ๔. การปฏิบัติ
ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๒๓, หน้า ๖๗-๗๔)	๑. การวางแผน ๒. การจัดองค์การ ๓. การจัดคนเข้าทำงาน ๔. การสั่งการ ๕. การควบคุม

๒.๔ พุทธวิธีการบริหารจัดการงาน

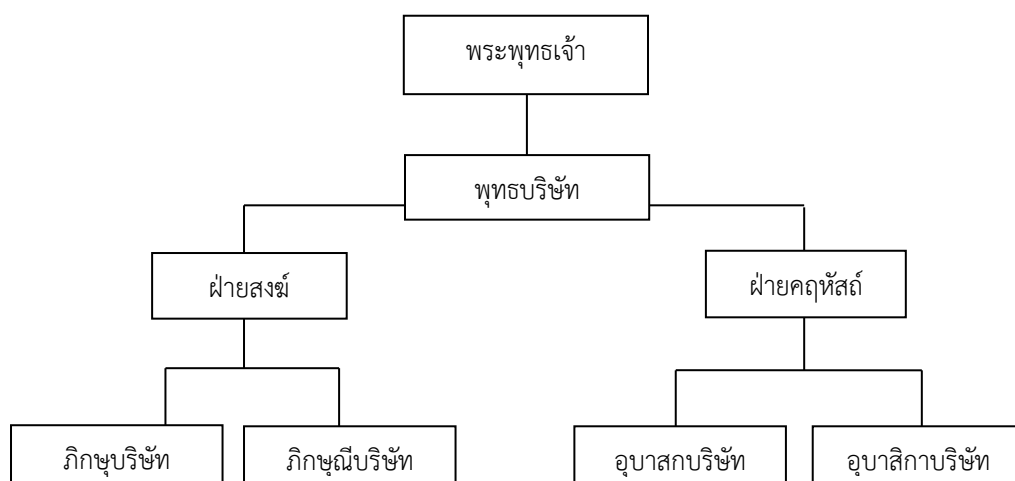
จุดกำเนิดขององค์กรตามแนวพระพุทธศาสนาเมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว มีดำริที่จะเผยแผ่พระสัจธรรมแก่เวไนยสัตว์ พระพุทธองค์จึงได้เสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์ มีพระอัญญาโกณฑัญญะ พระวัปปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ และพระอัสสชิ ที่อาศัยอยู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เขตกรุงพาราณสี แคว้นมคธ เมื่อเสด็จไปถึงทรงแสดงธรรมจกกับปวัตตนสูตร จนท่านโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้น มีความดับไปเป็นธรรมดา” และทูลขอบรรพชาอุปสมบทในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เรียกว่า วันอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันที่พระรัตนตรัยครบ ๓ ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ จึงนับได้ว่า พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระสงฆ์องค์แรกที่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนา ส่วนอีก ๔ ท่านที่เหลือพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน อบรมจนได้ดวงตาเห็นธรรมและบรรลุอรหัตผล ในเวลาต่อมาพระพุทธองค์ทรงประทานการบรรพชาด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาโดยตรัสว่า “เธอทั้งหลายจงเป็น

ภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอทั้งหลายจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเถิด”^{๑๕} ด้วยพระดำรัสนี้ทำให้พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าวันอาสาฬหบูชาเป็นจุดกำเนิดองค์การพระพุทธศาสนาขึ้นอย่างสมบูรณ์ โดยมีพระพุทธเจ้าเป็นผู้นำหรือผู้บริหารองค์การ และพระสงฆ์สาวกเป็นสมาชิก ซึ่งได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้คือการประกาศพระธรรมวินัย ต่อมาเมื่อพระสงฆ์สาวกมีจำนวนมากพอสมควรแล้ว จึงมีพระดำรัสที่จะส่งพระสาวกออกไปปฏิบัติหน้าที่ คือการประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยได้ตรัสรับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ จงแสดงธรรมมีความงามในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลางและมีความงามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน”^{๑๖} พระดำรัสนี้เป็นนโยบายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์การพระพุทธศาสนา ในกาลต่อมาเมื่อมีผู้เลื่อมใสใคร่จะบวชพระพุทธองค์ก็จะทรงประทานบวชให้ด้วยพระองค์เองเรียกว่า “เอหิภิกขุอุปสัมปทา” และได้ทำการส่งสอนพระสาวกในชั้นต้น จนได้บรรลุดุคคุณธรรมเป็นพระอริยบุคคล พร้อมกับได้ส่งพระสาวกเหล่านั้น ออกประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาในที่ต่าง ๆ

ซึ่งจะได้เห็นว่าการบริหารองค์การในขณะนั้นทุกอย่างขึ้นตรงต่อพระพุทธเจ้า ฉะนั้นการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของพระสาวกทั้งหลายจึงยึดถือปฏิบัติตามพระพุทธองค์เท่านั้นเนื่องจากในกาลนั้นพระพุทธองค์ยังไม่ได้บัญญัติพระวินัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการปกครองคณะสงฆ์

ดังนั้น โครงสร้างองค์การพระพุทธศาสนาในช่วงระยะต้นของพุทธกาลนั้นจึงมีลักษณะเรียบง่าย ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภาพ ๒.๑ โครงสร้างองค์การสงฆ์สมัยพุทธกาล

^{๑๕} วิ. ม. (ไทย) ๔/๑๘/๒๕.

^{๑๖} วิ. ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

๑) การบัญญัติพระธรรมวินัย

พระธรรมวินัย เป็นคำที่ใช้เรียกพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นคำประสมมาจากคำว่า ธรรม + วินัย พระธรรมคือความจริงของสิ่งทั้งหลาย เป็นเรื่องธรรมมีอยู่แล้วในธรรมชาติ ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะเกิดหรือไม่เกิด มันก็มีอยู่อย่างนั้นเป็นธรรมดาเป็นธรรมชาติ เมื่อพระพุทธเจ้าค้นพบธรรมนั้นแล้วก็ทรงนำมาเผยแผ่เพื่อเกิดประโยชน์แก่หมู่มนุษย์ จากนั้นก็อาศัยหลักความจริงที่มีอยู่ในธรรมชาติซึ่งเป็นเรื่องของกฎแห่งเหตุปัจจัยนั้นมาจัดตั้งวางเป็นระบบระเบียบในหมู่มนุษย์เรียกว่าวินัย^{๑๗} หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สิกขาบทหรือศีล ในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัยปิฎกอธิบายความหมายของคำว่า วินัยไว้ว่า “พระวินัยอันบัณฑิตผู้รู้รรถแห่งวินัยทั้งหลาย กล่าวว่า วินัยเพราะมีนัยต่างๆ เพราะมีนัยพิเศษและเพราะฝึกกายและวาจา”

ดังนั้นจึงสามารถแยกความหมาย วินัย ออกเป็น ๓ นัย คือ^{๑๘}

๑) วินัย หมายถึง นัยต่างๆ (วิวัธ + นย) เพราะมีปาติโมกข์ ๒ คือ ภิกขุปาติโมกข์ และภิกขุณีปาติโมกข์ มีวิภังค์ ๒ คือ ภิกขุวิภังค์และภิกขุณีวิภังค์และมี อาบัติ ๗ กอง

๒) วินัย หมายถึง นัยพิเศษ (วิเสส + นย) เพราะมีพระอนุบัญญัติเพิ่มเติมให้สิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้แล้วมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น หรือผ่อนผันให้เหมาะสมแก่การกระทำ ความผิดหรือการล่วงละเมิด

๓) วินัย หมายถึง กฎหรือข้อบังคับสำหรับฝึกอบรมกายและวาจา เพราะเป็นเครื่องป้องกันการประพฤตินี้ไม่เหมาะสมทางกายและวาจา

ในช่วงแรกของการก่อตั้งองค์การพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้ายังไม่ได้บัญญัติพระวินัยทั้งที่เป็นปาฏิโมกข์และอภิสมภาร พระภิกษุเมื่อเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ก็ถือปฏิบัติตามรูปแบบที่เป็นธรรมเนียมของพระพุทธเจ้า มีทั้งธรรมและวินัย คำสั่งและคำสอนอยู่ด้วยกัน ซึ่งจัดเป็นจารีตศีล เรียกว่า โอวาทปาติโมกข์เป็นหลัก

ต่อมาเมื่อพระพุทธศาสนาเจริญมากขึ้นได้มีผู้ศรัทธาเข้ามาบวชเป็นจำนวนมาก ทำให้สังคมสงฆ์มีความหลากหลาย เป็นเหตุให้มีการประพฤติดังกล่าวออกไป ตามฐานะและความเชื่อของแต่ละท้องถิ่นชนบทที่ตนอาศัยอยู่ การประพฤติดังที่เจตนาและไม่เจตนา จึงเกิดมีขึ้น อันเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยขึ้น

การบัญญัติพระวินัยนั้น พระพุทธองค์ทรงคำนึงถึงเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบหลัก ดังที่พระพุทธองค์ ทรงตรัสกับพระสารีบุตรเมื่อครั้งพระสารีได้ทูลของร้องให้ทรงบัญญัติวินัยหรือสิกขาบท และแสดงปาติโมกข์แก่พระสาวก อันจะเหตุให้พรหมจรรย์ดำรงอยู่ได้นาน ซึ่งพระพุทธองค์ทรงตรัสว่า เวลาและเหตุที่จะทรงบัญญัติสิกขาบทนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัย ๕ ประการ ได้แก่

(๑) สังคมสงฆ์ตั้งได้เป็นเวลานานพอสมควร

^{๑๗} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), วินัยเรื่องที่ยิ่งใหญ่กว่าที่คิด, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘), หน้า ๒-๓.

^{๑๘} แสวง อุดมศรี, เรียบเรียง, พระวินัยปิฎก ๑ ว่าด้วยมหาวีภังค์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงษ์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๖-๗.

- (๒) สังคมสงฆ์ขยายตัวใหญ่ขึ้น
- (๓) มีผลประโยชน์เกิดมากขึ้น
- (๔) มีผู้ทรงความรู้มากขึ้น
- (๕) มีผู้ประพฤติดีให้เป็นที่ยอมรับ^{๑๙}

จะเห็นได้ว่าการที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติวินัยนั้น พระองค์ไม่ได้บัญญัติล่วงหน้าเหมือนกับการบัญญัติกฎหมายหรือกฎระเบียบขององค์กรโดยทั่วไป แต่ทรงคำนึงถึงกาลเวลาและความเหมาะสมของเหตุการณ์เป็นหลักและพุทธวิธีในการบัญญัติสิกขาบทนั้นประกอบด้วย

- (๑) เมื่อมีเรื่องไม่ดีไม่งามเกิดขึ้น ทรงรับสั่งให้ประชุมสงฆ์
- (๒) ตรัสถามภิกษุผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- (๓) ทรงดำหนิภิกษุที่ก่อเรื่อง
- (๔) ชี้โทษแห่งการล่วงละเมิด
- (๕) แสดงอานิสงส์แห่งการสำรวมระวัง
- (๖) บัญญัติสิกขาบทให้ภิกษุถือปฏิบัติตาม^{๒๐}

๒) ลักษณะการปกครององค์กรพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล

ในช่วงระยะเวลา ๔๕ ปี ที่พระพุทธเจ้าทรงพระชนมาชีพบำเพ็ญพุทธกิจอยู่นั้น ทำให้การปกครององค์กรพระพุทธศาสนามีวิวัฒนาการที่เจริญขึ้นตามลำดับกาล โดยเฉพาะองค์กรคณะสงฆ์เมื่อพระสาวก ๖๐ รูปแรกออกประกาศพระพุทธศาสนาปรากฏว่ามีผู้มีศรัทธาเลื่อมใสจะขอบวชด้วยจำนวนมาก พระสงฆ์สาวกได้นำกุลบุตรเหล่านั้น มาเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อที่จะให้พระองค์ทรงบรรพชาอุปสมบทให้ พระสาวกเหล่านั้นต่างได้รับความลำบากในการเดินทาง เพราะการคมนาคมยังไม่สะดวก ทำให้งานเผยแผ่เป็นไปอย่างล่าช้า พระพุทธองค์ทรงคำนึงถึงเหตุเหล่านี้ จึงทรงอนุญาตให้พระสาวกผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นพระอุปัชฌาย์ ให้การบรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรที่มีศรัทธาด้วยวิธี “ติสรณคมนูปสัมปทาหรือไตรสรณคมน์” และให้การปกครองดูแลกันเอง

การที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระสาวกเป็นพระอุปัชฌาย์ให้การบรรพชาแก่กุลบุตรผู้มีศรัทธาทั่วไปนั้น เป็นการมอบอำนาจบางประการให้พระสาวกได้ปกครองกัน ในลักษณะของอุปัชฌาย์ปกครองสัทธิวิหาริกและอาจารย์ปกครองอันเตวาสิกของตน โดยพระพุทธองค์ทรงแสดงหลักการของพระศาสนาที่เรียกว่า “โอวาทปาฏิโมกข์” เพื่อเป็นหลักการบริหารปกครองของพระพุทธศาสนาและการดำเนินชีวิตร่วมกันของพระสาวก

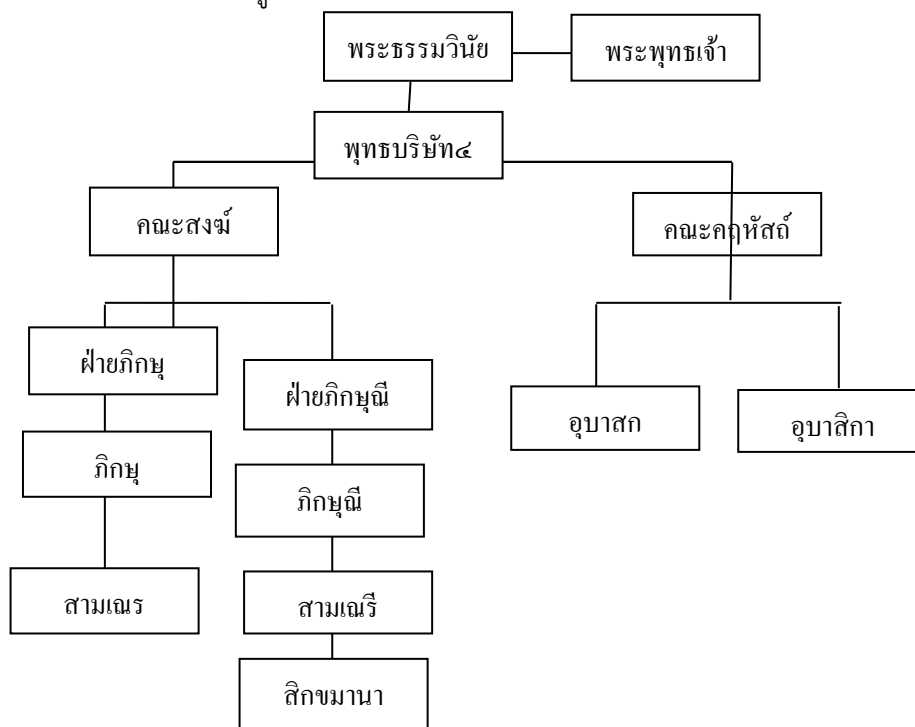
ในกาลนี้ พระพุทธองค์ทรงดำเนินการปกครองและบริหารจัดการให้การศึกษาแก่พระสาวกด้วยตัวพระองค์เองและมอบหน้าที่ให้พระอุปัชฌาย์ดูแลบ้างเพราะลักษณะของงานพระพุทธศาสนานั้น ได้มุ่งเน้นไปในด้านการประกาศเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธองค์เป็นส่วนใหญ่ พระภิกษุในพระพุทธศาสนามีสถานะเป็นอาคาริกที่เร่ร่อนไปตามที่ต่างๆ เพื่อประกาศหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งอาศัยบิณฑบาตเลี้ยงชีพ จึงทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่ไปอย่างรวดเร็วและเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง

^{๑๙} วิ. มหา. (ไทย) ๑/๒๑/๑๓.

^{๒๐} วิ. มหา. (ไทย) ๑/๑๙/๒๗.

ต่อมาพระพุทธเจ้าทรงมีพระพุทธานุญาต ให้ภิกษุทำการอุปสมบทแก่สตรีที่ประสงค์จะบวชเป็นนางภิกษุณี อันสืบเนื่องมาจากการร้องขอของพระนางมหาปชาบดีโคตรมี และมีพระอานนท์เป็นผู้ทูลช่วยเหลือให้ได้รับการอุปสมบท พระนางมหาปชาบดีโคตรมีจึงได้เป็นภิกษุณีรูปแรกในพระพุทธศาสนา เป็นการบวชด้วยการรับครุธรรม ๘ ประการ จากพระพุทธองค์ และต่อมาก็บวชให้แก่เหล่าบริวารของพระนางมหาปชาบดีโคตรมีทำให้มีพระพุทธบริษัทเป็น ๔ ฝ่าย ทำให้รูปลักษณะการปกครององค์การในช่วงระยะกาลนี้เป็นงานด้านการปกครองเพื่อให้เกิดการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเสียเป็นส่วนใหญ่

เมื่อทรงอนุญาตการบวชให้เป็นกิจของสงฆ์ หรือมอบหมายความเป็นใหญ่ให้สงฆ์อย่างเต็มที่แล้ว พระองค์ก็ทรงงดการอุปสมบทให้แก่ใครๆ ทรงทำหน้าที่สั่งสอนและดูแลภายในองค์การพระพุทธศาสนาโดยทั่วไป มาถึงตอนนี้จะเห็นได้ว่าพระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธประสงค์ที่จะให้สงฆ์ปกครองกันเองอย่างแน่นนอน โดยให้ยึดพระธรรมวินัยเป็นหลักหรือเป็นใหญ่ ในการปกครองไม่ทรงปรารถนาให้พระเถระรูปหนึ่งรูปใดมีอำนาจหน้าที่ในการปกครอง ดังปัจฉิมโอวาทที่ทรงตรัสกับพระอานนท์ก่อนที่จะพระปริณิพพานว่า “อานนท์ พระธรรมวินัยใด ที่เราแสดงและบัญญัติไว้ เมื่อเราล่วงลับไปแล้ว พระธรรมและวินัยนั้นแหละ จักเป็นพระศาสดาของเธอทั้งหลาย”^{๒๑} เป็นต้น เพราะฉะนั้น มาถึงช่วงปลายๆสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์จึงได้ทรงมอบภาระการบริหารการปกครองให้แก่คณะสงฆ์เป็นผู้ปกครองกันเองโดยยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นใหญ่ในการปกครอง ดังนั้น เมื่อแสดงรูปลักษณะการปกครององค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล จึงสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ โครงสร้างการปกครององค์การสมัยพุทธกาล^{๒๒}

^{๒๑} ที. ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๖/๑๖๔.

^{๒๒} ที. ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๖/๑๔๖.

๓) การบริหารองค์กรพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล

เมื่อพระพุทธองค์ทรงเห็นว่ามิพระสงฆ์สาวกและพุทธสาสิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก งานของพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างกว้างขวาง สังคมพุทธกลายเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่สมควรที่จะมอบหมายภาระให้คณะสงฆ์ช่วยบริหาร เพื่อเป็นการปูพื้นฐานการบริหารให้แก่คณะสงฆ์ พระพุทธองค์จึงได้ทรงยกเลิกการบวชด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาและไตรสรณคมน์แล้วทรงอนุญาตให้พระภิกษุทำการบวชให้ผู้ที่มีศรัทธาต้องการบวชในพระพุทธศาสนาได้ด้วยวิธี “ญัตติจตุตถกรรมวาจา” และได้นำวิธีการบวชแบบไตรสรณคมน์ไปใช้กับการบวชของสามเณรแทน ซึ่งมีพุทธวิธีมอบหมายภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. การแบ่งงานกันทำ

การที่มนุษย์เข้ามาทำงานร่วมกันทำงานในรูปขององค์การ และต้องการจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้นจะต้องมีการแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคลในลักษณะของการมอบหมายงานให้ทำตามความถนัดและความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล^{๒๓} หากได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้แล้ว การปฏิบัติงานก็มีโอกาสประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อนำหลักการนี้ มาวิเคราะห์ลักษณะการแบ่งงานในองค์กรคณะสงฆ์สมัยพุทธกาลแล้วจะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์ก็ทรงมีพุทธวิธีการจัดแบ่งงานในองค์ องค์กรสมัยพุทธกาลซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กันกับการจัดแบ่งงานขององค์การในปัจจุบัน โดยเฉพาะลักษณะงานที่พุทธองค์ทรงจัดแบ่งให้คณะสงฆ์สมัยพุทธกาลนั้นสามารถพิจารณาได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑) ลักษณะที่เป็นงานหลัก คือ เป็นงานที่มีการดำเนินการอยู่เป็นประจำในองค์การพระพุทธศาสนาซึ่งสามารถแยกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) งานด้านการปกครอง เป็นงานที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในองค์การ อันประกอบไปด้วยงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ คือ การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกองค์กรคณะสงฆ์ การบัญญัติพระธรรมวินัย การวางระเบียบการลงโทษการตัดสินอธิกรณ์ การส่งเสริมความสามัคคีและการทำสังฆกรรมประเภทต่างๆ

(๒) งานด้านการให้การศึกษา เป็นการส่งเสริมให้พุทธบริษัทได้รับประโยชน์ในส่วนของตน ด้วยการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาที่เป็นไปตามกระบวนการหรือ ตามลำดับขั้นของการศึกษา^{๒๔} มีการจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษามากที่สุดของภิกษุและคฤหัสถ์ เช่น การแต่งตั้งผู้ให้การอบรมศึกษาหรือแสดงธรรม การให้ถืออุปัชฌาย์และอาจารย์การให้ถือนิสัยสัทธินิวัตรและอันเตวาสิกวัตร เป็นต้น

^{๒๓} พงศ์สัณห์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี, รศ., หลักการจัดการองค์การและการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: หจก.แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๙๗.

^{๒๔} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๗๔/๗๘.

(๓) งานด้านการเผยแผ่ศาสนา เป็นการประกาศเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยการส่งเสริมให้มีการศึกษาและการปฏิบัติ^{๒๕} เช่นการส่งเสริมงานด้านการเผยแผ่การจัดส่งบุคคลไปทำงานด้านการเผยแผ่ยังที่ต่าง ๆ และการตรวจเยี่ยมแนะนำวิธีการเผยแผ่ เป็นต้น

(๔) งานด้านสาธารณูปการ คือ การดูแลนวรรรม การก่อสร้างเสนาสนะที่อยู่อาศัยและการใช้คนวัดให้ทำงาน^{๒๖} เป็นต้น

๒. ลักษณะงานที่จัดเป็นแผนก (Department) ด้วยการพิจารณาลักษณะงานที่เกิดขึ้นในองค์กรคณะสงฆ์ เมื่อเห็นว่ามีกิจกรรมที่เหมือนกันก็จัดไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ของงาน ซึ่งลักษณะงานเช่นนี้ในองค์กรคณะสงฆ์ได้แก่ การสมมติแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำการแทนสงฆ์ให้เป็นผู้มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่สงฆ์จะเห็นสมควรด้วยกิจนั้น ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรคณะสงฆ์ เพราะการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นคณะ ย่อมมีกิจการอันเป็นกลางที่เรียกว่าเป็นของคณะเกิดขึ้น คณะนั้นต้องจัดคนในคณะให้รับหน้าที่ทำกิจการนั้นเป็นแผนก^{๒๗}

การแต่งตั้งสมมติผู้ทำการแทนสงฆ์คือ การมีมติร่วมกันหรือการยอมรับร่วมกัน โดยการที่ประชุมสงฆ์ตกลงมอบหมายหรือแต่งตั้งภิกษุให้ทำกิจหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องอย่างใดอย่างหนึ่ง^{๒๘} เพื่อที่จะดำเนินการแทนคณะสงฆ์ตามที่ได้รับมอบหมายหน้าที่นั้นๆ เป็นการแบ่งงานตามกิจที่มีขึ้นในสงฆ์ หรือหมู่คณะนั้น ๆ โดยอาศัยความรู้ความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินการร่วมกัน ด้วยการมอบหมายงานแก่บุคคลที่เห็นว่า มีคุณสมบัติเหมาะสม พระภิกษุรูปเดียวแต่เป็นผู้มีความรู้และความสามารถอาจได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หลาย ๆ อย่างพร้อมกันก็ได้โดยประเภทของผู้ทำการแทนสงฆ์ ตามพระพุทธองค์ทรงมีพุทธานุญาตไว้มีดังนี้

(๑) เจ้าอธิการแห่งจีวร ประกอบไปด้วยผู้ทำหน้าที่กับสิ่งต่อไปนี้เป็นผู้รับจีวร เรียกว่า จีวรปฏกคาหกะ ผู้เก็บจีวร เรียกว่า จีวรนิทกะ ผู้แจกจีวร เรียกว่า จีวรภาชกะภิกษุรูปเดียวอาจทำหน้าที่ทั้ง ๓ ประการก็ได้ โดยการสมมติในคราวเดียวกัน

(๒) เจ้าอธิการแห่งอาหาร ประกอบไปด้วยผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้เป็นผู้แจกภัต เรียกว่า ภัตตุเทศกะ เป็นผู้แจกยาสูบ เรียกว่า ยาคุภาชนะ เป็นผู้แจกผลไม้ เรียกว่า ผลภาชนะ เป็นผู้แจกของขบเคี้ยว เรียกว่า ชัชชภาชกะ

(๓) เจ้าอธิการแห่งเสนาสนะ ประกอบไปด้วยผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่แจกเสนาสนะ เรียกว่า เสนาสนคาหาปะ เป็นผู้แต่งตั้งเสนาสนะ เรียกว่า เสนาสนปัญญาปะ ภิกษุรูปเดียวอาจรับทั้ง ๒ หน้าที่ได้

^{๒๕} วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

^{๒๖} วิ.จ. (ไทย) ๗/๒๙๔-๓๒๓/๘๙-๑๕๐.

^{๒๗} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, วินัยมุข เล่ม๓ (หลักสูตรนักธรรมชั้นเอก), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๕๓-๗๒.

^{๒๘} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๓๐๑.

^{๒๙} วิ.ม. (ไทย) ๕/๓๔๒/๒๐๓.

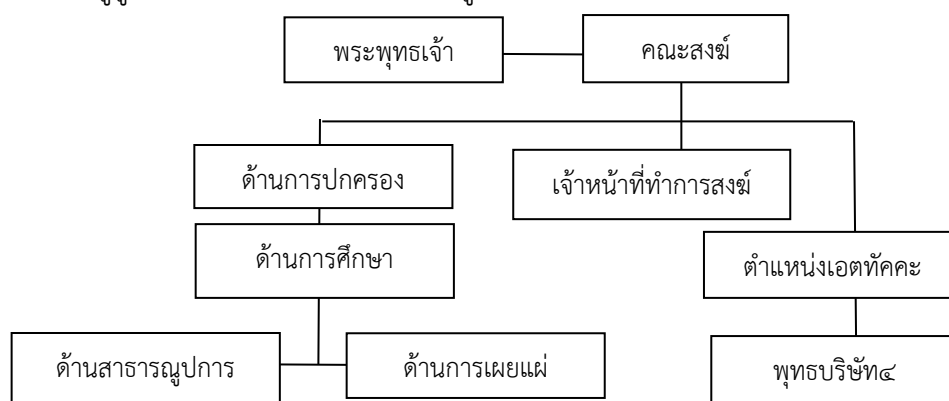
^{๓๐} อก.เอก. (ไทย) ๒๐/๑๘๘-๒๓๔/๒๕-๓๐.

(๔) เจ้าอธิการแห่งอาราม ประกอบไปด้วยผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ คือมีหน้าที่เป็นผู้ใช้คนทำการวัดเรียกว่าอารามิกเปสกะผู้มีหน้าที่ใช้สมาเณรเรียกว่า สามเณรเปสกะ เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลกรรม เรียกว่า นวกัมมิกะ

การแต่งตั้งสมมติพระภิกษุเพื่อทำหน้าที่แทนสงฆ์ในสังฆกรรมต่างๆ พระพุทธเจ้าทรงวางหลักการกำหนดคุณสมบัติไว้แตกต่างกันตามแต่ละชนิด โดยหลักกว้างๆนั้น จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ คือ เว้นจากอคติ ๔ และเป็นผู้ฉลาดและรู้จักกิจนั้นๆ เป็นอย่างดี^{๒๙} จึงจะได้รับ การแต่งตั้งจากสงฆ์ให้ ทำหน้าที่ตามกิจที่เกิดขึ้นนั้นๆ

๓. ลักษณะงานที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการจัดแบ่งงานให้สมาชิก ในองค์กรเพื่อปฏิบัติงาน โดยพิจารณาถึงความถนัดและความสามารถส่วนบุคคลเป็นหลัก ซึ่งใน องค์กรคณะสงฆ์ตรงกับลักษณะงานในตำแหน่ง “เอตทัคคะ”^{๓๐} ที่พระพุทธองค์ทรงแต่งตั้งให้แก่ พระสาวกในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมในด้านนั้นๆ เป็นการเฉพาะเช่น พระสารีบุตรเป็นผู้มีปัญญามากทรงแต่งตั้งเป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งปวง ในด้านมีปัญญาและยังได้ชื่อว่า เป็นพระธรรมเสนาบดี ส่วนพระโมคคัลลานะ เป็นผู้มั่งคั่งมาก ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุ ทั้งหลายในด้านมั่งคั่งทำงานช่วยในด้านการปกครองสงฆ์ เป็นต้น ตำแหน่งเหล่านี้ในระยะกาลแรกๆ มีไม่มากนัก แต่เมื่อพระพุทธองค์ทรงเห็นว่ามีความสำคัญต่อพระสาวกและเหล่าพุทธบริษัท จึงได้ ทรงแต่งตั้งให้ทั้งพุทธบริษัท ๔ ที่มีความรู้ความสามารถแต่ละด้านที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการให้ กำลังใจและส่งเสริมการปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างของพุทธบริษัทรุ่นหลังๆ

การแบ่งงานในองค์กรพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล จึงมีลักษณะที่แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ งานที่มีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำ การจัดงานเป็นแผนก และการแบ่งงานตามความ ขำนาญเฉพาะด้าน ตามกิจการขององค์กรพระพุทธศาสนาในสมัยนั้น ซึ่งมอบภาระหน้าที่หลักให้คณะ สงฆ์เป็นผู้ดูแล โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๓ โครงสร้างการมอบหน้าที่ในองค์กรในสมัยพุทธกาล^{๓๑}

^{๒๙} วิ.ม. (ไทย) ๕/๓๔๒/๒๐๓.

^{๓๐} อภ.เอก. (ไทย) ๒๐/๑๘๘-๒๓๔/๒๕-๓๐.

^{๓๑} พระยุพธนา รมณีย์ธมโม, การจัดองค์กรคณะสงฆ์สมัยพุทธกาล, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิกการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๖๐.

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่ในทางพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธอำนาจที่ไม่เกิดจากพระธรรมวินัย แต่ให้การยอมรับอำนาจที่มาจากหน้าที่ มีศรัทธา เห็นคุณค่าของหลักธรรม คำสอนนั้น และปฏิบัติตามด้วยความเคารพ เช่น กุลบุตรที่เข้ามาบวชเป็นสมาชิกของคณะสงฆ์ ล้วนเกิดจากศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา เมื่อปฏิบัติตนจะเห็นประโยชน์ในพระพุทธศาสนาแล้ว จึงนำไปสั่งสอนคนอื่นต่อไป

การมอบอำนาจหน้าที่ในองค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลนั้น เริ่มจากที่พระพุทธองค์ทรงส่งสาวกออกประกาศพระพุทธศาสนา ปรากฏว่ามีกุลบุตรต้องการบวชเป็นจำนวนมากและเมื่อมีผู้ต้องการจะบวชพระสาวกก็จะนำมาเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อบวชให้ ซึ่งเป็นความลำบากแก่พระสาวกและผู้ที่ต้องการจะบวช พระพุทธองค์จึงทรงประทานอนุญาตให้พระสาวกเป็นพระอุปัชฌาย์บวชกุลบุตรที่มีศรัทธาในท้องถิ่นและชนบทที่ห่างไกลนั้น ๆ ได้ โดยไม่ต้องนำมาเฝ้าพระองค์ด้วยวิธีการบวชแบบ “ติสรณคณูปสัมปทา”^{๓๒} เมื่อพระสาวกรูปใดได้รับมอบหมายหน้าที่แล้ว ก็จะได้สิทธิในการกระทำหรือในการตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ภายใจขอบเขตหน้าที่ที่ตนได้รับมอบ ซึ่งเป็นบ่อเกิดของอำนาจตามมา คือ มีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบหรือมีความสามารถทำการลงโทษผู้ได้บังคับบัญชาได้

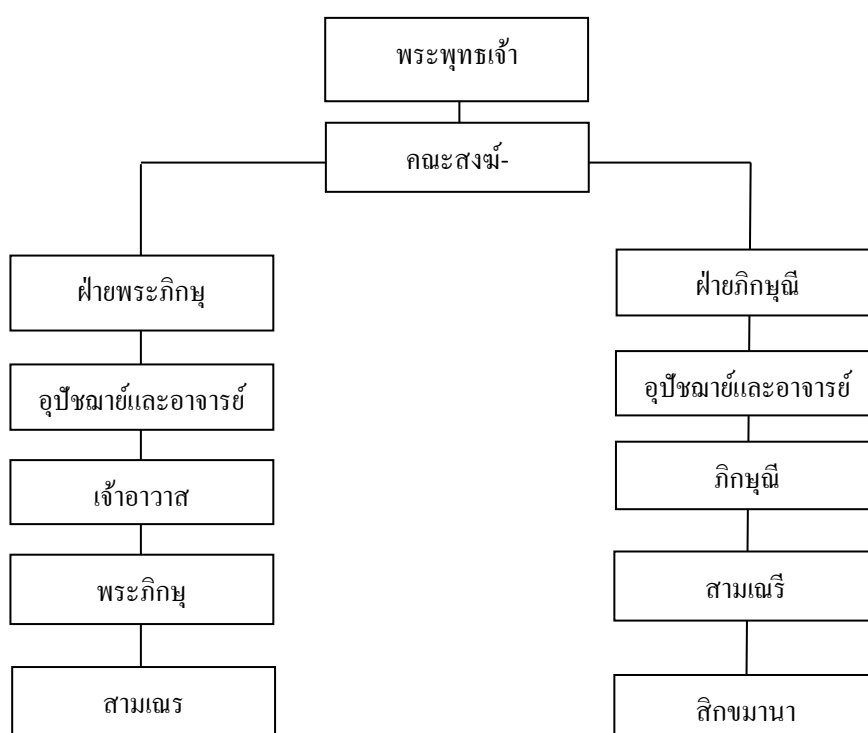
ส่วนความรับผิดชอบนั้น จะเห็นได้จากที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระสาวก ผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นอุปัชฌาย์ให้การบวชแก่กุลบุตรแล้ว เพื่อไม่ให้เป็นปัญหาในการปกครอง จึงทรงให้พระสาวกหรือภิกษุหนึ่งถืออุปัชฌาย์อันเป็นข้อปฏิบัติระหว่างอุปัชฌาย์และสัทธิวิหาริกจะพึงปฏิบัติต่อกัน เรียกว่า อุปัชฌาย์วัตรและสัทธิวิหาริกวัตร

หลักการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในองค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลนั้น พระพุทธองค์ทรงประทานหลักการที่เป็นระเบียบการเพื่อใช้ในการสรรหา การคัดเลือก และการดำเนินงานเป็นไปด้วยความยุติธรรมตามหลักพระธรรมวินัย โดยพิจารณาแล้วสามารถสรุปได้ ๓ ประการ คือ ๑) หลักพระวินัย คือ การแต่งตั้งสมมติด้วยการถือเอาอายุพรรษาเป็นเครื่องมือกำหนดเพื่อให้พระภิกษุผู้ได้รับการแต่งตั้งสมมติได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ เพราะผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจะประกอบไปด้วยภาวะที่สามารถปกครองตนเองและสามารถปกครองคนอื่น ๒) หลักพระธรรม คือ การแต่งตั้งสมมติพระภิกษุเพื่อทำการแทนสงฆ์ โดยถือเอาความสามารถเป็นหลักในการแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่ให้ดำเนินการในกิจนั้นๆ ทั้งนี้เพราะเหตุที่ว่า พระภิกษุบางรูปถึงจะมีพรรษาตามที่กำหนดแล้ว แต่อาจจะเป็นผู้มีอุปนิสัยในด้านอื่นไม่ตรงกับหน้าที่นั้นๆ หรืออาจเป็นผู้ที่ไร้ความสามารถเป็นผู้โง่เขลาไม่ฉลาดในกิจที่ได้รับการแต่งตั้ง ดังนั้น จึงต้องอาศัยหลักความสามารถเป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ เช่น การแต่งตั้ง พระโมคคัลลานะและพระสารีบุตรเป็นอัครสาวกซ้ายขวา เป็นต้น ๓) หลักพระธรรมวินัยเป็นการถือเอาอายุพรรษาและความสามารถเป็นเครื่องในการกำหนดคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งสมมติ ซึ่งผู้ที่รับการแต่งตั้งอาจจะเป็นผู้ที่มีพรรษามากหรือพรรษาน้อยก็ได้

การจัดช่วงการบังคับบัญชาในองค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลโดยเฉพาะฝ่ายภิกษุบริษัทนั้น พระพุทธองค์ไม่ได้กำหนดไว้ตายตัวว่าผู้ปกครองคนหนึ่งจะต้องมีผู้ใต้บังคับบัญชา

^{๓๒} วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๔/๔๒.

ก็คน แต่ในกาลหนึ่งมีพระภิกษุได้ถกเถียงกันเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวทำให้ความนี้ทราบถึงพระพุทเจ้า พระพุทองค์จึงได้ทรงรับสั่งเป็นอนุบัญญัติกับภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุรูปเดียวซึ่งเป็นผู้ฉลาดสามารถใช้สามเณร ๒ รูป ให้อุปัฏฐากได้หรืออนุญาตให้ใช้สามเณรเท่าที่สามารถจะตักเตือนพร่ำสอนให้อุปัฏฐากได้”^{๓๓} ดังนั้น ลักษณะการจัดสายการบังคับบัญชาในองค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล โดยเฉพาะสายการบังคับบัญชาของคณะสงฆ์ สามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๔ สายการบังคับบัญชาของคณะสงฆ์ในองค์การสมัยพุทธกาล^{๓๔}

สรุปความได้ว่า องค์การพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลนั้นได้ก่อกำเนิดขึ้นโดยพระพุทเจ้าต่อมาเมื่อองค์การมีความเจริญเติบโตขึ้น พระพุทองค์จึงทรงบัญญัติพระธรรมวินัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารปกครอง และให้การศึกษาแก่สมาชิกภายในองค์การให้โอกาสในการพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา โดยมีพระธรรมวินัยครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกอย่าง เริ่มตั้งแต่กำหนดคุณสมบัติ สิทธิหน้าที่ และวิธีการรับสมาชิกใหม่เข้ามาสู่องค์การและคณะสงฆ์ การดูแลสมาชิกใหม่ การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์และรวมถึงระเบียบ

^{๓๓} วิ.ม. (ไทย) ๔/๑๐๕/๑๖๘.

^{๓๔} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ลีตญาโณ), ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๖๐.

เกี่ยวกับการแสวงหาการจัดทำ การเก็บรักษาและการแบ่งสรรปัจจัย ๔ เป็นต้น^{๓๕} ทั้งหมดนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงใช้พุทธวิธีการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ ชี้แจงวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ เพื่อประสานงานสมาชิกภายในองค์การให้ดำเนินงานไปทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การพระพุทธศาสนาที่ได้วางไว้

จากพุทธวิธีการบริหารจัดการและผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่าพุทธวิธีการบริหารจัดการ มีความหมายที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ ดังตาราง ๒.๔ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๓ พุทธวิธีการบริหารจัดการ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต) (๒๕๓๘, หน้า ๒-๓)	๑. จัดตั้งวางเป็นระบบระเบียบในหมู่มนุษย์ ๒. ความจริงที่มีอยู่ในธรรมชาติ ๓. กฎแห่งเหตุปัจจัย
แสวง อุดมศรี (๒๕๔๖, หน้า ๖-๗)	๑. ฝึกขุปาติโมกข์ละฝึกขุณีปาติโมกข์ ๒. เพิ่มเติมให้สิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้แล้วมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น ๓. ให้เหมาะสมแก่การกระทำความผิดหรือการล่วงละเมิด
พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (๒๕๓๑, หน้า ๑๙๗)	๑. ร่วมกันทำงานในรูปขององค์การ ๒. การแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคล ๓. ทำตามความถนัดและความรู้ความสามารถ
สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา วชิรญาณวโรรส (๒๕๓๘, หน้า ๕๓-๗๒)	๑. การสมมติแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำการแทนสงฆ์ ๒. จัดคนในคณะให้รับหน้าที่ทำกิจการนั้นเป็นแผนๆ
พระธรรมปิฎก (ป. อ.ปยุตฺโต) (๒๕๔๓, หน้า ๓๐๑)	๑. การแต่งตั้งสมมติผู้ทำการแทนสงฆ์ ๒. การมีมติร่วมกันหรือการยอมรับร่วมกัน
แสวง อุดมศรี (๒๕๔๖, หน้า ๓๙)	๑. กรอบธรรมพร้าสอนให้ได้ประพัตติ ๒. จะต้องรับผิดชอบด้วยสามัญสำนึกของผู้ให้กำเนิด
พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต) (๒๕๔๖ หน้า ๔๔๘-๔๔๙)	๑. ให้โอกาสในการพัฒนาตนเอง ๒. มีพระธรรมวินัยครอบคลุมการดำเนินชีวิต ๓. กำหนดคุณสมบัติ สิทธิหน้าที่ ๔. การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์และรวมถึงระเบียบ

^{๓๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ , (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรม จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๔๔๘-๔๔๙.

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท ๔

ความหมายของอิทธิบาท

อิทธิบาท ๔ หมายถึง หลักธรรม ๔ ประการ สำหรับการทำงานหรือทำสิ่งใดๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย

๑. ฉันทะ (ความรัก และความพอใจ) (การเต็มใจ)
๒. วิริยะ (ความเพียร) (การตั้งใจ)
๓. จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ ความเอาใจใส่) (การเข้าถึง)
๔. วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ตรวจสอบ) (การเข้าใจ)

“อิทธิบาท” มาจากคำว่า

- อิทธิ หมายถึง ความสำเร็จ
- บาท หมายถึง วิธีทางที่จะนำไปสู่

ดังนั้น คำว่า “อิทธิบาท” หากแปลตามคำจึงหมายความว่า วิธีทาง หรือ หลักการที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางหรือไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งมี ๔ ประการ หรือเรียกว่า อิทธิบาท ๔

อิทธิบาท ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามความประสงค์ ๔ อย่าง ซึ่งเป็นหลักใกล้เคียงกับหลักการพึ่งตนเอง แต่แสดงให้เห็นว่าพึ่งตนเองอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ ซึ่งคำว่า อิทธิ นอกจากจะแปลว่า สำเร็จแล้ว ยังแปลว่า ฤทธิ์ของมนุษย์ที่แสดงได้ จะโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือจิตศาสตร์ก็ตาม ซึ่งต้องอาศัยหลักอิทธิบาท ๔

ความหมายของอิทธิบาท ๔ นั้น ตามหลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อจะใช้หลักการและแนวคิดให้ประสบผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาท ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เพื่อให้เป็นข้อปฏิบัติ หรือ เป็นแนวทางให้ประสบผลสำเร็จ หรือประกอบกิจการงานที่ดี เมื่อต้องการสมาธิเพื่อให้ กิจที่ทำนั้นดำเนินไปอย่างได้ผลดีก็พึงปลูกเร้าและชักจูงด้วยอิทธิบาท ๔ พระพุทธองค์ได้ให้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔ ในสูตรต้นตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก^{๓๖} ไว้ว่าสาวกทั้งหลายของเราผู้ปฏิบัติตามเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑) เจริญอิทธิบาทอันประกอบไปด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากฉันทะ ความเพียรสร้างสรรค์)

๒) เจริญอิทธิบาทอันประกอบไปด้วยวิริยสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะ ความเพียรสร้างสรรค์)

๓) เจริญอิทธิบาทอันประกอบไปด้วยจิตตสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากจิตต ความเพียรสร้างสรรค์)

๔) เจริญอิทธิบาทอันประกอบไปด้วยวิมังสาสมาธิปานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิมังสา สมาธิความเพียรสร้างสรรค์)

ประการนั้นแล สาวกของเราเป็นอันมากจึงได้บรรลุที่สุดแห่งอภิญญาและ อภิญญาบารมีอยู่ ดังนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสใน สูตรต้นตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค^{๓๗} ว่า “พระผู้มีพระภาคผู้ทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติอิทธิบาท ๔ ประการนี้

^{๓๖} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๒๔๗/๒๔๒.

^{๓๗} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๘๗/๒๑๙.

และเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จ เพื่อให้ชำนาญในเรื่องความสำเร็จ เพื่อพลิกแพลงให้เกิดความสำเร็จ ”

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท ๔

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้เขียนเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔ สรุปได้ว่าหลักธรรมที่ไม่เคยล้าสมัย หรือหลักธรรมอันเป็นหลักแห่งความสำเร็จหรือทางแห่งความสำเร็จ ๔ ประการ คือ^{๓๘}

๑. ฉันทะ (aspiration)

ฉันทะ แห่งอิทธิบาท ๔ คือ ความพอใจ รักใคร่ เต็มใจ และฝักใฝ่ในงานอยู่เสมอ พุ่มเทความสามารถ และปรารถนาเพื่อที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุด ด้วยการรักในงานของตน ชอบในงานของตน งานในทีนี้หมายถึง สิ่งที่เราทำ ผู้ใดมีงานอะไรแล้วมีความรักใคร่พอใจในงานนั้น เรียกว่า มีฉันทะ คนที่ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง

ความอยากหรือความฝักใฝ่ที่เกิดจากฉันทะนี้ มิได้มีความหมายเหมือนกับความอยากได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งการเสพสวาทในสิ่งทุกอย่าง หรือที่เรียกว่า ตัณหา เพราะความอยากที่เกิดจากฉันทะนั้น เป็นความอยากในทางสุจริตที่ต้องมีการทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจเพื่อให้สิ่งนั้นสำเร็จตามความมุ่งหมาย ภายใต้พื้นฐานของคุณธรรม และความดี

ทั้งนี้ ลักษณะของฉันทะที่เกิดขึ้นมิได้เพียงใช้สำหรับการกระทำในการงานเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำไปใช้เป็นหลักการดำเนินชีวิตในด้านอื่นๆได้ด้วยเช่นกัน ได้แก่

- ความยินดี และพอใจในฐานะทางครอบครัว
- ความยินดี และพอใจในทรัพย์สินที่ตนมี
- ความยินดี และพอใจในความสามารถของตน
- ความยินดี และพอใจในคู่ครองของตน
- ความยินดี และพอใจในตำแหน่ง และหน้าที่ของตนในสังคม
- ความยินดี และพอใจในศาสนาหรือลัทธิที่ตนนับถือ ฯลฯ

ฉันทะ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตภายใต้หลักธรรม คือ โยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์ หรือคิดในทางที่ถูก และเหมาะสมเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ภายใต้สภาวะแห่งเหตุ และผล ดังนั้น เมื่อเกิดฉันทะ คือ ความพอใจหรือยินดีในสิ่งนั้นแล้ว ย่อมทำให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้โยนิโสมนสิการ คือ การคิดวิเคราะห์หาแนวทางที่จะดำเนินต่อไป ซึ่งจะนำมาสู่การเกิดวิริยะ คือ ความเพียรในแนวทางนั้น ต่อไป

๒. วิริยะ (exertion)

วิริยะ แห่งอิทธิบาท ๔ คือ ความเพียรพยายาม ความอดุสาหะ และมานะบากบั่น ที่จะทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด ไม่ท้อถอยเมื่อเกิดอุปสรรค และความยากลำบากต่างๆ ด้วยการมองปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางต่อการทำสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย และต้องเอาชนะให้สำเร็จ

วิริยะ เป็นความเพียรที่ประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุลงความพอใจไม่ให้ท้อถอยในการทำงาน เพราะว่างานทุกชนิดมักจะง่ายตอนคิด แต่มักจะติด

^{๓๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำเชิงพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: นิธิธรรมการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๑.

ตอนทำจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะสำเร็จตามความพอใจที่ปลูกไว้

วิริยะ หรือ ความเพียรนี้ มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานหรือการกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขณะนั้น เพราะหากต้องการความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ก็ต้องจำเป็นต้องมีความพยายามเป็นสำคัญ แต่ความพยายามนี้ มิใช่หมายครอบคลุมถึง การปฏิบัติหรือการกระทำที่ไม่มีวันหยุด หรือ ไม่รู้ซึ่งพื้นฐานของตนเอง ที่มาจากหลักธรรมแห่งโยนิโสมนสิการ คือการรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุ และผลในครรลองคลองธรรมเช่นกัน

ทั้งนี้ ลักษณะของวิริยะที่เกิดขึ้น มิได้อยู่ในกรอบสำหรับการงานเท่านั้น แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นหลักการดำเนินชีวิตในด้านอื่นๆ ได้แก่

- ความเพียรในการเจริญธรรม การเจริญภาวนา หรือการรักษาศีล
- ความเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้ วิริยะจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการงาน หรือการกระทำต่อสิ่งใดๆ ภายใต้พื้นฐานของหลักการเหตุ และผลที่เกิดจากโยนิโสมนสิการ เพื่อมุ่งให้สิ่งนั้นๆดำเนินไปสู่จุดหมาย และสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีความเพียรที่ดำเนินไปในลักษณะของการปฏิบัติตามหลักปธาน ๔

๓. จิตตะ (thoughtfulness)

จิตตะ แห่งอิทธิบาท ๔ คือ การเอาใจใส่ และให้ใจจดจ่ออยู่กับอยู่กับสิ่งที่ทำ มีสมาธิ มั่นคงอยู่กับงาน ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ทำ และทำงานด้วยความตั้งใจที่จะให้งานนั้นสำเร็จแต่หากใครทำการสิ่งใดด้วยความเป็นคนประมาทไม่เอาใจใส่กับงานที่ตนทำ ทำอะไรทิ้งๆว้างๆ งานนั้นย่อมไม่สำเร็จตามเป้าประสงค์หรือหากสำเร็จ แต่ก็เป็นความสำเร็จที่ไม่มีประสิทธิผลในงาน

ทั้งนี้ จิตตะ หมายถึง จิตใจ คือ ส่วนที่ทำหน้าที่รู้สำนึก รู้คิด ซึ่งความรู้ที่เกิดมาจากจิตนั้น เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อดีตกาล หรือกำลังจะเกิดในอนาคต ล้วนเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในจิต หรือที่ผ่านมาแล้วทั้งสิ้น หมายถึง จิตสังสมความรู้ให้เกิดขึ้นในกาลทั้ง ๓ นั้นเอง ส่วนจิตตะในที่นี้ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ที่สะท้อนมาจากจิต อาทิ ความเข้มแข็ง ความมั่นคง ความมุ่งมั่น และความจดจ่อ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ทำอยู่นั้น

ทั้งนี้ ลักษณะของจิตตะที่เกิดขึ้น มิได้อยู่ในกรอบสำหรับการงานเท่านั้น แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้านอื่นๆ ได้แก่

- การเอาใจใส่ และมุ่งมั่นในการเจริญธรรม
- การเอาใจใส่ และมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน ฯลฯ

จิตตะ มีความสัมพันธ์กับสมาธิ คือ หมายถึง จิตเป็นเครื่องผลักดัน และควบคุมการเกิดของสมาธิ โดยสภาวะจิตที่มีความแน่วแน่ และจดจ่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภาวะที่เกิดขึ้นกับจิตนี้จึงเรียกว่าสมาธิ ซึ่งเป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการจะกระทำสิ่งใดๆให้ประสบความสำเร็จ เพราะจิตที่เป็นสมาธิแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่กำลังทำ อยู่ โดยไม่เกิดความฟุ้งซ่าน ย่อมทำให้งานประสบความสำเร็จได้ดี ไม่ผิดพลาด และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

๔. วิมังสา (investigation)

วิมังสา แห่งอิทธิบาท ๔ คือ การสอบสวน ไตร่ตรอง และพิจารณาตรวจสอบในสิ่งที่กำลังทำนั้น ๆ รวมถึงการรู้จักค้นคว้า ทดลอง คิดค้น และรู้จักคิดแก้ไขปรับปรุงงาน ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากปัจจัยจากข้อนี้ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการใช้วิมิงสา คือ การคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุ และผล ย่อมทำให้เข้าใจต่อ กระบวนการ วิธีการ และแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงย่อมรู้จักแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ดี แต่หากไม่มีการใช้ปัญญาก่อนทำหรือขณะทำสิ่งใดๆแล้ว ย่อมนำมาซึ่งปัญหา และอุปสรรคในสิ่งนั้น ๆ ส่งผลต่อการท้อแท้ การทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็จะไม่เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

วิมิงสา คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์ ที่มักคู่กับคำว่า ปัญญา คือ ความรู้ หรือ ความรู้แจ้ง เป็นความรู้ ความเข้าใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเหตุ และผล รวมถึงองค์ประกอบ และพื้นฐานของสิ่งๆนั้น สามารถตัดสินใจ และบ่งชี้สิ่งนั้นได้เป็นมาอย่างไร มีลักษณะอย่างไร รวมถึงรู้แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ว่าถูกผิด ดีชั่ว ดังนั้นแล้ว การมีปัญญาจึงเป็นการรอบรู้ในทุก ๆ ด้าน และพึงใช้ปัญญาก่อนที่จะทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลึกซึ้งก่อน เพื่อให้การนั้น ๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และไม่เกิดปัญหาอุปสรรค พร้อมยังประสิทธิภาพในสิ่งนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

๒.๕ ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย

เขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดกำแพงเพชร มี ๑๑ อำเภอ มีวัดจำนวนทั้งสิ้น ๖๐๕ วัด มีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตามที่เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชรได้ประกาศตั้งจำนวน ๗๘ หน่วย ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย

ที่	ชื่อตำบล	อำเภอ	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	นามเจ้าอาวาส
๑	คณที	เมืองกำแพงเพชร	คณที	พระอธิการบำรุง ปญญาทีโป
๒	ไตรตรังษ์	เมืองกำแพงเพชร	ไตรตรังษ์	พระครูวรสิริสุทธีกร
๓	ทรงธรรม	เมืองกำแพงเพชร	ทรงธรรม	พระครูอุปัธมภ์วชิโรภาส
๔	นาบ่อคำ	เมืองกำแพงเพชร	นาบ่อคำ	เจ้าอธิการวิราช ขยวฑุโธ
๕	ท่าขุนราม	เมืองกำแพงเพชร	ท่าขุนราม	พระครูเกษมวชิรธรรม
๖	นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล	เมืองกำแพงเพชร	นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล	พระครูโสภาสวชิรคุณ
๗	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	หนองปลิง	พระครูวรสิริปัญญากร
๘	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	ลานดอกไม้	พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต
๙	เทพนคร	เมืองกำแพงเพชร	เทพนคร	พระสง่า สุทตฺตญาณ
๑๐	ในเมือง	เมืองกำแพงเพชร	ในเมือง	พระครูวิเชียรคุณโชติ
๑๑	นครชุม	เมืองกำแพงเพชร	นครชุม	พระครูวรสิริสืลวงค์
๑๒	วังทอง	เมืองกำแพงเพชร	วังทอง	พระครูปัญญาวชิรศาสน์
๑๓	คลองแม่ลาย	เมืองกำแพงเพชร	คลองแม่ลาย	พระครูโกศลวชิรกิจ
๑๔	อ่าทอง	เมืองกำแพงเพชร	อ่าทอง	พระครูวรสิริธรรมคุณ
๑๕	สระแก้ว	เมืองกำแพงเพชร	สระแก้ว	พระสมพงษ์ ฐานวุฑโฒ

ตารางที่ ๒.๔ ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อตำบล	อำเภอ	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	นามเจ้าอาวาส
๑๖	จำรุงค์	เมืองกำแพงเพชร	จำรุงค์	พระอธิการอนันท์ ปญญาโณ
๑๗	ลานดอกไม้ตก	โกสัมพีนคร	ลานดอกไม้ตก	พระครูอมรวชิรคุณ
๑๘	เพชรชมพู	โกสัมพีนคร	เพชรชมพู	พระปลัดถนอม วิสุทธธมโม
๑๙	โกสัมพี	โกสัมพีนคร	โกสัมพี	พระมหากำจร ปิยสีโล
๒๐	คลองลานพัฒนา	คลองลาน	คลองลานพัฒนา	พระครูมงคลพัชรการ
๒๑	คลองน้ำไหล	คลองลาน	คลองน้ำไหล	พระครูสุเมธธรรมคุณ
๒๓	สักงาม	คลองลาน	สักงาม	พระศุภกร ฝาสุกวิหาโร
๒๔	ป่าพุทรา	ขาณุวรลักษบุรี	ป่าพุทรา	พระอธิการบุญเลิศ จันทมโม
๒๕	สลกบาตร	ขาณุวรลักษบุรี	สลกบาตร	พระมหาพร้อมเพรียง ภูริญาโณ
๒๖	ดอนแดง	ขาณุวรลักษบุรี	ดอนแดง	พระครูวชิรปริยัติคุณ
๒๗	วังชะพลู	ขาณุวรลักษบุรี	วังชะพลู	พระครูสิริปริยัติวิมล
๒๘	ไค้งไผ่	ขาณุวรลักษบุรี	ไค้งไผ่	พระครูพิสุทธวิชรการ
๒๙	วังหามแห	ขาณุวรลักษบุรี	วังหามแห	พระอธิการบุญชู ฐิตธมโม
๓๐	แสนตอ	ขาณุวรลักษบุรี	แสนตอ	พระครูสิทธิวิชรธรรม
๓๑	เกาะตาล	ขาณุวรลักษบุรี	เกาะตาล	พระครูโสภาสวชิรศาสน์
๓๒	ปางมะค่า	ขาณุวรลักษบุรี	ปางมะค่า	พระครูโสภณบุญญวัชร
๓๓	ยางสูง	ขาณุวรลักษบุรี	ยางสูง	พระอธิการมงคล ปญญาชีโร
๓๔	บ่อถ้ำ	ขาณุวรลักษบุรี	บ่อถ้ำ	พระอธิการสมาน มหาบุญโญ
๓๕	วังชะโอน	บึงสามัคคี	วังชะโอน	พระครูวชิรธรรมธาดา
๓๖	บึงสามัคคี	บึงสามัคคี	บึงสามัคคี	พระครูวชิรพัฒนคุณ
๓๗	เทพนิมิตร	บึงสามัคคี	เทพนิมิตร	พระครูวชิรชินวงศ์
๓๘	ระหาน	บึงสามัคคี	ระหาน	พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญ
๓๙	โพธิ์ทอง	ปางศิลาทอง	โพธิ์ทอง	พระอธิการณรงก์ กนต์วีโร
๔๐	หินดาด	ปางศิลาทอง	หินดาด	พระครูสุตวชิรการ
๔๑	ปางตาไว	ปางศิลาทอง	ปางตาไว	พระสมุห์คำทอง
๔๒	ถาวรวัฒนา	ทรายทองวัฒนา	ถาวรวัฒนา	พระครูวชิรคุณพิพัฒน์
๔๓	ทุ่งทราย	ทรายทองวัฒนา	ทุ่งทราย	พระครูโสภณวชิรกิตติ์
๔๔	ทุ่งทอง	ทรายทองวัฒนา	ทุ่งทอง	พระครูวัชรธรรมทัต
๔๕	คลองสมบูรณ์	คลองขลุง	คลองสมบูรณ์	พระอธิการประสิทธิ์ ปสุโต
๔๖	ท่าพุทรา	คลองขลุง	ท่าพุทรา	พระครูวชิรธรรมโชติ
๔๗	ท่ามะเขือ	คลองขลุง	ท่ามะเขือ	พระครูวิบูลวชิรกิจ
๔๘	แม่ลาด	คลองขลุง	แม่ลาด	พระครูนันทวชิโรดม
๔๙	คลองขลุง	คลองขลุง	คลองขลุง	พระครูพิพิธวชิรธรรม

ตารางที่ ๒.๔

ข้อมูลพื้นที่ในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ชื่อตำบล	อำเภอ	ชื่อหน่วย อ. ป.ต.	นามเจ้าอาวาส
๕๐	วังแฉม	คลองขลุง	วังแฉม	พระมหาพิพัฒน์ มุนีวีโร
๕๑	วังไทร	คลองขลุง	วังไทร	พระครูวาปีวชิโรภาส
๕๒	วังบัว	คลองขลุง	วังบัว	พระอธิการเสียว ถาวรธมโม
๕๓	วังยาง	คลองขลุง	วังยาง	พระครูถาวรวัชรศาสน์
๕๔	หัวถนน	คลองขลุง	หัวถนน	พระครูวัชรธรรมสาร
๕๕	ถ้ากระต่ายทอง	พรานกระต่าย	ถ้ากระต่ายทอง	พระครูวัชรธรรมทัต
๕๖	ห้วยยั้ง	พรานกระต่าย	ห้วยยั้ง	พระอธิการเจร อธิธมโม
๕๗	เขาคีรีส	พรานกระต่าย	เขาคีรีส	พระอธิการเอื้ออารี อินทวิโร
๕๘	คลองพิไกร	พรานกระต่าย	คลองพิไกร	พระครูสถิตวัชรญาณ
๕๙	หนองหัววัว	พรานกระต่าย	หนองหัววัว	พระครูวิลาศวัชรกิจ
๖๐	วังตะแบก	พรานกระต่าย	วังตะแบก	พระครูวัชรธรรมารักษ์
๖๑	ท่าไม้	พรานกระต่าย	ท่าไม้	พระครูถาวรวัชรสาร
๖๒	วังควง	พรานกระต่าย	วังควง	พระครูวิบูลวัชรโสภณ
๖๓	คุยบ้านโอง	พรานกระต่าย	คุยบ้านโอง	พระครูวิสุทธีวัชรานุกูล
๖๔	พรานกระต่าย	พรานกระต่าย	พรานกระต่าย	พระครูวัชรปัญญาคุณ
๖๕	ลานกระบือ	ลานกระบือ	ลานกระบือ	พระครูรัตนวชิโรภาส
๖๖	หนองหลวง	ลานกระบือ	หนองหลวง	พระสิริวัชรานุกูล
๖๗	ประชาสุขสันต์	ลานกระบือ	ประชาสุขสันต์	พระครูอุภัยวัชรคุณ
๖๘	ช่องลม	ลานกระบือ	ช่องลม	พระอธิการตี๋ อุตตสนโต
๖๙	โนนพลวง	ลานกระบือ	โนนพลวง	พระมหาทวีชัย อภิปัญโญ
๗๐	จันทิมา	ลานกระบือ	จันทิมา	พระอธิการสมพงษ์ อนาลโย
๗๑	บึงทับแรต	ลานกระบือ	บึงทับแรต	พระครูวรธรรมวัชรกิจ
๗๒	ไทรงาม	ไทรงาม	ไทรงาม	พระครูสุธรรมวัชรคุณ
๗๓	หนองคล้า	ไทรงาม	หนองคล้า	พระอธิการทะนง จกถมโม
๗๔	หนองไม้กอง	ไทรงาม	หนองไม้กอง	พระครูเกษมวัชรกิจ
๗๕	พานทอง	ไทรงาม	พานทอง	พระครูประทีปวัชรธรรม
๗๖	หนองทอง	ไทรงาม	หนองทอง	พระภราดร ธรรมสาโร
๗๗	มหาชัย	ไทรงาม	มหาชัย	พระอธิการจรีวัฒน์ อคฺคปญฺโญ
๗๘	หนองแม่แตง	ไทรงาม	หนองแม่แตง	พระครูอุดมวัชรคุณ

หน่วยอบรมประชาชนดีเด่นระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชรที่ได้รับการคัดเลือกจากเจ้าคณะจังหวัดและคณะสงฆ์ร่วมกันพิจารณาจำนวน ๑๙ หน่วย มีดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ หน่วยอบรมประชาชนดีเด่นระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

ที่	ชื่อหน่วย	อำเภอ	ประจำปี พ.ศ.	นามเจ้าอาวาส
๑	นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล	เมืองกำแพงเพชร	๒๕๕๙	พระครูโสภาสวชिरคุณ
๒	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	๒๕๖๐	พระครูวิชิตปัญญากร
๓	โกสัมพี	โกสัมพีนคร	๒๕๖๐	พระครูอมรรวชिरคุณ
๔	คลองลานพัฒนา	คลองลาน	๒๕๕๙	พระครูวิลาสวชिरธรรม
๕	วังชะพลู	ขาณุวรลักษบุรี	๒๕๕๙	พระครูสิริปริยัติวิมล
๖	โค่งไผ่	ขาณุวรลักษบุรี	๒๕๖๐	พระครูพิสุทธวิชรการ
๗	เกาะตาล	ขาณุวรลักษบุรี	๒๕๕๙	พระครูโสภาสวชिरศาสน์
๘	ระหาน	บึงสามัคคี	๒๕๕๙	พระมหาอภิชาติ กิตติวรณญ
๙	หินตาด	ปางศิลาทอง	๒๕๕๙	พระครูสุตวชिरการ
๑๐	ถาวรวัฒนา	ทรายทองวัฒนา	๒๕๕๘	พระครูวชिरคุณพิพัฒน์
๑๑	วังไทร	คลองขลุง	๒๕๕๙	พระครูกิตตวชिरโสภิต
๑๒	วังยาง	คลองขลุง	๒๕๖๐	พระครูถาวรวชिरศาสน์
๑๓	ห้วยยั้ง	พรานกระต่าย	๒๕๖๐	พระอธิการจรูญ ธีรธมโม
๑๔	คุยบ้านโอง	พรานกระต่าย	๒๕๖๐	พระครูวิสุทธวชिरานุกุล
๑๕	ลานกระบือ	ลานกระบือ	๒๕๕๙	พระครูรัตนวชिरโรภาส
๑๖	หนองหลวง	ลานกระบือ	๒๕๖๐	พระครูสิริวชिरานุยุต
๑๗	หนองไม้กอง	ไทรงาม	๒๕๕๙	พระครูเกษมวชिरกิจ
๑๘	พานทอง	ไทรงาม	๒๕๖๐	พระครูประทีปวชिरธรรม
๑๙	ถ้ากระต่ายทอง	พรานกระต่าย	๒๕๕๘	พระครูวชिरธรรมทัต

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง ๗๘ หน่วยนี้ครอบคลุมครบทุกตำบลฝ่ายอาณาจักร ซึ่งแต่ละหน่วยมีศักยภาพในการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้หาเถรสมาคมมีมติให้แต่ละอำเภอคัดเลือกให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นในระดับอำเภอนั้นๆ และเจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นในระดับจังหวัด ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นระดับอำเภอจำนวน ๑๑ อำเภอ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่นในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาคต่อไป

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ขยวีโส) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดีสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ”

ผลการวิจัย พบว่า ความดีและความมีคุณธรรมนั้น เป็นรากฐานสำคัญของสังคมเป็นอุดมการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ทุกฝ่าย ไม่มีความรุนแรงล้างผลาญ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน สามารถพัฒนาบุคลากรในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ทั้งทางร่างกายจิตใจ และสติปัญญา พระพุทธศาสนามีหลักการในการพัฒนาสังคม ไปสู่สังคมที่มีคุณธรรม ๘ ประการ คือ ความถูกต้อง ความเสมอภาค ความยุติธรรม ความสันติ ความพอเพียง สามัคคีธรรม การพึ่งพาอาศัย การมีศรัทธาและปัญญา ซึ่งถ้าสังคมใดมีธรรมเหล่านี้ทั้งหมด สังคมนั้นก็จะมี ความสงบสุข มีการเกื้อกูลแบ่งปัน และช่วยพัฒนาบุคคลให้ เป็นผู้มีความสุจริต สามารถก้าวข้ามไปสู่การหลุดพ้นจากกิเลส ตัณหา ความอยากต่าง ๆ ได้ หรือสามารถเข้าถึงธรรมได้

การจัดตั้งกลุ่มธนาคารความดีของชุมชนวัดศรีเมืองมูล ตำบลหัวงม อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เกิดขึ้นภายใต้หน่วยงานที่เรียกว่า “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” มีแนวคิดในการจัดตั้งธนาคารความดี ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อป้องกันสิ่งไม่ดี มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณภาพ สามารถที่จะดำเนินชีวิตไปได้อย่างสงบสุข ๒) เพื่อพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนความดี โดยนำหลักการทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในลักษณะของคะแนนความดี โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การเสริมสร้างคุณธรรมและสังคมคุณธรรม การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ผลจากการดำเนินการธนาคารความดี สามารถทำให้คนในชุมชนมีความสุข มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยได้รับค่าความดีเป็นสิ่งตอบแทนแล้วสามารถนำมาแลกเปลี่ยนสิ่งของได้

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในหนเหนือ มีเป้าหมายของการดำเนินการ คือเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน และการส่งเสริมสุขภาพชุมชน การใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการพัฒนาชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในการทำความดี มีการช่วยเหลือแบ่งปันสร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิถีการปฏิบัติ และมีการฝึกตามหลักไตรสิกขาและหลักภาวนา ๔ เพื่อให้บุคคลทำประโยชน์ตนสมบูรณ์ พึ่งพาตนเองได้ในทุกทาง ให้มีความพร้อมที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเสียสละ จากนั้นควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปสู่สังคมคุณธรรมที่เกิดประโยชน์และความสุขของทุกคนในสังคม^{๓๙}

^{๓๙} พระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ขยวีโส), “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วม ภายใต้รูปแบบธนาคารความดีสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ”, *คชภูมินิพนธ์พุทธศาสนตรคชภูมินิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ก-ข.

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัด ซึ่งเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน เพื่อช่วยให้บรรลุจุดหมายของวัด มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัดหลายด้านซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอตัวอย่างวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต และรายงานวิจัยมาอ้างอิงเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับขั้นตอนกระบวนการวิจัย และพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

พระมหานพรัตน์ ขนดีโสภโณ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดพัฒนาตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ด้านการจัดบริหารวัด เป็นการพัฒนาศาสนสถานและศาสนวัตถุ ให้สวยงามประหยัดเรียบง่าย สอดคล้องต่อศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาติ และท้องถิ่น (๒) ด้านการจัดปกครองพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัด มีการสอดส่องดูแลเพื่อให้การปกครองเป็นไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช (๓) ด้านการจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชน มีความมุ่งหมาย ๔ ลักษณะ คือ ๑. การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ๒. การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ๓. การสอนศีลธรรมในสถานศึกษาทั่วไป ๔. การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา (๔) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศีลธรรม มีการดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย

แนวในการบริหารจัดการวัดพัฒนาตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย (๑) การจัดบริหารวัด ได้แก่ การจัดทำแผนผังวัด การจัดการสาธารณูปโภคให้ดี การวางแผนในการซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์วัด การปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น การจัดทำป้ายชื่อ และประวัติวัด และการจัดทำแผนพัฒนาวัด (๒) การจัดการปกครองพระภิกษุสามเณรและศิษย์วัด ได้แก่ การจัดทำทะเบียนประวัติ วางกฎระเบียบข้อบังคับสำหรับการปฏิบัติ การประชุมอบรมบุคลากรภายในวัด การให้การศึกษามหาเถรวินัย การอบรมศีลธรรมแก่ศิษย์สามเณรและศิษย์วัด มีการปกครองกันตามลำดับแบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบ (๓) การจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชน ได้แก่ การส่งเสริมพระปริยัติธรรม การจัดอบรมนักธรรมบาลีก่อนสอบ การส่งเสริมครูสอนพระปริยัติธรรม การจัดทำแผนการสอน และการจัดสวัสดิการให้แก่ครู การตั้งทุน และการมอบทุนการศึกษา และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ภายในวัด (๔) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศีลธรรม ได้แก่ มีการแสดงธรรมแก่ประชาชนตลอดทั้งปี การส่งเสริมให้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนไปอบรมนักเรียนและเยาวชน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก จัดโครงการปฏิบัติธรรม โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การจัดทำพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านภายในวัด การจัดค่ายคุณธรรม^{๔๐}

พระมหาสหัส ฐิตสารโ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารองค์การคณะสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานบุคคลในองค์การคณะสงฆ์การแต่งตั้งและถอดถอนเป็นอำนาจหน้าที่ของบริหารชั้นตนหรือผู้บริหารที่สูงกว่า ยังขาดการบริหารอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง แต่การมอบอำนาจในการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่มีลำดับชั้นสูงกว่า การจัดการบริหารในแต่ละ

^{๔๐} พระมหานพรัตน์ ขนดีโสภโณ, “การบริหารจัดการวัดพัฒนาตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก-ข.

วัดยังไม่เด่นชัด รวมทั้งการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับภาค จนถึงระดับวัด การปกครองมีการรวมศูนย์และเป็นไปในการสั่งการจากบนลงล่าง การศึกษาของวัดและของคณะสงฆ์โดยรวมขาดระบบบริหารจัดการที่ดีและไม่เป็นระบบ การเผยแผ่ยังเป็นรูปแบบเดิมและขาดการปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัย การบริหารงานสาธารณูปการ ขาดระบบแบบแผนที่ชัดเจนขาดระบบการจัดการที่ดี การศึกษาสงเคราะห์ขาดการกำหนดรูปแบบการให้การสงเคราะห์ที่ดีและไม่เป็นระบบ และด้านการสาธารณสงเคราะห์มีรูปแบบและระบบที่ดีต่อการให้การอนุเคราะห์แก่ประชาชน^{๔๑}

พระโชติ บดีรัฐ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่า

๑) สภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพ ในการบริหารภาระงาน มีการออกกฎระเบียบในการปกครองคณะสงฆ์ และกำหนดโทษผู้ที่ละเมิดกฎระเบียบที่วางไว้ และในการบริหารองค์กร มีการทำงานเป็นทีม

๒) ประสิทธิภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการดำเนินไปอย่างรวดเร็วสนองต่องานที่มอบหมายให้ทำ โดยใช้คนตรงกับความรู้และความสามารถในการบริหารภาระงาน มุ่งบริหารอย่างประหยัด คำนึงและสนองตอบต่อความต้องการของผู้มาติดต่อ และในการบริหารองค์กร ได้เน้นในเรื่องสร้างศรัทธาเข้าวัดและปฏิบัติธรรมมากขึ้น

๓) ศักยภาพการบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีผลดังนี้ ในการบริหารคน มีการนำจุดเด่นของบุคลากรมาใช้ในการบริหารงาน และแก้ปัญหาจุดด้อยของบุคลากร ในการบริหารงาน ในการบริหารภาระงาน มีการประยุกต์เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และในการบริหารองค์กร มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

๔) สำหรับแนวทางการพัฒนาการบริหารคน การบริหารภาระงาน และการบริหารองค์กร ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ ใน ๓ ด้าน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีวิธีการพัฒนาคนให้เก่ง มีความรู้ความสามารถ ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักพระศาสนาที่ถูกต้อง โดยวิธีการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำ มีการพัฒนาสมรรถนะภาระงานด้านการบริหาร โดยอบรมให้พระสังฆาธิการให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาจิตใจ จริยธรรมคุณธรรมและให้มีความรู้และทักษะในเรื่องการป้องกันไม่ให้พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา และตั้งมั่นความเชื่อความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืนต่อไป^{๔๒}

^{๔๑} พระมหาสหัส ฐิตสาโร, “การบริหารองค์กรคณะสงฆ์”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕-๒๖.

^{๔๒} พระโชติ บดีรัฐ, “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๔), หน้า ๖๕-๖๗.

พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาค ๒” ผลการวิจัยพบว่า

๑. รูปแบบการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์มีการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ซึ่งภารกิจดังกล่าวบางประการ กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายอาณัติ แต่บางประการ คงเป็นไปตามจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา การบริหารจัดการแนวใหม่มีการบูรณาการเข้ากับแนวคิดทฤษฎีของกูลิคและเออร์วิค ทฤษฎีการสื่อสารเดวิดเค เบอร์โล และหลักพุทธวิธีการบริหารและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีความสามารถมีทักษะและมีศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาค ๒ มีปัญหาที่ชัดเจน องค์กรสงฆ์มีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องและถ่องแท้ พระนักเผยแผ่ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอย่างถ่องแท้มีจำนวนจำกัดเป็นปัญหาในการเผยแผ่ ทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความสับสน สำคัญผิดและเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงตามหลักพระพุทธศาสนา

๓. รูปแบบการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาค ๒ ควรมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับภาค และระดับจังหวัด เพื่อให้ปฏิบัติตามนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ วัตถุประสงค์ และอื่นๆ ตามที่องค์กรกำหนดและมอบหมาย จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการเรียนการสอนและการเผยแผ่ อำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ติดตามประเมินผลบุคลากรที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการเผยแผ่และจัดหางบประมาณสนับสนุนให้การอุปถัมภ์กิจกรรมและบุคลากรที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป^{๔๓}

พระมหาธฤติ วิโรจน์ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพระสงฆ์เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์” ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทั่วไป เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่สำคัญ ๔ ประการ (VETS) คือ ๑) การสร้างวิสัยทัศน์ (Vision) ๒) การศึกษา (Education) ๓) การอบรม (Training) และ ๔) การดูงาน (Study Tour) ส่วนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สิกขา ๓ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ ภวนา ๔ อิทธิบาท ๔

และสัปปุริสธรรม ๗ ส่วนรูปแบบการพัฒนาพระสงฆ์ตามแนวทั่วไปและตามแนวพระพุทธศาสนาที่จะให้มีประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ควรเป็นการบูรณาการการพัฒนาพระสงฆ์ตามแนวทั่วไปและพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่ ๑) ด้านการปกครอง ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ พรหมวิหาร ๔ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมกับการ

^{๔๓} พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจินโณ), รูปแบบการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาค ๒, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก-ข.

ปกครองมากที่สุด ๒) ด้านการศาสนศึกษา ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ สิกขา ๓ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้ อยู่อย่างประเสริฐ ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ สังคหวัตถุ ๔ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล และประสาน หมู่ชนให้สามัคคีไว้ เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ๔) ด้านการเผยแผ่ ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป(VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ ภาวนา ๔ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมสำหรับการ พัฒนา ฝึกอบรมมนุษย์ให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ๕) ด้านการ สาธารณูปการ ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ อิทธิบาท ๔ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน ๖) ด้านการสาธารณ สงเคราะห์ ควรบูรณาการการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรมคือ สปัปฺริส ธรรม ๗ ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมสำหรับการพัฒนามนุษย์ได้เป็นอย่างดี และด้วยการประยุกต์หลักการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั่วไป(VETS) และหลักธรรมแต่ละหัวข้อ สามารถยังการบริหารกิจการคณะ สงฆ์ของพระสังฆาธิการได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๔๔}

สุญาดา สุนทรศารทูล ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและ ชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่ N เด็กและ เยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน เริ่ม ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ การตรวจสอบการดำเนินการให้ เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล จัดทำพื้นที่ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มทางสังคมโดยชุมชนจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์พร้อมทั้งมีครูอาสาสมัครใน พื้นที่คอยดูแลและให้คำแนะนำ^{๔๕}

ทัศนีย์ เจนวิถีสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม” ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารมีผลมากในการส่งผลกระทบกระเทือนถึงสังคม หรือมีส่วน เกี่ยวข้อง สนับสนุนหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมคือ การสื่อสารมวลชน ส่วนการสื่อสารกับ ตนเองและสื่อสารกับบุคคลอื่น ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม เป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพล และสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้าน พฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคมในลักษณะการร่วมกันเป็น สังคม โดนครวมการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น เป็นการสื่อสารที่ไม่อาจแยกจากกัน ได้โดยเด็ดขาดและเกี่ยวข้องกับสัมมาทิฐิ โดยมีรูปแบบและกระบวนการ คือ การสื่อสารบุคคลอื่น (ปรโตโมสะ)+ทำการสื่อสารกับตนเอง (โยนิโสมนสิการ) ทำการสื่อสารตามแนวทางประเพณีปฏิบัติใน ศิล สมาธิ ปัญญา ซึ่งทำให้ผู้รับสารเกิดปัญญา ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนตน และผู้อื่น อันจะนำไปสู่

^{๔๔} พระมหาธฤติ วิโรจน์, “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการ คณะสงฆ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ก-ข.

^{๔๕} สุญาดา สุนทรศารทูล, “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้าง ภูมิคุ้มกัน ทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒), หน้า ก-ข.

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการ และแนวทางการปฏิบัติด้านการสื่อสารเชิงพุทธที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สังเคราะห์ได้ จากการศึกษา มีหลักการและแนวทางที่ปฏิบัติที่สำคัญ คือสื่อสารด้วยสติ บนพื้นฐานของความเข้าใจ และเคารพในตนเองและผู้อื่น การสื่อสารเชิงพุทธนี้เป็นมรรควิธีที่เป็นเหตุนำไปสู่ผลคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทางที่เป็นประโยชน์สุข โดยการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มจากภายในตนเองของ บุคคลแล้วกระจายไปสู่สังคม^{๔๖}

วิทยา จันทรแดง ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนโยบายการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชน เข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพของ องค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การ จัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ๒) ชุมชน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การ จัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหาร จัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๑) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุน ให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน ๒) ระบบ สนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์และมีแนวทางในการนา ไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ๓) แนวทางในการ สร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการ ฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน^{๔๗}

ประจักษ์ ผลเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน”, ผลการวิจัย พบว่ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น และผ่าน กระบวนการพัฒนาแล้ว สามารถสังเคราะห์กลั่นกรองและคัดสรรไว้ เฉพาะที่สำคัญเพียง ๔ ยุทธวิธีคือ ๑.การพัฒนาระบบงานกองทุน ๒.การพัฒนาองค์กรการบริหาร กองทุน ๓.การกำหนดทิศทางและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้าน และ ๔.การเสริมสร้างบรรยากาศการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งได้ เสนอแนะให้นำไปใช้ในกระบวนการพัฒนากองทุนหมู่บ้านผ่านศูนย์ ประสานงานองค์กรชุมชนระบบ หมู่บ้านและระดับตำบล โดยเน้นระบบองค์กรการบริหารจัดการเป็น หลัก กล่าวคือ ควรเริ่มต้นและ ให้นำหนักต่อการพัฒนาองค์กรการบริหารกองทุนก่อน สำหรับยุทธวิธีอื่น ถือเป็นตัวเสริมให้การ พัฒนาองค์กรการบริหารกองทุนให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นเท่านั้น^{๔๘}

^{๔๖} (ทัศนีย์ เจนวิถีสุข: “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร ดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๖๕-๖๖.

^{๔๗} วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนว ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (คณะรัฐ ประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๔), ๑๔-๑๕.

^{๔๘} ประจักษ์ ผลเรื่อง, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน”, วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖), หน้า ๒๔-๒๕.

กริชพัฒน์ ภูวนา ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”, ผลการวิจัยพบว่าโดยสรุปรูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุขของบ้านดอนมันมี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) สร้างความสัมพันธ์ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของชุมชน ๒) วิเคราะห์ปัญหาการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ๓) ทดลองและประเมินผลการใช้ ๔) การคืนความรู้สู่ชุมชน รูปแบบนี้สามารถส่งเสริมให้ประชาชนได้ขบคิดปัญหาร่วมกันสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการสนทนาด้วยฐานที่เท่าเทียมกันดำเนินกิจกรรมที่มีพลังเพื่อเสริมความเข้มแข็งประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่ ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป^{๔๙}

กนกพร ฉิมพลี ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมา จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลานเพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา ๒) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประกอบไปด้วย ๕ ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (๑) การกำหนด ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นจึงนำไปสู่ (๒) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม และนำไปสู่ (๓) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นที่มาของ (๔) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และ (๕) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้ว สามารถย้อนกลับไปได้ กำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และ ๓) เงื่อนไขที่ท าให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ มี ๔ เงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ (๑) ความรู้ด้านการจัดการความรู้ (๒) วัฒนธรรมองค์กร (๓) ภาวะผู้นำและ (๔) โครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัยคือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง ๓ ประการนั้น นำไปสู่การพึ่งตนเองของกลุ่มองค์กรชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามัคคีการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการมีใจรักในด้านการจักสาน^{๕๐}

^{๔๙} กริชพัฒน์ ภูวนา, “รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔), หน้า ก-ข.

^{๕๐} กนกพร ฉิมพลี, “รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม, (คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๕๖-๕๗.

คุณ โทชน์ และเทพพร มังธานี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน พบว่า ด้านการศึกษา พบว่า สามารถรักษารูปแบบการศึกษาแบบดั้งเดิมที่มุ่งผดุงพระธรรมวินัยและพระพุทธศาสนา

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๔) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่การจัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรม เพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียนสำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนใหญ่ช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน ประสานการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน/ห้องเรียน เรื่องที่ยังต้องมีการ พัฒนาและจำเป็นต้องหาทุนการพัฒนาการศึกษาอีกมากเพราะ ปัจจุบันการศึกษาเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมาก ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการศึกษา เป็นการสงเคราะห์ประชาชนด้านการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขการจัดการศึกษาเพื่อ ช่วยเหลือเกื้อกูลและการช่วยเหลือเกื้อกูลการศึกษาให้ผู้ที่มีความสนใจได้เข้ามาศึกษาและสามารถ ใช้ในชีวิตประจำวันได้คณะสงฆ์จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างใหญ่เพื่อที่จะทำให้คณะ สงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรีได้เป็นที่พึงพอใจและด้านอื่น ๆ แก่ประชาชน

๔. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเผยแผ่โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การเผยแผ่ ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการเผยแผ่ธรรมทางวิทยุหรือสื่ออื่น ๆ และจัดให้มีพระธรรมทูตในการเผยแผ่ธรรมเป็นประจำ สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ๑๒๓ ส่วนใหญ่มีการส่งเสริมให้เจ้าอาวาสเปิดรับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ วัดมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน เข้ามาในวัดเพื่อที่ เยาวชนจะได้เข้ามาสัมผัสกับบรรยากาศที่เป็นจริงและจัดให้มีการปฏิบัติธรรมเป็นประจำเสริมสร้าง กิจกรรมที่ทำให้ไม่เบื่อหน่ายเป็นอย่างดีส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรมเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อ

สั่งสอน เยาวชนให้เป็นคนดีนำความรู้ที่ได้รับจากการเผยแผ่ไปปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวันได้และทำให้เป็นการสร้างคนดีเข้ามาในสังคม^{๕๑}

ประทุม อังกูรโรหิต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สถาบันทางพระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์” พบว่า ๑. พระภิกษุสงฆ์ นักวิชาการและบุคคลทั่วไปสนับสนุนการทำงานสังคมสงเคราะห์ของสถาบันทางพระพุทธศาสนาตามกรอบของพระวินัยและจารีตประเพณี เนื่องจากสอดคล้องกับหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา และเป็นการทำเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งที่สวัสดิการของรัฐยังเข้าไปไม่ถึง ๒. วัดทั้งหัววัด และเสถียรธรรมสถานมีจุดอ่อนจุดแข็งที่แตกต่างกันแต่เผชิญปัญหา และอุปสรรคที่คล้ายคลึงกัน เช่น ด้านเงินทุนและบุคลากร ขณะที่เสถียรธรรมสถานได้รับความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในระดับที่น่าพึงพอใจ ชาวบ้านมักมีทัศนคติว่างานสังคมสงเคราะห์ที่วัดทั้งหลายทำมิใช่ “กิจของสงฆ์” ๓. การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการทำงานเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ โดยการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับรัฐและชุมชนรวมทั้งองค์กรเอกชน และใช้สื่อช่วยในการเผยแพร่ กิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น ที่สำคัญคือ การสร้างความสมดุลระหว่างการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์กับการเผยแผ่ธรรม นอกจากนั้น พระสงฆ์ต้องมีความระมัดระวังด้านความประพฤติให้อยู่ในกรอบของพระวินัยและจารีตประเพณี ในขณะที่ปฏิบัติภารกิจให้การสงเคราะห์ประชาชน ในภาพรวมงานวิจัยนี้ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำงานสังคมสงเคราะห์ของสถาบันทางพระพุทธศาสนาในสังคมพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท และสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างสำหรับพระสงฆ์และวัดอื่น ๆ ที่ดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ใน ลักษณะที่คล้ายคลึงกันได้^{๕๒}

ปรีชา กันธิยะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรม” พบว่า มีพันธกิจมุ่งที่จะปลูกฝังและเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันวันได้จริงสภาพการบริหารโรงเรียน ที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรมประกอบด้วยปรัชญา คือคุณธรรมนำความรู้ สร้างทักษะอาชีพ พัฒนาสังคม วิสัยทัศน์ คือเสริมสร้างคุณธรรมความรู้ พัฒนามาตรฐานอาชีพ อนุรักษ์สืบทอดศาสนพิธี พัฒนาคณบดีมีคุณธรรมและความสมานฉันท์ให้สังคมเป็นสุขตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการพัฒนา รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรมประกอบด้วย รูปแบบหลักของการบริหารแบบย่อยอีก รูปแบบหลักการบริหาร โรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรม รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วม ร่วมในการสอนศีลธรรมในโรงเรียน และรูปแบบย่อยการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการหลักสูตร ของโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรมในโรงเรียน^{๕๓}

^{๕๑}คุณ โทชน์ และเทพพร มังธานี, “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ”, รายงานการวิจัย, (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๖), หน้า ก-ข.

^{๕๒}ประทุม อังกูรโรหิต, “สถาบันทางพระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์”, รายงานการวิจัย, (ศูนย์ พุทธศาสนศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ก-ข.

^{๕๓}ปรีชา กันธิยะ, “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรม”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม, ๒๕๕๒).

พระปลัดวรญาณ อคฺควชิโร (ยอดเพชร) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์” ผลการวิจัยพบว่า สภาพ ปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบ พบว่า สภาพการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของวัดขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำเชิงปัจเจกชน สังการเพียงผู้เดียวและการมีภาวะผู้นำสูงของเจ้าอาวาส สร้างฐานของความศรัทธาความเสียสละไว้มาก่อน และดำเนินโครงการตามทักษะความสามารถที่มีอยู่เพียงด้านเดียวให้เด่นชัด เจ้าอาวาสต้องมีความเสียสละ มองการณ์ไกล เห็นประโยชน์ของวัดและชุมชนเป็นที่ตั้ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจในปัจจุบัน และพิจารณาการพัฒนาในอนาคต วัดต้องพัฒนาศาสนสถาน ศาสนวัตถุภายในวัด การจัดแผนผังสิ่งปลูกสร้าง แหล่งการเรียนรู้ทางศาสนาและประวัติศาสตร์ วัดต้องค้นหาจุดแข็งของตนเองและนำเสนอต่อสาธารณชนโดยการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง จุดอ่อนหากค้นพบต้องรีบแก้ไขก่อนที่จะไม่ N สามารถแก้ไขได้ วัดต้องมีหลักการสว่าง สะอาด สงบ ส่งเสริม สร้างสรรค์ ดำเนินโครงการต่างๆ โดยการประชุมกรรมการวางแผนงานร่วมกันก่อนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดๆ เสมอ ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อชุมชนด้วยความเสียสละ ดำเนินการในรูปแบบประสานงานและการมีส่วนร่วม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมกับทักษะความรู้ความสามารถ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนนั้น ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชนด้วยความเสียสละ กระทำอย่างจริงจังด้วยการให้มีใช้ต้องการได้ สิ่งที่ได้รับจากการทำงานเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนคือความสุขใจที่ได้ลงมือทำ ผู้บริหารวัดที่ต้องการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมต้องมีภูมิปัญญาด้านใดด้านหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรม และต้องมีภาวะผู้นำแบบปัจเจกชนก่อนจะนำไปสู่การประสานศรัทธาสร้างเครือข่ายความร่วมมือขึ้นได้ในภายหลัง ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้างความศรัทธาแก่นประชากรชุมชน สภาพโดยทั่วไปของวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบในปัจจุบันมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและศาสนสมบัติ รวมทั้งงบประมาณพอเพียงต่อการบริหารจัดการวัดตามภารกิจงานคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมกับสภาพชุมชนยุคโลกาภิวัตน์ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบ พบว่า ด้านการ ปกครอง คือ พระภิกษุผู้อุปสมบทใหม่ขาดระเบียบวินัยของสงฆ์ควรจัดอบรมให้มากขึ้น และผู้อุปสมบทเมื่อสูงอายุขาดการเชื่อฟัง ประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับสมณสาธูป ส่วนด้านชุมชนต้องประสานความเข้าใจสำหรับแต่ละโครงการ โดยต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรชุมชนทราบอย่างทั่วถึง ด้านการศาสนศึกษา ขาดศาสนทายาทสืบต่ออายุและกิจการงานพระพุทธศาสนา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ไม่นได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเท่าที่ควรในการส่งเด็กเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังคงดำเนินการอย่างตั้งรับไม่ N สามารถดำเนินการเชิงรุกได้ด้านการสาธารณูปการ ไม่นสามารถขยายพื้นที่วัดได้เนื่องจากชุมชนล้อมรอบและไม่นสามารถขอคืนพื้นที่เข้าได้เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง และการที่จะต้องบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุเดิมอยู่เสมอซึ่งเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณมากที่สุด ด้านสาธารณสงเคราะห์ ต้องการงบประมาณ

สนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น สำหรับชุมชนยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะปัญหาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และปัญหายาเสพติด^{๕๔}

สรุปได้ว่า จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาข้างต้นพบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการวัดหรือหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหารวัดขาดภาวะผู้นำที่ดี ขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการวัดเมื่อเปลี่ยนผู้นำการขาดแคลนศาสนทายาทและการพัฒนาศาสนทายาท การฝึกอบรมที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดการวางแผนงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว โครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลขาดระบบการบริหารจัดการ ที่ดีและไม่เป็นระบบ วัดขาดความสงบ ร่มรื่น ร่มเย็น ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความเสื่อมถอยของความเชื่อถือ ศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบวัด กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลส่วนใหญ่เกิดจากบุคลากร และระบบการบริหารจัดการที่ดี อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมามีแนวทางในการบริหารจัดการงาน กิจกรรมคณะสงฆ์ของวัดและของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าขึ้นได้เช่น การฝึกอบรม พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด การส่งเสริมการศึกษาเพื่อเพิ่มจำนวนศาสนทายาทโดยใช้หลักพุทธธรรม เป็นรากฐานในการบูรณาการกับหลักทางโลก รวมทั้งปรับระบบการบริหารจัดการวัดให้มีการบูรณาการ สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานั้นสรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีรูปแบบการเผยแพร่อยู่หลากหลายวิธีด้วยกัน เช่นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ในหลายๆ ด้านรวมไปถึงบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ที่เป้นผู้เผยแผ่เองแล้ว วิธีการเผยแผ่ก็ต้องอาศัยพุทธวิธีในการสอนของพระพุทธองค์ มาไวเป้นแนวทางของการเผยแผ่เป็นหลักสำคัญด้วย แนวการทำงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เน้นไปที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาความป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก การเผยแผ่ต่าง ๆ นั้นต้องแล้วแต่สถานที่ สถานการณ์ ตามหลักการที่ถูกกำหนดโดยผู้เผยแผ่เอง สื่อสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีสื่อสาร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากที่สุด

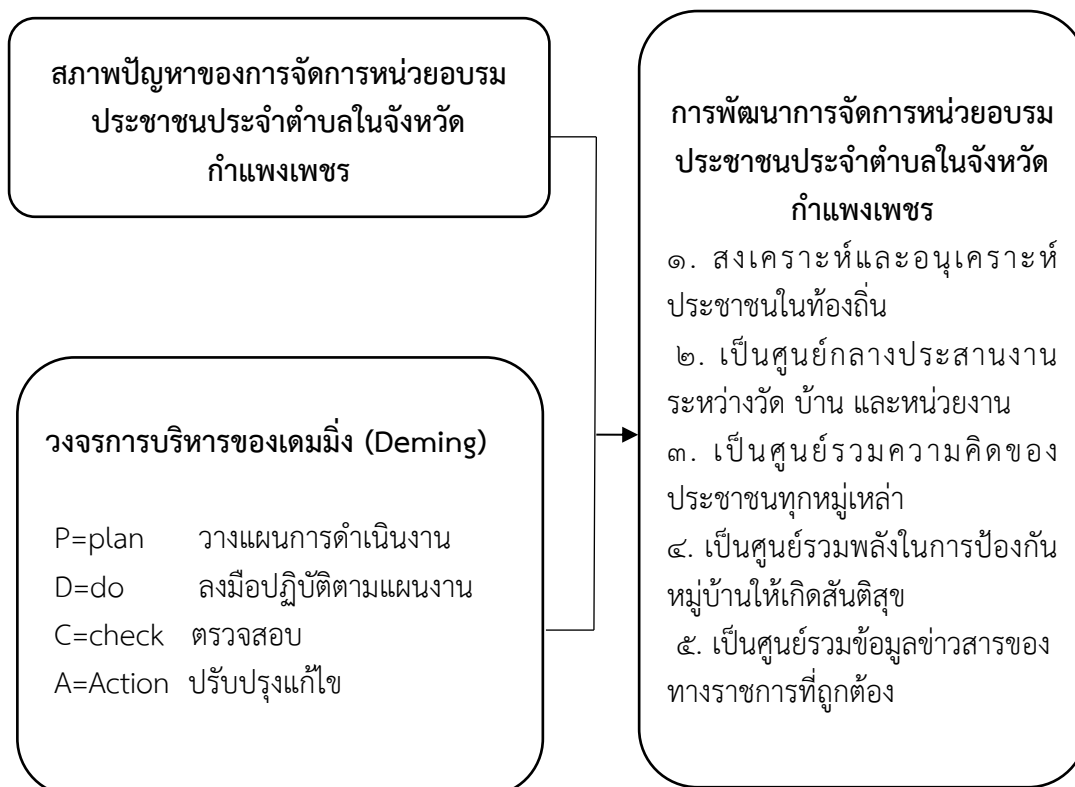
ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง ด้าน ๕ คือ ๑. เพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ๕. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

^{๕๔} พระปลัดวรญาณ อกคฺวชิโร (ยอดเพชร), การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์, **ปริญาพุทธศาสนตรศษฎิบัณฑิต**, สาขาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๒๘๑-๒๘๒.

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๒) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยได้จัดกระบวนการและขั้นตอนในการศึกษาวิจัย (Research Process) ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ผู้วิจัยใช้วิธีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูป/ท่าน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๔ รูป/ท่าน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกถึงประเด็นต่างๆ ได้แก่ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำเสนอรูปแบบในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ใน ๕ ประเด็นของการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร คือ ๑. เพื่อสังเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ๕. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสาระสำคัญของการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูปหรือคน ได้แก่

**๓.๒.๑ กลุ่มพระสังฆาธิการที่เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่น
ระดับอำเภอ จำนวน ๑๙ รูป**

๑. พระครูวัชรปัญญากร (อำนวย ปญญาโว) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร

๒. พระครูโสภาสวชिरุณ (พรหมจักร จกกวโร) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลนิคมฯทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร

๓. พระครูรัตนวิวัฒน์ (วิรัช สิริธมโม) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร

๔. พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญโญ) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลวังชะพลู อำเภอชานุมรลักษบุรี

๕. พระมหาสุขุม เขมจาโร ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
สลกบาตร อำเภอชานุมรลักษบุรี

๖. พระครูถาวรวิธาน (อุบล ถาวโร) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลวังยาง อำเภอคลองขลุง

๗. พระครูกิตติวัชรโสภิต (สมเกียรติ์ จตฺตวโร) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง

๘. พระครูสันติวัชรกิจ (พนม จันทมโม) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลหัวถนน อำเภอคลองขลุง

๙. พระครูวิสุทธิวัชรานุกุล (ชาลี ปริสุทฺโธ) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลคุยบ้านไธ อำเภอพรานกระต่าย

๑๐. พระอธิการจเร ธีธมโม ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย

๑๑. พระครูสิริวัชรานุยุต (วรสายโย จิรวโส) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ

๑๒. พระครูวิลาสวชิรธรรม (สมชาย สิริธมโน) ตำแหน่งประธานหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน

๑๓. พระครูเกษมวัชรกิจ (สุพรรณ สุวณฺโณ) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลหนองไม้กอง อำเภอไทรงาม

๑๔. พระครูอมรรวัชรคุณ (มนัส ยโสธโร) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลโกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร

๑๕. พระครูประทีปวัชรธรรม (สำเริง ปญญาทีโป) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลหนองไม้กอง อำเภอไทรงาม

๑๖. พระครูวัชรคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฑฺโฒ) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลถาวรวัฒนา อำเภอทรายทองวัฒนา

๑๗. พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญู ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำ
ตำบลระหาร อำเภอบึงสามัคคี

๑๘. พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร สั่วโร) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลหินดาด อำเภอปางศิลาทอง

๑๙. พระครูวชิรธรรมทัต (ธีร์ สุทนโต) ตำแหน่งประธานหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย

๓.๒.๒ กลุ่มข้าราชการสำนักงานวัฒนธรรม-สำนักงานพระพุทธศาสนา-นักการเมืองท้องถิ่นจำนวน ๓ คน

๒๐. นายอภินันท์ มุสิกะพงษ์ นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร

๒๑. นายอานนท์ อภิชาติตรากุล ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย

๒๒. นางอนงค์รักษ์ กันธิยาใจ ตำแหน่งนักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๒.๓ กลุ่มกรรมวัดกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและผู้นำชุมชนในท้องถิ่น จำนวน ๓ คน

๒๓. นายอนันต์ เขียวเล็ก ตำแหน่งกำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร

๒๔. นายบุญมี การะเวก ผู้ใหญ่บ้าน ม.๑ ตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย

๒๕. นายสิทธิโชค พะโยม ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ ตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย

นอกจากได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นการตอบคำถามของการวิจัยในเรื่องการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ ในการนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา และนักวิชาการ โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ให้ข้อมูลในประเด็นเฉพาะเจาะจงในเรื่องนี้ มีการจัดเวทีสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมชลบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๔ ท่าน ดังนี้

๑. พระเมธีวชิรภูษิต, ดร. (จำเนียร จิรวโส, ป.ธ.๙) เจ้าคณะตำบลนครชุม วัดพระบรมธาตุ

๒. พระอธิการอำนาจ นนทโก, ดร. เจ้าอาวาสวัดเขาสว่างอารมณ์

๓. พระครูประภัสร์วชิรกิจ, ดร.(สำอองศ์ สุภาจาโร) เจ้าอาวาสวัดหนองจอกพัฒนาราม

๔. พระครูวิลาศวชิรกิจ (เขวณะ ถาวโร) เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองพิไกร วัดโคศิรการาม

๕. พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร. (มานิช วีตโรโค) รองเจ้าคณะอำเภอเมืองกำแพงเพชร วัดประดู่ลาย

๖. คุณพชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

๗. คุณจันทรา กุลนันทคุณ นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร

๘. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รัชส์สัตย์ คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๐. พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร. (กำพล คุณงกร,ป.ธ.๙) รองคณะบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๑. คุณเอกราช เสมาทอง นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร

๑๒. คุณธกร พุทธเผือก นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร

๑๓. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑๔. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกเอกสาร และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือการวิจัยดังต่อไปนี้

๑) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๒) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบของคำถามที่จะสัมภาษณ์ โดยสร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๓) เครื่องมือที่ใช้คือเครื่องมือผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และผลการศึกษาจากแบบสอบถามมายกร่างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

๔) เสร็จแล้วเสนอร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๕) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อหาข้อเสนอแนะถึง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กร และผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหน่วยอบรมประจำตำบล จำนวน ๑๔ รูป/คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) ยกร่างการพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๒) นำร่างการพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ทำเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๓) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพิจารณาร่างการพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑) ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย จากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

๒) ติดต่อประสานงานส่งแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองถึงที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญ และนัดวันเวลาสถานที่ที่จะสัมภาษณ์

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่นัดหมายไว้โดยขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญ ในการบันทึกเสียง บันทึกภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒๕ รูป/ท่าน และเก็บข้อมูลกลับมาครบทุกรูป/ท่าน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔) นำเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ มาดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียง เป็นเอกสารเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

๕) สรุปข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์รวมมาเป็นร่างการพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๖) นำร่างรูปแบบที่ยกร่างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

ส่วนในการจัดสนทนากลุ่มมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑) ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเรียนเชิญมาร่วมสนทนากลุ่มที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ติดต่อประสานงานโดยการนำหนังสือส่งถึงผู้เชี่ยวชาญ ณ สถานที่ทำงานด้วยตนเองและนัดหมายวันเวลา สถานที่ ตามกำหนดในหนังสือ

๓) ดำเนินการสนทนากลุ่มในวัน อังคาร ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ดำเนินการสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแล้ววิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้ จัดทำเป็น การพัฒนากิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๕) นำรูปแบบที่ได้จากข้อ ๔ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความถูกต้อง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร (๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร (๓) เพื่อเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ๒๕ รูปหรือคน และจัดทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาด้านการจัดการหน่วยอบรมประจำตำบล จำนวน ๑๔ รูปหรือคน เพื่อเอามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทั้งนี้ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๔.๒ ศึกษาองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๔.๓ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๔.๔ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ๒๕ รูป/คน โดยสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์เป็นประเด็นๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑. ประธานหน่วย,คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของหน่วยอยู่คนละพื้นที่ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมขาดแนวทางในการปฏิบัติไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการมีความเข้าใจนโยบายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจำนวนน้อย ^๑

^๑ สัมภาษณ์ พระครูวรชिरปัญญากร (อำนวย ปัญญาโร), อ.ป.ต.หนองปลิง, อำเภอเมืองกำแพงเพชร ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๒. คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอานที่รับผิดชอบ ไม่มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมในการอบรมที่ชัดเจน ไม่ได้มีการชี้แจงนโยบาย อ.ป.ต. ให้คณะกรรมการทราบโดยทั่วถึงการ^๒

๓. ขาดหลักสูตรและโครงการ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมช่วยเหลือโครงการที่หลากหลาย เช่น การอาสาช่วยด้านแรงงาน และข้าวของเครื่องใช้ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม จัดในช่วงวันหยุดเทศกาล หรือ วันสำคัญทางศาสนา^๓

๔. ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล^๔

๕. ขาดการวางแผนงานและการกระจายงานและอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการสาธารณสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่^๕

๖. ขาดการจัดกิจกรรมการด้านส่งเสริมในงานการสาธารณสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนและดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่องไม่เป็นรูปธรรม^๖

๗. ปัญหาการขาดบุคลากรอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการ ทำงาน และรองรับการปฏิบัติงานในอนาคตเป็นจำนวนมาก^๗

๘. วัดและคณะสงฆ์ยังขาดแนวทางในการเข้าไปบริหารจัดการ เป็นกิจการที่ ดำเนินการหรือจัดทำโครงการขึ้นมาเอง ในลักษณะที่ทำเป็นกิจการประจำหรือชั่วคราว เช่น กิจการ ห้องสมุด เพื่อประชาชน การตั้งมูลนิธิการตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือคนยากจนหรือช่วยเหลือคราว ประสพภัย พิบัติการกำหนดเขตอภัยทาน เป็นต้น ซึ่งพระเข้าไปดำเนินการเองยังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะติดขัดทั้งระบบการบริหารและปัจจัยภายนอกต่าง ๆ^๘

๙. การสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนของหน่วยอบรมประจำตำบล ในท้องถิ่นกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ของคณะสงฆ์ เพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเอง ยังขาดแนวทางการปฏิบัติงานในทิศทาง ที่

^๒ สัมภาษณ์ พระครูโอภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จกกวโร), อ.ป.ต.นิคมฯทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม

^๓ สัมภาษณ์ พระครูรัตนวชิรวัฒน์ (วิรัช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอมืองกำแพงเพชร ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญฺโญ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอคลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^๕ สัมภาษณ์ พระมหาสุกม เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิจิตรศาสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอคลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูกิตติวชิรโสภิต (สมเกียรติ จิตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอคลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูสันติวชิรกิจ (พนม จันทมโม), อ.ป.ต.หัวถนน อำเภอคลองขลุง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น^๙

๑๐. บทบาทความสำคัญของวัดในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นลดน้อยลงเกือบทุก เช่น ด้านช่วยกันพัฒนา หมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้อง อพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่นวัดลดบทบาทหน้าที่ความสำคัญในงานด้านนี้ไปมากบทบาทความสำคัญของวัดจึงลดลง^{๑๐}

๑๑. คณะสงฆ์ขาดบุคลากรสนับสนุนมาก ตลอดจนการช่วยกันพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมายที่เราเรียกกันว่าสัมมาชีพ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารายได้มาพัฒนาครอบครัว หมู่บ้าน และสังคมที่ตนอาศัยอยู่^{๑๑}

๑๒. บทบาทความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่ เหล่า กล่าวคือ ใครมีความคิดอะไรที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรือง ให้มาแสดงออกที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เข้าทำนองที่ว่าร่วมกันคิดร่วมกันทำ จะนำชาติ ให้เจริญไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แท้จริง^{๑๒}

๑๓. บทบาทความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้ เกิดสันติสุขช่วยกันปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิต และทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ ลดน้อยและขาดประสิทธิภาพมากประกอบหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทความสำคัญของวัดหายไป^{๑๓}

๑๔. ปัญหาบทบาทความสำคัญของวัดในเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วทั้งที่ตรงไปตรงมาคุณนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้เราเข้าใจสถานการณ์ของบ้านเมืองไม่ถูกต้องและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาไม่ถูกต้องน้อยลง เพราะความเจริญเติบโตของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด^{๑๔}

๑๕. ปัญหาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ขาดการสนับสนุนให้พระภิกษุและผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับการรับรองจากทางราชการและคณะสงฆ์ จัดกิจกรรมทาง

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสิริวิจิตรานุยุต (วรสายโย จีรวโร), อ.ป.ต.หนองหลวง อำเภอลานกระบือ, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชิตธรรม (สมชาย สิริวัฒน์), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอกลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวัฒน์), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอกอสัมพินคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวชิรธรรม (วิชัย ธรรมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฒิ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอทรายทองวัฒนา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระพุทธศาสนาอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนอย่างทั่วถึง^{๑๕}

๑๖. ปัญหาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ขาดการจัดทำแผนการเผยแพร่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสร้างเครือข่ายการดำเนินงานเผยแพร่หลักธรรมให้ครอบคลุมกลุ่มคนทุกระดับ^{๑๖}

๑๗. คณะสงฆ์ในวัดต่างๆ ขาดการส่งเสริมในกิจการห้องสมุดเพื่อประชาชน ในการให้สถาบันทางพระพุทธศาสนาและองค์กรที่เกี่ยวข้องภาครัฐและเอกชนมีบทบาทในการเผยแพร่หลักธรรมแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ ข้าราชการ และประชาชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต^{๑๗}

๑๘. ปัญหาคณะสงฆ์ในวัดต่างๆ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมการจัดอบรม การฝึกสมาธิแก่เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และประชาชนยังไม่ทั่วถึง ขาดระบบหลักการต่างวัดต่างทำไม่มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้กิจการงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร^{๑๘}

๑๙. แหล่งเรียนรู้ทั้งทางธรรมโดยเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้ทางโลกเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน มีลานกีฬา ที่ออกกำลังกายของเยาวชนและประชาชนทั่วไปไม่เพียงพอ^{๑๙}

สรุปสภาพปัญหาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

ประธานหน่วยและคณะกรรมการของหน่วยบางแห่งอยู่คนละพื้นที่คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมขาดแนวทางในการปฏิบัติไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอานที่รับผิดชอบไม่มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมในการอบรมที่ชัดเจน ขาดการจัดกิจกรรมการด้านส่งเสริมในงานการสาธารณสงเคราะห์ให้แก่ ชุมชนและการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ไม่มีหลักสูตรและโครงการ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมช่วยเหลือโครงการที่หลากหลาย เช่น การอาสาช่วยด้านแรงงาน และข้าวของเครื่องใช้ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม จัดในช่วงวันหยุดเทศกาล หรือ วันสำคัญทางศาสนา

ความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของ

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญ, อ.ป.ต.ระหาร บึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร ส่วโร), อ.ป.ต.หินดาด อำเภอบางคลาทาง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูวัชรธรรมทัต (ธีร สุทนโต), อ.ป.ต.หินดาด อำเภอรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายอนันต์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

การจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลไม่ค่อยมี อีกทั้งไม่มีการวางแผนงานและการกระจายงานและอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ การส่งเสริมสนับสนุนจากคณะสงฆ์ และประกอบกับการทำงานต่างวัด ต่างทำขาดความร่วมมือกันทำงาน ทำให้การทำงานไปคนละทิศไม่สอดคล้องกันทำให้งานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์

ไม่ก้าวหน้าเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

บทบาทความสำคัญของวัดในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้านและหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นลดน้อยลงเกือบทุก เช่น ด้านช่วยกันพัฒนา หมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้อง อพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่นวัดลดบทบาทหน้าที่ความสำคัญในงานด้านนี้ไปมาก ความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่ เหล่าก็ลดลง

บทบาทความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้ เกิดสันติสุขลดน้อยและขาดประสิทธิภาพมากประกอบ หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทความสำคัญของวัดหายไป บทบาทความสำคัญของวัดในเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงที่ตรงไปตรงมาคุณนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ปัญหาคณะสงฆ์ในวัดต่างๆ ขาดระบบหลักการทำงานต่างวัดต่างทำไม่มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้กิจการงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรระบบสาธารณสุขการ สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งไฟฟ้า ประปา ห้องน้ำ ห้องสุขา ถนนภายในวัดไม่ได้รับการปรับปรุง เช่นถนนภายในวัดก็เป็นถนนคอนกรีตทั้งหมดเป็นการอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ผู้ในวัด และแก่ญาติโยมทั้งหลายที่มาทำบุญไม่เพียงพอ

ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร อันเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจัง เมื่อสรุปแล้วปัญหาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ด้านสภาพทั่วไปของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	ขาดความเข้าใจในหลักการทำงาน ของหน่วยงาน	๕	๑, ๒, ๙, ๑๔, ๑๗
๒	ขาดหลักสูตรการฝึกอบรม	๒	๓, ๕,
๓	ขาดความร่วมมือ	๗	๔, ๘, ๑๓, ๑๘, ๑๙, ๒๐
๔	ถูกลดบทบาทในการทำงาน	๔	๖, ๑๒, ๑๕, ๑๖
๕	ขาดงบประมาณในการ บริหารงาน	๒	๗, ๒๓

๔.๒ การศึกษาองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑) ด้านการส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming.

การวางแผน (PLAN)

๑. การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการวางแผนการในการดำเนินการในด้านวิทยากรสถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๒๐}

๒. มีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง^{๒๑}

๒. มีการวางแผนการอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง^{๒๒}

๓. มีวางแผนการอบรมเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้อยู่ด้วยความผาสุก ให้ความอนุเคราะห์ในส่วนที่อยู่อาศัยและ

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภาสวชिरุณ (พรหมจักร จกกวโร), อ.ป.ต.นิคมฯทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิริโรสิต (สมเกียรติ จตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางอนรรักษ์ กันธิยาใจ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ปัจจัยพอสมควร ด้วยพรหมวิหารธรรมตามควรแก่เหตุ^{๒๓}

๔. มีการวางแผนการช่วยเหลือและเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ให้มากยิ่งขึ้น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษาแก่นักเรียน โดยประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติตามความเหมาะสม^{๒๔}

๕. การสงเคราะห์ด้านการฝึกฝนอบรมแก่ประชาชน ในอันที่จะส่งเสริมให้ประชาชน เยาวชน ได้รับการศึกษา เช่น การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเฉพาะการตั้งทุนเพิ่มทุนและแจกทุนแก่นักเรียนในสถานศึกษาต่าง ควรทำให้มาก และมีความต่อเนื่องเป็นประจำ ตลอดจนต้องมีการสงเคราะห์ในสิ่งที่จำเป็นสิ่งที่เขาขาดแคลน ในด้านการศึกษา^{๒๕}

๖. วางแผนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยรับเด็กซึ่งเป็นบุตรหลานชาวบ้าน ที่อายุยังไม่ครบเกณฑ์การเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามกฎหมาย มาช่วยเลี้ยงฝึกหัดมารยาท ให้คุ้นเคยกับวัดและพระตั้งแต่เด็กๆ สอนหนังสือง่ายๆ เบื้องต้น ที่ไม่เกินกำลังของสมอที่เด็กจะเรียนได้^{๒๖}

๗. มีการวางแผนการจัดหางบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อการเรียนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน^{๒๗}

การดำเนินตามแผน (DO)

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระครูอมรวิชฺรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชฺรธรรม (สมชาย สิริวัฒนโธ, อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอคลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวชิราภูล (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระอธิการจรุญ ธีระมโ, อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย, , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๑. ดำเนินการในจัดหาด้านอุปกรณ์และจัดสถานที่จัดอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสม การทอเสื่อ การจักสาน เป็นต้น^{๒๘}

๒. จัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชนเพื่อความสุภาพเรียบร้อยของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้^{๒๙}

๓. ให้ความอนุเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ดุแลเด็กหรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งด้วยที่อยู่อาศัยและปัจจัยพอสมควรแก่เหตุ^{๓๐}

๔. จัดการอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอีกทั้งมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษา^{๓๑}

๕. การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายพุทธบุตรให้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชนเนื่องในวันสำคัญของชาติ^{๓๒}

๖. จัดหางบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียน การศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ผู้ยากไร้ โดยระดมทุนจากประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย^{๓๓}

การตรวจสอบ (CHECK)

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฑฺโฒ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอทรายทองวัฒนา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตธรรมทัต (ธีร สุทนโต), อ.ป.ต.ถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นางอนงรักษ์ กันธิยาใจ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระมหาสุชุม เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่าวังบัว, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิชิตศาสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขูลง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวิชิตานุกุล (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๑. ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ตรวจสอบติดตามประเมินผล การดำเนินงานการอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้ผลมาก น้อยเพียงใด ตลอดจนมีการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานนอกสถานที่^{๓๔}

๒. ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆอันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่นลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อน อันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า^{๓๕}

๓. ติดตามการดำเนินงานด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินงาน ตลอดเวลา^{๓๖}

๔. ตรวจสอบและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และแจกทุนให้นักเรียนที่เรียนและสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษาต่าง ตลอดจนต้องมีการ สงเคราะห์ในสิ่งที่จำเป็นสิ่งที่เขาขาดแคลนในด้านการศึกษา^{๓๗}

๕. ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษา พระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถาน การศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงาน ประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียนตรวจสอบการจัดโครงการการศึกษาสงเคราะห์ให้กับ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการมอบทุนการศึกษาให้อย่างต่อเนื่องจนถึงจบการศึกษาระดับปริญญา ตรีขึ้นไป^{๓๘}

๖. การประเมินผลการทำงานด้านศึกษาสงเคราะห์โดยมีการประสานจัดการงบประมาณ ในการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับ สถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูหรือวิทยากรผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษา ต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสาน ร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน^{๓๙}

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวชิราภรณ์ (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอรามกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณฺโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระมหาสุภูมิ เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่า, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศศีลธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลานอำเภอกองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺณ, อ.ป.ต.ระหาร อำเภอบึงสามัคคี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

การปรับปรุงแก้ไข (ACT)

๑. การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานทั้งในส่วนของการวิทยากร อุปกรณ์การดำเนินงาน และสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ในส่วนวิทยากรใช้ผู้ที่สามารถสื่อสารกับประชาชนที่เข้ารับการอบรมด้วยภาษาท้องถิ่นได้ เพราะจะสามารถเข้าถึงผู้ร่วมอบรมได้อย่างเต็มที่ ในส่วนของอุปกรณ์ก็ใช้สิ่งที่มีอยู่ในชุมชน เช่น อุปกรณ์เครื่องทอผ้า เครื่องจักสาน^{๔๐}

๒. ปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถาน ให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม^{๔๑}

๓. ปรับปรุงการดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียน การศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียนพัฒนาแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภูมิปัญญาของบุคคลในท้องถิ่น โดยเฉพาะช่วยปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนมีศีลธรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ^{๔๒}

สรุปองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการวางแผนการในการดำเนินการในด้านวิทยากร สถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง เพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้เป็นอยู่ด้วยความสงบสุขให้ ความอนุเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ดุแลเด็กหรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ด้วยที่อยู่อาศัยและปัจจัยพอสมควรแก่เหตุ

ช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการ

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระครูวรชिरปัญญการ (อานวย ปัญญาโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระครูอมรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระครูสันติวชิรกิจ (พนม จันทมโม), อ.ป.ต.ห้วยถนน อำเภอลองขลุง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

จัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน
ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การดำเนินงานดังกล่าวมานี้ ถือได้ว่าการจัดการหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น
เป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามเจตนาของการจัดตั้งหน่วย

ตารางที่ ๔.๒ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์
ประชาชนในท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ (W.Edwards
Deming.PDCA)

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	การวางแผน	๗	๒, ๘, ๑๔, ๑๖, ๑๙, ๒๐, ๒๕
๒	การดำเนินงานตามแผน	๖	๒, ๕, ๖, ๑๓, ๑๖, ๑๙
๓	การตรวจสอบ	๖	๔, ๕, ๙, ๑๐, ๑๗, ๒๐
๔	การปรับปรุงแก้ไข	๓	๑, ๓, ๘

**๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน โดยใช้กระบวนการบริหาร
PDCA ของ W.Edwards Deming**

การวางแผน (PLAN)

๑. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการประชุมวางแผนนโยบายในการดำเนินงาน
เพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัด
ประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็น
ศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดจนให้
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชน^{๔๓}

๒. มีการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียน
ชรบาลวิทยาลัยบ้าง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ้าง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควร
ในการดำเนินกิจกรรม^{๔๔}

๓. วางแผนจัดโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของ

^{๔๓} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิจิตรโสภิต (สมเกียรติ จิตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอลองขลุง, ๒๐
สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคคปณโณ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอขามเฒ่าบุรี, ๒๐
สิงหาคม ๒๕๖๑.

ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน^{๔๕},

๔. วางนโยบายจัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น^{๔๖}

การดำเนินงานตามแผน (DO)

๑. ดำเนินงานโดยประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพการจักสาน การทอผ้าพื้นเมือง ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนร่วมจัดกิจกรรม^{๔๗}

๒. ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุที่มาเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุในวัด^{๔๘}

๓. ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องที่ได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น^{๔๙}

๔. จัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น จัดโครงการธนาคารความดีโดยใช้หลักธรรม ๘ ข้อของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหลักในการดำเนินงาน^{๕๐}

การตรวจสอบ (CHECK)

๑. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายอนันต์ อภิชาติตรากุล, นายกเทศมนตรีตำบลพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จุกกวโร), อ.ป.ต.นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๗} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิธาน (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขลุ้ง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๘} สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรธรรมทัต (ธีร สุทนโต), อ.ป.ต.ถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๐} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการติดตามการดำเนินงานการจัดงานบุญประเพณีและงานปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากน้อยเพียงใด^{๕๑}

๒. มีปรับปรุงให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชรบาลวิทยาลัยบ่าง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ่าง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับ อสม.ติดตามการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตามโครงการหลักประกันสุขภาพชุมชนโดยใช้ศาลาการเปรียญหรือศาลากลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ดำเนินการมีการหมุนเวียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้สูงอายุร่วมกันทำ^{๕๒}

๓. ร่วมกับสถานีตำรวจติดตามการปฏิบัติงานของตำรวจหมู่บ้านโดยใช้ห้องประชุมหรือศาลาการเปรียญเป็นที่รวบรวมเอกสารการทำงาน^{๕๓}

๔. ติดตามโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน^{๕๔}

๕. ร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ แล้วนำเสนองานของหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น^{๕๕}

การปรับปรุงแก้ไข (ACT)

๑. ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนปรับปรุงพัฒนาสถานที่ภายในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้มีความพร้อมในการที่หน่วยงานอื่นจะมาใช้สถานที่ในการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมเรื่องเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด และเยาวชนไทยใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงาน

^{๕๑} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตปัญญาร (อานวย ปญญาวโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระอธิการจเร ธีรธมโม, อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอฟากนครใต้, , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๓} สัมภาษณ์ นายอภิรักษ์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระครูสันติวิริกิจ (พนม จนทมโม), อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอลองขลุ่ย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๕} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอกอสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ของรัฐร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาสิ่งที่ทำให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น^{๕๖}

๒. ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่างๆที่วางไว้ให้ทันกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่นห้ามระเบียบในการขอพระราชทานในปัจจุบันต้องขออนุญาตจากฝ่ายปกครองบ้านเมืองด้วย เพื่อป้องกันผู้แสวงบุญที่เข้ามาขอพระราชทานเพื่อทำลายพระพุทธรูปศาสนาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม^{๕๗}

๓. ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โครงการเข้าวัดจิตใจ การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตลอดจนโครงการสวดมนต์ ธรรมจักษุประวัติตนสูตร โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์ โดยร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๕๘},

๔. ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โรงเรียนชาบาลวิทยาลัยบั้ง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบั้ง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการมาร่วมโครงการ^{๕๙}

๕. ปรับปรุงแก้ไขโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน^{๖๐}

๖. ร่วมกับสำนักงานคุมประพฤติปรับปรุงการดำเนินงานให้ผู้ที่ถูกคุมประพฤติได้มีกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่วัด โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน โดยใช้หลักการธนาการบุญ สะสมแต้มในการทำความดี^{๖๑}

สรุปองค์ประกอบด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน

^{๕๖} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวชิรวัฒน์ (วิรัช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๗} สัมภาษณ์ พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร สั่วโร), อ.ป.ต.หินดาด อำเภอปางศิลาทอง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จกกวโร), อ.ป.ต.นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นางอนรรักษ์ กันธิยาใจ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายบุญมี การะเวก ผู้ใหญ่บ้าน ม.๕ ตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๑} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวรรณโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชน จัดกิจกรรมบุญประเพณีท้องถิ่น เช่น บุญสารทไทย บุญข้าวจี และให้ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ตลอดจนนักเรียนนักศึกษา ได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และวันแม่แห่งชาติ ตลอดจนวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่นวัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น

ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณร และประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัย เบื้องต้นจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา และประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์ ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น ซึ่งถือได้ว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน อย่างแท้จริง

ตารางที่ ๔.๓ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร การเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่าง วัด บ้าน และหน่วยงาน โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	การวางแผน	๔	๒,๔,๗,๑๑,๑๕
๒	การดำเนินงานตามแผน	๔	๖,๙,๑๒,๑๙
๓	การตรวจสอบ	๕	๑,๕,๘,๑๐,๑๔
๔	การปรับปรุงแก้ไข	๖	๒,๓,๔,๗,๑๔,๑๕

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming

การวางแผน (PLAN)

๑. วางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกัน

แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น^{๖๒}

๒. มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน และปราชญ์ชาวบ้านออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน^{๖๓}

๓. มีการวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนของชุมชน โดยมีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน^{๖๔}

การดำเนินงานตามแผน (DO)

๑. ทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ สนับสนุนการค้าขาย วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการเกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ด้านโรงเรียนก็นำงานฝีมือประดิษฐ์ของนักเรียนมาเปิดขาย เงินที่ได้นำไปซื้อของชาวบ้านเพื่อนำมาปรุงอาหารในโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียนช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของหลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๖๕},

๒. ร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ช่วยกันออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างเป็นรูปธรรม^{๖๖}

๓. ให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย มีบ้านเป็นหลักและหน่วยงานราชการเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่าย

^{๖๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิชิตานุยุต (วรสายโย จิรวโรโส), อ.ป.ต.หนองหลวง อำเภอลานกระบือ, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระมหาวชิราต กิตติวรณญ, อ.ป.ต.ระหาร อำเภอบึงสามัคคี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวชิรธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอกลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญฺโญ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอขามเฒ่า, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอพรานกระต่าย, , ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ทั้งหมดโดยโยกกันทั้งหมดบ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือที่จะพัฒนา โดยการคิดนโยบาย วางแผน และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วน ได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรมเพื่อ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน^{๖๗},

๔. ร่วมกับของทุกภาคส่วนของชุมชน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชน เป็นพื้นฐาน มีการประชุมการดำเนินงานตลอดเวลา^{๖๘},

๕. ตั้งศูนย์บรรเทาอุบัติภัยโดยรวมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เช่นจัดเวรยามป้องกัน อัคคีภัยในฤดูแล้ง เป็นต้น ^{๖๙}

การตรวจสอบ (CHECK)

๑. ตรวจสอบการดำเนินงานระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการ เกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียนช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของ หลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งบ้าน วัด และโรงเรียนให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ประเพณี ได้ส่งเสริมขนบทำเนียมประเพณีมาตลอดและผสม ผสานระหว่างศาสนา ให้เข้ากับประเพณี^{๗๐}

๒. การอุปถัมภ์สนับสนุนช่วยเหลือการก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน และอุปกรณ์ การศึกษาแก่โรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน วิเคราะห์ทบทวนผลการดำเนินการที่มีการจัดให้ มีการยกย่องส่งเสริมวัดที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือ

^{๖๗} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๘} สัมภาษณ์ พระอธิการจรุ ธีธมโม, อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอรามนครนายก, , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๖๙} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอลำปาง, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวชิรวัฒน์ (วิราช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอมืองกำแพงเพชร , ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

สร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอนทุนการศึกษาแก่นักเรียน โดยประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติตามความเหมาะสม^{๗๑}

๓. การประเมินปัญหาการส่งเสริมหรือสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข ในการดำเนินงาน^{๗๒}

๔. ติดตามการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร^{๗๓}

๕. มีการตรวจสอบทบทวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนกองทุนการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส ประสานงานกับภาครัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน^{๗๔}

การปรับปรุงแก้ไข

๑. การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง^{๗๕}

๒. มีวิธีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายในการระดมความคิดเห็นทุกทุกฝ่าย โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้านชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคิดนโยบาย วางแผน

^{๗๑} สัมภาษณ์ พระมหาสุชุม เขมจาโร, อ.ป.ต.สกลบาตร อำเภอขามเฒ่าบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๒} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวิชัยคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายอภินันท์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อนุก คุณวุฒิโธ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอยางทองวัฒนา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๕} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตปัญญการ (อานวย ปญญาวโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันในการพัฒนา^{๗๖}

๓. การรักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทั้งต่อการวิจัยพัฒนาต่อยอด และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนพันธมิตรด้านกิจกรรมการพาณิชย์ระหว่างสังคมและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน^{๗๗}

๔. พัฒนาปรับปรุงหรือแก้ไขในการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นโดยวางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า^{๗๘}

๕. มีการปรับปรุงแผนการการส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยให้พระสงฆ์พัฒนาตัวเองให้อยู่ในพระธรรมวินัยเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชน มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำบุญตักบาตร การแสดงธรรมเทศนา การจัดนิทรรศการ ภายในวัดมีมุมการเรียนรู้หลักพระพุทธศาสนา เช่น มุมหนังสือ ห้องสมุด และป้ายพุทธศาสนสุภาษิต^{๗๙}

สรุปองค์ประกอบด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

การทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนของชุมชน โดยมีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน

การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งบ้าน วัด และโรงเรียนให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี ส่งเสริมขนบ

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิจิตร (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศศีลธรรม (สมชาย สิริวัฒน), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรธรรมทัต (ธีร สุทนโต), อ.ป.ต.ถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ทำเนียบประเพณีมาตลอดและผสม ผสานระหว่างศาสนาให้เข้ากับประเพณี โดยการจัดบริเวณวัดให้มีการแสดงตามประเพณีและ ผสมกับศาสนพิธีวัฒนธรรมประเพณีได้แก่ สงกรานต์ และบุญประเพณีทางพระพุทธศาสนา การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีทำให้มีความมั่นคงต่อเนื่องยั่งยืนตลอดไป

มีการตรวจสอบทบทวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนกองทุนการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส ประสานงานกับภาคีรัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแพร่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่ายในการระดมความคิดเห็นทุกทุกฝ่าย โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกัน ทั้งหมู่บ้านชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคินนโยบาย วางแผน และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรมเพื่อ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนการรักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนในชุม เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๔ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	การวางแผน	๓	๑,๖,๘,๑๑
๒	การดำเนินการตามแผน	๕	๔,๗,๙,๑๐,๑๓
๓	การตรวจสอบ	๔	๒,๓,๕,๘,๑๔
๔	การปรับปรุงแก้ไข	๔	๑,๔,๖,๑๐

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming
การวางแผน

๑. การวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการสันติสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีล เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้เห็นและปฏิบัติตาม^{๘๐}

๒. วางแผนร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสังฆาธิการในทุกระดับชั้น เจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด นายอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น^{๘๑}

๓. การทำแผนการจัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็ก เยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณี อันดีงามแก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม^{๘๒}

๔. ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนรักษาศีล ๕ ชาวประชาเป็นสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีวัฒนธรรมไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต^{๘๓},

๕. วางแผนการจัดการให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง^{๘๔}

^{๘๐} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิชิตศาสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอคลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๑} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชิตธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอคลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๒} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวิชิตคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๔} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวิชิตวัฒน์ (วิรัช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

การดำเนินงานตามแผน

๑. ดำเนินงานร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศิลป ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข การดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่ม สนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศิล เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว จัดอบรมประชาชนให้ร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ โครงการหน้าบ้านหน้ามอง ให้ทุกบ้านในชุมชนปลูกไม้ดอกไม้ประดับบริเวณหน้า บ้าน และปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับท้องที่ของชุมชนตนเอง^{๘๕}

๒. ร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งพระสงฆ์ฆาธิการในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาส หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนใน หมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศิล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัว รักษาศิล ๕” ที่จะพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชน สันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น^{๘๖}

๓. จัดตั้งศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน โดยมีความมุ่งหมาย ให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝัง ศิลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และเยาวชนได้มีโอกาสซึมซับหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา^{๘๗}

๔. จัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนรักษาศิล ๕ ชาวประชา เป็นสุข โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการอบรม ไขระยะเวลากลับวันพระของทุกเดือนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน^{๘๘}

๕. ให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณี วัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลางความคิดของคนในชุมชน^{๘๙}

๖. ดำเนินงานการอบรมพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนา ในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาค

^{๘๕} สัมภาษณ์ พระมหาวชิราต กิตติวรณญ, อ.ป.ต.ระหาร อำเภอบึงสามัคคี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๕} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอยางชุมน้อย, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๖} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฒิโณ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอยางชุมน้อย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๗} สัมภาษณ์ พระอธิการจเร ธีระมโน, อ.ป.ต.ห้วยซ้อย อำเภอยางชุมน้อย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๘๘} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอยางชุมน้อย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคคปญโญ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอขามเฒ่า, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข^{๙๐},

๗. ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ คือโครงการประชารัฐสร้างสุข ด้วยการพัฒนาด้านอาชีพของคนในชุมชน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เพื่อบริโภคเองในครัวเรือน เหลือจากนั้นก็จำหน่ายแจก^{๙๑}

๘. ดำเนินการด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยการอุปถัมภ์สนับสนุนช่วยเหลือการก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน และอุปกรณ์การศึกษาแก่โรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน การสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น^{๙๒}

๙. จัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน^{๙๓}

การตรวจสอบ

๑. ร่วมกับภาครัฐและประชาชนตรวจสอบการดำเนินงานในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข การดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่มสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติในการรักษาศีล เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว จัดอบรมประชาชนให้ร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ โครงการหน้าบ้านหน้ามอง ให้ทุกบ้านในชุมชนปลูกไม้ดอกไม้ประดับบริเวณหน้าบ้าน และปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับท้องที่ของชุมชนตนเอง^{๙๔}

๒. การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาการส่งเสริมหรือสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างเพื่อจะรู้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข มีการตรวจสอบทบทวนการส่งเสริม สนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพที่สุจริต^{๙๕}

๓. ประสานงานกับภาครัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร ส่วโร), อ.ป.ต.หินดาด อำเภอปางศิลาทอง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริวชิราวุฒ (วรสายโย จิรวโส), อ.ป.ต.หนองหลวง อำเภอลานกระบือ, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระครูถาวรรวชิราสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวชิรคุณ (มนัส โยโสโณ), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๔} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวชิรธรรม (สมชาย สิริวงโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๕} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวชิโรภิต (สมเกียรติ จิตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม

ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ศีลธรรม การอำนวยความสะดวกและจัดสถานที่วัดสำหรับเป็นแหล่งการศึกษาความรู้ธรรม มีความรู้มีประสบการณ์ สะอาดสงบมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ธรรม^{๙๖}

๔. ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวแล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการเป็นศูนย์หัตถกรรมหินอ่อนเป็นของที่ระลึกและของใช้ที่กระจายไปในท้องถิ่น^{๙๗}

๕. ติดตามการจัดตั้งสหกรณ์อาสาสมัครหมู่บ้าน โดยจัดการอบรมการใช้ยาสมุนไพรและอาสาสมัครหมู่บ้านแผนปัจจุบันเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการสาธารณสุขขั้นมูลฐานว่าได้ดำเนินการแล้วได้รับผลมากน้อยเพียงใด^{๙๘}

การปรับปรุงแก้ไข

๑. ปรับปรุงการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการสันติสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีลเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้เห็นและปฏิบัติตาม^{๙๙}

๒. พัฒนาการดำเนินงานจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด นายอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น^{๑๐๐}

๓. พัฒนาการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน

^{๙๖} สัมภาษณ์ พระครูอมรวิชฌ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร ส่วโร), อ.ป.ต.หินดาด อำเภอปางศิลาทอง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๘} สัมภาษณ์ พระมหาสุชุม เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๙๙} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวิวัฒน์ (วิรัช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตปัญญากร (อานวย ปญญาโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรมวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม แก่เด็กและเยาวชน ให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อเป็นที่ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมของเยาวชน^{๑๐๑}

๔. มีการปรับปรุงโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนรักษาศีล ๕ ชาวประชาเป็นสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาควิถีชีวิตในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทย มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้พออยู่ พอดี พอกิน พอใช้ตามแนวพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่พระองค์ทรงวางไว้^{๑๐๒}

๕. ปรับปรุงแผนการจัดการให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างชุมชนให้สันติสุข^{๑๐๓}

สรุปองค์ประกอบด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

มีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีล เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข

ร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด นายอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชน

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ พระครูโสภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จุกวโร), อ.ป.ต.นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิธาน (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

มีพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ คือโครงการประชารัฐสร้างสุข โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๕ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	การวางแผน	๕	๓,๖,๗,๘,๑๒,๑๔
๒	การดำเนินการตามแผน	๙	๒,๔,๖,๗,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘,๒๔
๓	การตรวจสอบ	๕	๑,๕,๗,๘,๑๒
๔	การปรับปรุงแก้ไข	๕	๑,๒,๓,๖,๑๐

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA ของ W.Edwards Deming

การวางแผน

๑. มีการวางแผนร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย^{๑๐๔}

๒. วางแผนการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลัก และโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งร่วมแรงร่วมใจ โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรื้อนโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น^{๑๐๕}

๓. วางแผนกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนพัฒนาตนเองตลอดเวลา พัฒนาตนเองตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา จัดตั้งสำนักปฏิบัติ

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิจิตรานุกูล (วรสายโย จิรวโส), อ.ป.ต.หนองหลวง อำเภอลานกระบือ, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ พระครูโอภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จุกวโร), อ.ป.ต.นิคมฯทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ธรรม จัดอบรมปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ ฝึกฝนตนเองเป็นประจำอบรมจิตให้สงบ^{๑๐๖}

๔. วางแผนจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชน ออกเผยแผ่อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้อง^{๑๐๗}

๕. วางแผนจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น^{๑๐๘}

๖. วางแผนการสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ วัด ชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ภายในวัด ชุมชน วัด ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน^{๑๐๙}

การดำเนินงานตามแผน

๑. ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม^{๑๑๐}

๒. ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ส่งเสริมให้ พระภิกษุสามเณรมีการศึกษาที่สูง ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมี ความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน^{๑๑๑}

๓. ดำเนินการอบรมกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและ ประชาชนพัฒนาตนเองตลอดเวลา พัฒนาตนเองตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา จัดตั้ง

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระมหาสุทนต์ เขมจาโร, อ.ป.ต.สกลบตร อำเภอลืออำนาจบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณฺโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอลืออำนาจบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวชิราภรณ์ (ชาลี ปริสุทฺธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอลืออำนาจบุรี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวชิรธรรม (วิชัย ธมฺมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอลืออำนาจบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาสุทนต์ เขมจาโร, อ.ป.ต.สกลบตร อำเภอลืออำนาจบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพีนคร อำเภอลืออำนาจบุรี, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

สำนักปฏิบัติธรรม จัดอบรมปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ ผักผ่นตนเองเป็นประจำอบรมจิตให้สงบ^{๑๑๒}

๔. จัดวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแพร่ อบรม พระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้อง นำองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและองค์ ความรู้ในชุมชนออกเผยแพร่ในรูปแบบการทำกิจกรรมที่หลากหลาย^{๑๑๓}

๕. ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วมสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมวันสำคัญทางด้านพระพุทธศาสนาทุกวันสำคัญของศาสนาและวันสำคัญของชาติ^{๑๑๔}

๖. จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวิถีชีวิตของชุมชน โดยร่วมมือกันหน่วยงานรัฐบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๑๕}

๗. ดำเนินการสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ วัด ชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ภายในวัด ชุมชน วัด ชาวบ้านและหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน^{๑๑๖}

๘. จัดให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชน มีกิจกรรมที่นำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนโดยการเรียนรู้และร่วมกันแสวงหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน^{๑๑๗}

๙. มีการให้บริการที่ส่งเสริมและพัฒนาศาสนาการเรียนรู้สารสนเทศให้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศาสนาเทคโนโลยีให้แก่ประชาชนที่มารับ

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวิจิตรธรรม (วิชัย ธมฺมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอกาฬสินธุ์, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวิจิตรวัฒน์ (วิรัช สิริธมฺโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวชิราภรณ์ (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ พระครูสันติวิจิตรกิจ (พนม จันทมโม), อ.ป.ต.หัวถนน อำเภอลำลูกเกด, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรปัญญากร (อำนาจ ปัญญาโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ พระอธิการจเร ธีรธมฺโม, อ.ป.ต.หัวยั้ง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

บริการตลอดเวลาโดยมีเจ้าหน้าที่มาคอยอำนวยความสะดวก^{๑๑๘}

๑๐. เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความร่มรื่น โดยปรับภูมิทัศน์ให้สบายะ เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ส่งเสริมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่^{๑๑๙}

การตรวจสอบ

๑. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชนช่วย เหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{๑๒๐}

๒. ตรวจสอบการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยร่วมกันกับทุกภาคส่วนของสังคมคตินโยบายและรับรูนโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน^{๑๒๑}

๔. ตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและ ประชาชนพัฒนาตนเองตลอดเวลา พัฒนาดตนเองตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา ตรวจสอบการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม จัดอบรมปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ ฝึกฝนตนเองเป็นประจำอบรมจิตใจสงบ^{๑๒๒}

๕. ตรวจสอบการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่ อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้อง นำองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วม

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอกลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอกลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ พระครูวรชิรปัญญากร (อานวย ปญญาโวโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวชิรโสภิต (สมเกียรติ จิตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอกลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมวันสำคัญทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นประจำสม่ำเสมอหรือไม่^{๑๒๓}

๖. ตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวิถีชีวิตของชุมชนตนเองให้ยั่งยืน ตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชน^{๑๒๔}

การปรับปรุงแก้ไข

๑. ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชน สร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน ยิ่งประสบผลสำเร็จเกิดเครือข่ายมีความต่อเนื่องยั่งยืน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม^{๑๒๕}

๒. การดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบายร่วมกันจากทุกภาคส่วนของสังคม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีการศึกษาที่สูง ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน^{๑๒๖}

๓. ปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วมสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมวันสำคัญทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นประจำ

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นายอนันต์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จกกวโร), อ.ป.ต.นิคมฯทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญฺโญ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอขาณุวรลักษบุรี, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

สม่ำเสมอ มีโครงการเข้าวัดขัดใจทุกวันอาทิตย์มาร่วมกันทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน^{๑๒๗}

๔. ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรมชุมชนประจำตำบล ให้เป็นศูนย์รวมข่าวสารในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัด มุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวิถีชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งการเรียนรู้ ในชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกัน^{๑๒๘}

๕. ปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชน โดยมีกิจกรรมที่นำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนโดยการเรียนรู้และร่วมกันแสวงหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น^{๑๒๙}

๖. ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศให้แก่ประชาชน โดยการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่ประชาชนที่มารับบริการ ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปจารีตประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความรื่นรมย์ โดยปรับภูมิทัศน์ให้สบายและเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ส่งเสริมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เสมือน จริงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต^{๑๓๐}

สรุปองค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

มีการวางแผนร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายวางแผนการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมดหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูสันติวัชรกิจ (พนม จนทมโม), อ.ป.ต.หัวถนน อำเภอคลองขลุง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวัชรธรรม (วิชัย ธมมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ พระมหาสุชุม เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่า, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นางอนรรักษ์ กันธิยาใจ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

โดยการคิดนโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนช่วย เหลือชุมชนอย่างต่อเนื่องตรวจสอบการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยร่วมกันกับทุกภาคส่วนของสังคมคิดนโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการ

ตารางที่ ๔.๖ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร (PDCA)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	การวางแผน	๖	๒,๔,๙,๑๑,๑๔,๑๕
๒	การดำเนินงานตามแผน	๑๐	๑,๒,๔,๖,๑๐,๑๔,๒๒,๒๔,๒๕
๓	การตรวจสอบ	๖	๑,๗,๑๐,๑๘,๒๐,๒๒

๔.๓ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑) ด้านการส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

๑. การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการดำเนินการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการประกอบอาชีพจักสาน การทอผ้า การเกษตรอินทรีย์ เพราะเป็นงานที่ประชาชนในท้องถิ่นมีพื้นฐานบ้างแล้ว โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้^{๑๓๑}

๒. จัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชนเพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคมพร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคี ร่วมกับฝ่ายปกครองจัดอบรมเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้เป็นอยู่ด้วยความผาสุก^{๑๓๒}

๓. ดำเนินการช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนและการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษาแก่นักเรียน มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเฉพาะการตั้งทุนเพิ่มทุนและแจกทุนให้นักเรียนในสถานศึกษาต่าง ควรทำให้มากและมีความต่อเนื่องเป็นประจำ^{๑๓๓}

๔. จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยรับเด็กซึ่งเป็นบุตรหลานชาวบ้านที่อายุยังไม่ครบเกณฑ์การเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา มาช่วยเลี้ยงฝึกหัดมารยาทจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน^{๑๓๔}

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชิตธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฒโธ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอทรายทองวัฒนา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตปัญญากร (อานวย ปญญาวโร), อ.ป.ต.หนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิชิตาสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองลาน, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๕. ให้ร่วมกันทำงานเพื่อสังคม ติดตามการดำเนินงานด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินงานตลอดเวลาจัดโครงการการศึกษาสงเคราะห์ให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการมอบทุนการศึกษาให้อย่างต่อเนื่องจนถึงจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป^{๑๓๕}

๖. จัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆ อันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่น ลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อนอันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า^{๑๓๖},

๗. ปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถาน ให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม ให้ความอนุเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ดูแลเด็กหรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งด้วยที่อยู่อาศัยและปัจจัยพอสมควรแก่เหตุ^{๑๓๗}

๘. การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายพุทธบุตร ค่ายเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจคุณธรรม ให้แก่นักเรียนและเยาวชนเนื่องในวันสำคัญของชาติ มีการอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความกตัญญู กตเวทิต์ต่อผู้มีพระคุณ^{๑๓๘} .

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

มีการดำเนินการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการประกอบอาชีพจักสาน การทอผ้า การเกษตรอินทรีย์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานจัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระครูสันติวิจิตรกิจ (พนม จนทมโม), อ.ป.ต.หัวถนน อำเภอคลองขลุง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวิจิตรกิจ (สุพรรณ สุวณโณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวิจิตรธรรม (วิชัย ธรรมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

และโรงเรียนให้มีความสามัคคี ร่วมกับฝ่ายปกครองจัดอบรมเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้เป็นอยู่ด้วยความผาสุก

ดำเนินการช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอนทุนการศึกษาแก่นักเรียน มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเฉพาะการตั้งทุนเพิ่มทุนและแจกทุนให้นักเรียนในสถานศึกษาต่าง ควรทำให้มากและมีความต่อเนื่องเป็นประจำ จัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียนให้ร่วมกันทำงานเพื่อสังคม

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องมีปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถานให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม ให้ความสำคัญการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายพุทธบุตรให้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชนเนื่องในวันสำคัญของชาติ การอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาอนุเคราะห์ให้ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ดูแลเด็กหรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งด้วยที่อยู่อาศัยและปัจจัยพอสมควรแก่เหตุ

ตารางที่ ๔.๗ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	มีการส่งเสริมศีลธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนควรทำอย่างต่อเนื่อง	๒	๑๕,๑๖
๒	การประกอบอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยให้ไปในเดียวทางเดียวกันร่วมกันส่งเสริมสุขภาพอนามัย	๒	๑,๑๒
๓	จัดหน่วยอาสาสมัครชุมชนคอยดูแลความสงบเรียบร้อย และป้องกันภัยต่างๆ	๑	๒๒
๔	การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชาชนและเยาวชนในชุมชน	๓	๖,๘๑๓

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

๑. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้าน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาอาชีพในท้องถิ่น^{๑๓๙}

๒. มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้เกิดสันติสุข^{๑๔๐}

๓. มีการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชราบาลวิทยาลัย โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุ โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรม จัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น^{๑๔๑}

๔. ดำเนินโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน จัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น^{๑๔๒}

๕. ประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพการจักสาน การทอผ้าพื้นเมือง ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสันติสุขของชุมชน^{๑๔๓}

๖. ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุ

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ พระมหาสุกษุม เขมจาโร, อ.ป.ต.สกลบาตร อำเภอนาคูบุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ พระครูประทีปวิจิตรธรรม (วิชัย ธมฺมทีโป), อ.ป.ต.พานทอง อำเภอไทรทอง, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นางอนรรักษ์ กันธิยาใจ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ พระครูอมรรวิชัยคุณ (มนัส ยโสธโร), อ.ป.ต.โกสัมพี อำเภอกอสัมพินคร, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธิวิชิตานุกูล (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอฟนนาทราย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

สามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุที่มาเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุในวัด ชื่อโรงเรียนชราบาลวิทยาลัยบั้งโรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบั้ง โดยใช้ศาลาการเปรียญ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน^{๑๔๔}

๗. ติดตามการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตามโครงการหลักประกันสุขภาพชุมชนโดยใช้ศาลาการเปรียญหรือศาลากลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ดำเนินการมีการหมุนเวียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้สูงอายุร่วมกันทำปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์^{๑๔๕}

๘. ร่วมกับสถานีตำรวจติดตามการปฏิบัติงานของตำรวจหมู่บ้านโดยใช้ห้องประชุมหรือศาลาการเปรียญเป็นที่รวบรวมเอกสารการทำงาน ร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น^{๑๔๖}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรด้านเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชน จัดกิจกรรมบุญประเพณีท้องถิ่น เช่นบุญสารทไทย บุญข้าวฉี่ และให้ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ตลอดจนนักเรียนนักศึกษา ได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และวันแม่แห่งชาติ ตลอดจนวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่นวัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น

จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใดเพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตธรรมทัต (ธีร สุทนโต), อ.ป.ต.ถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นายบุญมี การะเวก ผู้ใหญ่บ้าน ม.๕ ตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศวิชิตธรรม (สมชาย สิริวัฒนโณ), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๘ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร การเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูป/คนที่
๑	ร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงาน โครงการหมู่บ้านศีล ๕	๑	๒๓
๒	จัดกิจกรรมตรวจสอบสุขภาพพระภิกษุสามเณร และมีวิทยากร มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแล สุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุในชุมชน	๓	๘,๙,๑๙
๓	มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคม หมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านต่างๆ	๒	๕,๘,
๔	ใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน จัด ตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำ สินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่ กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น	๒	๖,๒๕

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

๑. มีการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเตรียมความพร้อมในด้านบรรพชาธรรมาภัย^{๑๔๗}

๒. ร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรให้คนในชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันทำ^{๑๔๘}

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทนต์ เขมจาโร, อ.ป.ต.สลกบาตร อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ นายอินันท์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๓. มีการวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนของชุมชน โดยมีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ถูกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานโดยมีการแบ่งกลุ่มกันทำงานช่วยเหลือด้านการศึกษาของเยาวชน^{๑๔๙}

๔. ทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการเกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียน ช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของหลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๕๐}

๕. ร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรมประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมมีการจัดระดมความคิดของคนในหมู่บ้านทุกสิ้นเดือนโดยมีฝ่ายพระสงฆ์เข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงาน^{๑๕๑}

๖. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย มีบ้านเป็นหลักและหน่วยงานราชการเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ มีการวางแผน และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้รู้จักกตัญญูต่อท้องถิ่นตน^{๑๕๒}

๗. ร่วมกับของทุกภาคส่วนของชุมชน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ถูกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน มีการประชุมการดำเนินงานตลอดเวลา^{๑๕๓}

๘. ตั้งศูนย์บรรเทาอุบัติภัยโดยรวมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ พระอธิการจร จีระโม, อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอฟานกระต่าย, , ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ นายอนนท์ อภิชาติตรากุล, นายกเทศมนตรีตำบลฟานกระต่าย อำเภอฟานกระต่าย, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ อำเภอฟานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ พระครูวรชัยปัญญากร (อานวย ปัญญาโร), อ.ป.ต.หนองปลิง, อำเภอเมืองกำแพงเพชร ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณฺเณ), อ.ป.ต.หนองไม้กอง อำเภอไทรงาม, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรพชาสาธยาย เช่นจัดเวรยามป้องกัน อัคคีภัยในฤดูแล้ง ป้องดินโคลนถล่มในฤดูน้ำหลาก จัดเวรยามในช่วงเทศกาล^{๑๕๔}

๙. ร่วมกันรักษากฎมีปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทั้งต่อการวิจัยพัฒนาต่อยอด และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนพันธมิตรด้านกิจกรรมการพาณิชย์ระหว่างสังคมและองค์กรต่างๆ ^{๑๕๕}

๑๐. มีการปรับปรุงแผนการการส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยให้พระสงฆ์พัฒนาตัวเองให้อยู่ในพระธรรมวินัยเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชน มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำบุญตักบาตร การแสดงธรรมเทศนา การจัดนิทรรศการ ภายในวัดมีมุมการเรียนรู้หลักพระพุทธศาสนา เช่น มุมหนังสือ ห้องสมุดประชาชนเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสาร^{๑๕๖}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

การทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนของชุมชน โดยมีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน

การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งบ้าน วัด และโรงเรียนให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี ส่งเสริมขนบทำเนียมประเพณีมาตลอดและผสมผสานระหว่างศาสนาให้เข้ากับประเพณี โดยการจัดบริเวณวัดให้มีการแสดงตามประเพณีและ ผสมกับศาสนพิธีวัฒนธรรมประเพณีได้แก่ สงกรานต์ และบุญประเพณีทางพระพุทธศาสนา การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีทำให้มีความมั่นคงต่อเนื่องยั่งยืนตลอดไป

มีการตรวจสอบทบทวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนกองทุนการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส ประสานงานกับภาครัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วย

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิชิต (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองขลุง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อนเนก คุณวุฑฺโฒ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอยางทองวัฒนา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ พระครูกิตติวิชิตโสภิต (สมเกียรติ จิตตวโร), อ.ป.ต.วังไทร อำเภอลองขลุง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

อบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่ายในการระดมความคิดเห็นทุกทุกฝ่าย โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกัน ทั้งหมู่บ้านชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคิดนโยบาย วางแผน และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรมเพื่อ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนการรักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนในชุมชน เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๙ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ค ว ม ถี (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำบุญตักบาตร การแสดงธรรมเทศนา การจัดนิทรรศการภายในวัดมีมุมการเรียนรู้หลักพระพุทธศาสนา	๒	๗,๒๔
๒	ส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ และส่งเสริมสนับสนุนกองทุนการศึกษาต่างๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส	๔	๕,๑๖,๒๐,๒๑
๓	ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเตรียมความพร้อมในด้านบรรเทาสาธารณภัย	๒	๑,๖
๔	วางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเตรียมความพร้อมในด้านบรรเทาสาธารณภัย	๓	๑๑,๑๓,๑๘

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

๑. ร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข ให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วม และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน โดยการจัดอบรมโครงการรู้รักสามัคคีสำหรับคนในชุมชนให้ได้มีกิจกรรมร่วมกัน^{๑๕๗}

๒. วางแผนร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมเริ่มจากพระสังฆาธิการ ส่วนราชการในจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุข^{๑๕๘}

๓. จัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม เพราะสันติสุขเกิดขึ้นได้เพราะคนในสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตมีความกตัญญูรู้คุณแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอน^{๑๕๙}

๔. ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต^{๑๖๐}

๕. จัดการให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง^{๑๖๑}

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธิวิชิตราณกุล (ชาลี ปริสุทฺธิ์), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ พระครูรัตนวชิรวัฒน์ (วิราช สิริธมโม), อ.ป.ต.นาบ่อคำ อำเภอมืองกำแพงเพชร , ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ นายอนันต์ เขียวเล็ก, กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอมืองกำแพงเพชร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ พระครูวิลาศศีลธรรม (สมชาย สิริธมโม), อ.ป.ต.คลองลาน อำเภอกลองลาน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ นายบุญมี การะเวก ผู้ใหญ่บ้าน ม.๕ ตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

๖. ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ คือโครงการประชารัฐสร้างสุข ด้วยการพัฒนา ด้านอาชีพของคนในชุมชน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เพื่อบริโภคเองในครัวเรือน เหลือจากนั้นก็จำหน่ายแจก^{๑๖๒}

๗. จัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการ มาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบใน ท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการที่ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน^{๑๖๓}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

มีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อ ชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยภาค ประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีล เป็นสิ่ง ที่สำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข

ร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ฆาธิการในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด นายอำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจ รักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่ จะเป็นพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชน

จัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงาน ภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และ เยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม เพราะสันติสุขเกิดขึ้น ได้เพราะคนในสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

มีการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้ การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมมี อย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ คือโครงการประชารัฐสร้างสุข

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ พระครูเกษมวชิรกิจ (สุพรรณ สุวณฺโณ), อ.ป.ต.หนองไผ่กอง อำเภอยางชุมน้อย, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฑฺโฒ), อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา อำเภอยางชุมน้อย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชนตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๑๐ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ความถี่ (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	จัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข	๒	๑๓,๒๒
๒	ร่วมสร้าง “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชน	๒	๓,๑๒,
๓	จัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยาการท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด	๑	๒๓
๔	ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข ให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน	๒	๙,๑๔,
๕	จัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน หน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม	๑	๑๖

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

๑. ร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย ให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่นๆ โดยการคิดนโยบายและรับร้ันโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็ง^{๑๖๔}

๒. จัดแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีพัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่ อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้องโดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมดบ้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ในหมู่บ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคนในชุมชนในเรื่องสมุนไพรพื้นบ้านให้ประชาชนมีความเข้าใจแล้วนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง^{๑๖๕}

๔. จัดแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ วัด ชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ภายในวัด ชุมชน วัด ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนจัดแปลงสาธิตการเกษตร สร้างสวนป่าชุมชนเพื่อเป็นตลาดให้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากป่าที่ร่วมกันดำเนินการ^{๑๖๖}

๕. ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม^{๑๖๗}

๖. ดำเนินการอบรมกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและ ประชาชนพัฒนาตนเองตลอดเวลา พัฒนาตนเองตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม จัดอบรมปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ ฝึกฝนตนเองเป็นประจำอบรมจิตใจให้สงบมีการจัดสวนมนต์ทุกวันพระตลอดปี^{๑๖๘}

๗. จัดวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่ อบรม พระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้อง นำองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและองค์ความรู้ในชุมชนออกเผยแผ่ในรูปแบบการทำกิจกรรมที่หลากหลายให้

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ พระครูถาวรวิชิตสาสน์ (อุบล ถาวโร), อ.ป.ต.วังยาง อำเภอลองหลวง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญฺโญ), อ.ป.ต.วังชะพลู อำเภอขามเฒ่าลือบุรี, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺณ, อ.ป.ต.ระหาร อำเภอบึงสามัคคี, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ พระครูวิสุทธีวชิราภูล (ชาลี ปริสุทฺโธ), อ.ป.ต.คุยบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ พระอธิการจเร ธีรธมฺโม, อ.ป.ต.ห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระสงฆ์สั่งสอนเยาวชนโดยเน้นเรื่องความกตัญญูทวดเวที่^{๑๖๙}

๘. จัดพื้นที่วัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปจารีตประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความรื่นรมย์ โดยปรับภูมิทัศน์ให้สบายะ เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ส่งเสริมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่^{๑๗๐}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรูนโยบายจากทางราชการ ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชน ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความมั่นคง

ให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการที่ถูกต้องและรวดเร็ว

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ พระครูวิชิตธรรมทัต (ภีร์ สุทนโต), อ.ป.ต.ถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ พระครูสันติวิจิตรกิจ (พนม จนทอมโม), อ.ป.ต.หัวถนน อำเภอลองซูลง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๑ การหาค่าความถี่จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ	๒	๓,๑๐
๒	วัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะจารีตประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความรื่นรมย์	๑	๘
๓	จัดแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีพัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแพร่อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้องโดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง	๓	๖,๙
๔	ให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง	๑	๑๗

๔.๔ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษาเป็นกรอบหลักร่วมในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) หลักจากนั้นได้นำเนื้อหาที่ได้มาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาสรุปสาระสำคัญประเด็นที่วิเคราะห์ตามจุดประสงค์ของการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตามที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินธรมหาเถร ป.ธ.๙) วัดสามพระยาได้กำหนดไว้ ๕ ประการ คือ ๑. เพื่อสังเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ๓. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ๕. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

ในการนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มีการจัดเวทีสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมชลบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๔ ท่าน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

๑. มีการดำเนินการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการประกอบอาชีพจักสาน การทอผ้า การเกษตรอินทรีย์ เพราะเป็นงานที่ประชาชนในท้องถิ่นมีพื้นฐานบ้างแล้ว โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่ประชาชนโดยจัดเป็นกลุ่มย่อยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์^{๑๗๑}

๒. ร่วมกับฝ่ายปกครองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้เป็นอยู่ด้วยความผาสุกอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคี^{๑๗๒}

๓. การสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษาแก่นักเรียน มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเฉพาะการตั้งทุนเพิ่มทุนและแจกทุนให้แก่เด็กนักเรียนในสถานศึกษาต่าง ควรทำให้มากและมีความต่อเนื่องโยการจัดระดมทุนการจัดงานศิษย์เก่าของสถานศึกษาในชุมชน^{๑๗๓}

๔. ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ ในช่วงปีใหม่ สงกรานต์ และช่วงวันหยุดระยะยาว อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆ อันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน และจัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็งโดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้^{๑๗๔}

๕. จัดโครงการปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถาน ให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่

^{๑๗๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทร์ กุลนันท์คุณ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิลาสวชิรกิจ (เชาวนะ ถาวโร), เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองโพธิ์ วัดโคศิรการาม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร. (มานิช วิตรโค), เจ้าคณะตำบลคลองแม่ลาย วัดประดู่ลาย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รัชต์สัจ, คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม สะอาดร่มรื่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนทั่วไป^{๑๗๕}

๘. ร่วมกับสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายพุทธบุตร ค่ายเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชนเนื่องในวันสำคัญของชาติ มีการอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ^{๑๗๖}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

มีการดำเนินการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการประกอบอาชีพจักสาน การทอผ้า การเกษตรอินทรีย์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคี ร่วมกับฝ่ายปกครองจัดอบรมเพื่อคุ้มครองปกป้องรักษาให้ประชาชนในชุมชนและผู้ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นให้เป็นอยู่ด้วยความผาสุก

มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยเฉพาะการตั้งทุนเพิ่มทุนและแจกทุนแก่นักเรียนในสถานศึกษาต่าง จัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียน การศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน ให้ร่วมกันทำงานเพื่อสังคม

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องมีปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถาน ให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม ให้ความสำคัญการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายพุทธบุตรให้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชนเนื่องในวันสำคัญของชาติ การอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาอนุเคราะห์ให้ผู้ประสบภัย พิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ

^{๑๗๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ คุณฐกร พุทธเผือก, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๑๒ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ความถี่ (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	มีให้การอบรมด้านการประกอบอาชีพ โดยใช้วิทยากรในชุมชนคือปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้ให้ความรู้	๑	๗
๒	ฝ่ายความมั่นคงของชุมชนจัดเรียนรู้เรื่องกฎหมายที่ใกล้ตัว	๑	๔
๓	การจัดการศึกษาสงเคราะห์ร่วมกันจัดหา กองทุนเพื่อการศึกษาให้แก่เยาวชน	๒	๕
๔	จัดตั้งเวรยามเพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันจะเกิดขึ้นในช่วงเทศกาล	๑	๖
๕	การเข้าอบรมคุณธรรมจริยธรรม การจัด บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนควรจัดอย่างต่อเนื่อง	๑	๑๒

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

๑. มีการดำเนินงานประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ มีการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อน หัตถกรรมพื้นบ้าน ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาอาชีพในท้องถิ่นเพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้เกิดสันติสุข^{๑๗๗},

^{๑๗๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเมธีวชิรภูษิต, ดร. (จำเนียร จิรวีโส,ป.ธ.๙), เจ้าคณะตำบลนครชุม วัดพระบรมธาตุ, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๓. ร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น^{๑๗๘}

๔. ดำเนินโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน จัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น^{๑๗๙}

๕. ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุ สามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านมาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุ และมีพระสงฆ์ร่วมออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในชุมชนมอบของอุปโภคบริโภคตามสมควร^{๑๘๐}

๖. ร่วมกับสถานีตำรวจติดตามการปฏิบัติงานของตำรวจหมู่บ้านโดยใช้ห้องประชุมหรือศาลาการเปรียญเป็นที่รวบรวมเอกสารการทำงาน ร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น จัดทำทะเบียนประวัติผู้ที่สามารถเลิกกลดละอบายมุขได้ ให้เป็นแบบอย่างแก่คนในชุมชน^{๑๘๑}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชน จัดกิจกรรมบุญประเพณีท้องถิ่น ได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และวันแม่แห่งชาติ ตลอดจนวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่นวัน มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรม

จัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนใน

^{๑๗๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประกาศศรีวรชิริกิจ, ดร.(สำเริงค์ สุภาจาโร), เจ้าอาวาสวัดหนองจอกพัฒนาราม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖.

^{๑๗๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิลาสวรชิริกิจ (เขวณะ ถาวโร), เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองพิไกร วัดโคศิรการาม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. (กำพล คุณภักโร ป.ธ.๙), รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

ท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๑๓ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/ คน)	รูป/คนที่
๑	จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยการร่วมมือกันจากภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒	๑,๓
๒	พระสงฆ์และอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชน	๑	๙
๓	จัดให้วัดเป็นศูนย์กลางในการค้าขายสินค้าการเกษตรหรือสินค้าชุมชนทุกวันอาทิตย์หรือวันที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ	๒	๔,๑๐

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

๑. วัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนวางแผนร่วมกัน จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเตรียมความพร้อมในด้านบรรเทาสาธารณภัย ให้ทุกคนในชุมชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กันและกันในการป้องกันภัยทั้งหลายที่จะเกิดขึ้นในชุมชน^{๑๘๒}

๒. คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรให้คนในชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันทำ^{๑๘๓}

^{๑๘๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร. (กำพล คุณนิกร ป.ธ.๙), รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเมธีวชิรภูษิต, ดร. (จำเนียร จิรวีโส ป.ธ.๙), เจ้าคณะตำบลนครชุม วัดพระบรมธาตุ, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

๓. มีการวางแผนร่วมกันออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน โดยมีการแบ่งกลุ่มกันทำงานช่วยเหลือด้านการศึกษาของเยาวชน วางแผนจัดการศึกษาตามแนวคิดของชุมชน เพื่อให้เยาวชนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม^{๑๘๔}

๔. ทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการเกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียน ช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของหลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๘๕}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

การทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน มีการวางแผนร่วมกัน โดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการ มีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกัน มีการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งบ้าน วัด และโรงเรียนให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี ส่งเสริมขนบทำเนียมประเพณีมาตลอด และผสมผสานระหว่างศาสนาให้เข้ากับประเพณี โดยการจัดบริเวณวัดให้มีการแสดงตามประเพณี และ ผสมกับศาสนพิธีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ส่งเสริม สนับสนุนกองทุนการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส ประสานงานกับภาครัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

การสร้างเครือข่ายในการระดมความคิดเห็นทุกทุกฝ่าย โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้านชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคิด

^{๑๘๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัศร์วรชिरกิจ, ดร.(สำอองศ์ สุภาจาโร), เจ้าอาวาสวัดหนองจอกพัฒนาราม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖.

^{๑๘๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทรา กุลนันท์คุณ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

นโยบายวางแผนและรับรู้นโยบายจากทางราชการ เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนในชุม เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๑๔ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	รูป/คนที่
๑	การส่งเสริมกิจกรรมศีลธรรมและวัฒนธรรมทุกวันสำคัญทางศาสนา	๑	๑
๒	ร่วมกับโรงเรียนจัดการศึกษาให้เข้ากับวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๑	๑๐
๓.	การป้องกันสาธารณภัยต้องร่วมกันของคนในชุมชน	๑	๕
๔	ส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในชุมชนเน้นวัตถุที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	๒	๒,๓

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

๑. ร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการโครงการหมู่บ้านสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข ให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วม และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน โดยการจัดอบรมโครงการรู้รักสามัคคีสำหรับคนในชุมชนให้ได้มีกิจกรรมร่วมกัน^{๑๘๖}

๒. ร่วมมือคณะและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชน ตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักชาติ ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนา

^{๑๘๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิลาศวิชิตกิจ (เขวณะ ถาวโร), เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองพิไกร วัดโคศรคาราม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

ทำให้เกิดชุมชนสันติสุข^{๑๘๗}

๓. จัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ให้หน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม แก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม เพราะสันติสุขเกิดขึ้นได้เพราะคนในสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตมีความกตัญญู รู้คุณแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอน^{๑๘๘}

๔. จัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาควิชาใจในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต^{๑๘๙}

๕. จัดการให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง^{๑๙๐}

๖. จัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการ มาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยมีศูนย์การดำเนินอยู่ที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล^{๑๙๑}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

ร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ในทุกระดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

^{๑๘๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ คุณฐกร พุทธเผือก, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระเมธีวชิรภูสิต, ดร. (จำเนียร จิรวีโส ป.ธ.๙), เจ้าคณะตำบลนครชุม วัดพระบรมธาตุ, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ คุณเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

ประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมตั้งใจรักชาติ ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชน

มีการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐ คือโครงการพระราชรัฐสร้างสุข โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชนตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ตารางที่ ๔.๑๕ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ
มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร
ด้านเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูป/คนที่
๑	หมู่บ้านสันติสุขต้องเริ่มมาจากความคิดของทุกภาคส่วนในชุมชน	๒	๔,๖
๒	ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นศูนย์รวมในการปลูกฝังศีลธรรมแก่เยาวชน	๒	๑,๑๒
๓	การร่วมกันทำงานตามแนวหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วัดที่มีในชุมชนดำเนินการและคนในชุมชนเป็นผู้	๑	๙
๔	การสืบสานประเพณีวัฒนธรรมต้องใช้วัดเป็นศูนย์กลาง	๑	๑๑

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

๑. ให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยการคินนโยบาย และรับรู้โยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะให้เยาวชนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน^{๑๔๒}

๒. จัดแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีพัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้องโดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็น

^{๑๔๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร. (มานิช วีตโรโค), เจ้าคณะตำบลคลองแม่ลาย วัดประดู่ลาย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

องค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยกโยกันทั้งหมดบ้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการต่างๆ ศูนย์แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคนในชุมชน^{๑๙๓}

๓. ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม^{๑๙๔}

๔. จัดวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่ อบรม พระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้อง นำองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและองค์ความรู้ในชุมชนออกเผยแผ่ในรูปแบบการทำกิจกรรมที่หลากหลาย^{๑๙๕}

สรุปการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร

วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยกโยกันทั้งหมดบ้าน และรับรู้นโยบายจากทางราชการ ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชน ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง

วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ประชาชนชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร นับตั้งแต่ของคณะสงฆ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนจนถึงหน่วยงานของราชการที่ถูกต้องและรวดเร็ว

^{๑๙๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ คุณเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทรา กุลนันทคุณ, นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๑๖ การหาค่าความถี่จากข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ มีการนำเสนอการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเป็นศูนย์รวมข่าวสาร

ที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
			รูป/คนที่
๑	เป็นศูนย์รับข้อมูลข่าวสารจากทางหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒	๕,๑๑
๒	สร้างเป็นศูนย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีปราชญ์ชาวบ้านมาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน	๑	๗
๓	เป็นแหล่งเรียนรู้ พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	๑	๙
๔	เป็นเครือข่ายพัฒนาสื่อการสอน พระพุทธศาสนาด้วยเทคโนโลยี	๑	๑

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย : การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

จากภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการจัดการหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น พบว่า มีการวางแผนการ
ในการดำเนินการในด้านวิทยากร สถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่อง
การประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบ
เรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง
โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคี
อย่างเข้มแข็ง ได้ดำเนินการในจัดหาด้านอุปกรณ์และจัดสถานที่จัดอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
ประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากร
มาให้ความรู้ด้านการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสม การทอเสื่อ การจักสาน เป็นต้น

มีการจัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน
เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อม
กับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมา
ให้ความรู้ มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานการอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพ
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ตลอดจนมีการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน
นอกสถานที่ ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ
เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุ
ต่างๆอันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่นลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อน
อันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการ
สนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีส่วน
ร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน
ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การดำเนินงานดังกล่าวมานี้ ถือได้ว่าการจัดการหน่วยอบรมประชาชน
ประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เป็นไป
อย่างสมบูรณ์ตามเจตนาของการจัดตั้งหน่วย

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน พบว่า มีการ
วางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชรบาบาลวิทยาลัยบ้าง
โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ้าง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรม
วางแผนจัดโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้
ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้า
ของชุมชน ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้
ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้า
ของชุมชนจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และ
จัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่นจัด ตั้ง อุ ท ย า น ก า ร ศึ ก ข า ให้ เป็น แห ล่ ง เรื ย น รู้
พระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น จัดโครงการธนาคารความดีโดยใช้
หลักธรรม ๘ ข้อของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหลักในการดำเนินงาน

มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการติดตามการดำเนินงานการจัดงานบุญประเพณีและงานปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากน้อยเพียงใด มีการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โครงการเข้าวัดซัดใจ การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตลอดจนโครงการสวดมนต์ธรรมจักษ์ปวัตตนสูตร โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์ โดยร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงแก้ไขโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า พบว่า มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ติดตามการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคี เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข พบว่า มีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ให้คนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น มีการจัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลังบวร ให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลางความคิดของคนในชุมชนดำเนินงานการอบรมพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข และจัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยาการท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร พบว่า มีการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิदनโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นวางแผนกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวินัยชีวิตของชุมชน มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน ยิ่งประสบผลสำเร็จเกิดเครือข่าย มีความต่อเนื่องยั่งยืน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรมส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร" มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๒) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ๓) เพื่อนำเสนอแนวในการพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒๕ รูป/คน ประกอบด้วย ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่น และคฤหัสถ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๔ รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งในบทนี้เป็นการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งประเด็นในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้เป็น ๓ ประเด็นดังนี้

๕.๑.๑ สภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

สภาพปัญหาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

ประธานหน่วยและคณะกรรมการของหน่วยบางแห่งอยู่คนละพื้นที่คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมขาดแนวทางในการปฏิบัติไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอที่รับผิดชอบไม่มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมในการอบรมที่ชัดเจน ขาดการจัดกิจกรรมการด้านส่งเสริมในงานการสาธารณสุขเคราะห์ให้แก ชุมชนและการดำเนินงาน หรือดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ไม่มีหลักสูตรและโครงการ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการ

อบรมมีส่วนร่วมช่วยเหลือโครงการที่หลากหลาย เช่น การอาสาช่วยด้านแรงงาน และข้าวของเครื่องใช้ ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม จัดในช่วงวันหยุดเทศกาล หรือ วันสำคัญทางศาสนา ความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลไม่ค่อยมี อีกทั้งไม่มีการวางแผนงานและการกระจายงานและอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ การส่งเสริมสนับสนุนจากคณะสงฆ์ และประกอบกับการทำงานต่างวัด ต่างทำขาดความร่วมมือกันทำงาน ทำให้การทำงานไปคนละทิศละทางไม่สอดคล้องกัน

การทำให้งานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ไม่ก้าวหน้าเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง บทบาทความสำคัญของวัดในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นลดน้อยลงเกือบทุก เช่น ด้านช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้อง อพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่นวัดลดบทบาทหน้าที่ความสำคัญในงานด้านนี้ไปมาก ความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่ เหล่าก็ลดลง

บทบาทความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้ เกิดสันติสุข ลดน้อยและขาดประสิทธิภาพมากประกอบ หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทความสำคัญของวัดหายไป บทบาทความสำคัญของวัดในปัจจุบันศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วทั้งที่ตรงไปตรงมาคุณนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปัญหาคณะสงฆ์ในวัดต่างๆ ขาดระบบหลักการต่างวัดต่างทำไม่มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้กิจการงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรระบบสาธารณสุขการ สิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งไฟฟ้า ประปา ห้องน้ำ ห้องสุขา ถนนภายในวัดไม่ได้รับการปรับปรุง เช่นถนนภายในวัดก็เป็นถนนคอนกรีตทั้งหมดเป็นการอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ผู้ในวัด และแก่ญาติโยมทั้งหลายที่มาทำบุญไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร อันเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจัง

๕.๑.๒ องค์ประกอบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

การวางแผน

ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการวางแผนการในการดำเนินการในด้านวิทยาการ สถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในการให้ความรู้ เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง มีการวางแผนการจัดหางบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียนหรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้อ

อุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน

การดำเนินตามแผน

ได้ดำเนินการในจัดหาด้านอุปกรณ์และจัดสถานที่จัดอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสม การทอเสื่อ การจักสาน เป็นต้น มีการจัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้ ให้ความอนุเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น หาเครื่องอุปโภคบริโภค มอบให้ผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ดูแลเด็กหรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งด้วยที่อยู่อาศัยและปัจจัยพอสมควรแก่เหตุ จัดการอบรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอีกทั้งมีการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษา

การตรวจสอบ

ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานการอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ตลอดจนมีการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานนอกสถานที่ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆอันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่นลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อนอันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า มีการติดตามการดำเนินงานด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินงานตลอดเวลาและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และแจกทุนให้นักเรียนที่เรียนและสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษาต่าง ตลอดจนต้องมีการสงเคราะห์ในสิ่งที่จำเป็นสิ่งที่เขาขาดแคลนในด้านการศึกษา ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารเรียนห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กับสถานการศึกษา

การปรับปรุงแก้ไข

การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานทั้งในส่วนของวิทยากร อุปกรณ์การดำเนินงาน และสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ในส่วนวิทยากรใช้ผู้ที่สามารถสื่อสารกับประชาชนที่เข้ารับการอบรมด้วยภาษาที่ท้องถิ่นได้ เพราะจะสามารถเข้าถึงผู้ร่วมอบรมได้อย่างเต็มที่ ในส่วนของอุปกรณ์ก็ใช้สิ่งมีอยู่ในชุมชน เช่น อุปกรณ์เครื่องทอผ้า เครื่องจักสาน ปรับปรุงพัฒนาวัดและศาสนสถาน ให้เหมาะสมกับเป็นสถานที่เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ตามสภาวะของสังคม และให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนโดยจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดร่มรื่น มีเสนาสนะที่เหมาะสม ช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การดำเนินงานดังกล่าวมานี้ ถือได้ว่าการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามเจตนาของการจัดตั้งหน่วย

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน พบว่า

การวางแผน

มีการประชุมวางแผนนโยบายในการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชน มีการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชรบาลวิทยาลัยบ่าง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ่าง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรมวางแผนจัดโครงการอนุรักษ์ และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน

การดำเนินงานตามแผน

มีการดำเนินงานโดยประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพการจักสาน การทอผ้าพื้นเมือง ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนร่วมจัดกิจกรรมร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุที่มาเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุในวัด ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น จัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น จัดโครงการธนาคารความดี โดยใช้หลักธรรม ๘ ข้อ ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหลักในการดำเนินงาน

การตรวจสอบ

มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ

ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการติดตามการดำเนินงานการจัดงานบุญประเพณีและงานปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากน้อยเพียงใด ติดตามโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ แล้วนำเสนอของหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น

การปรับปรุงแก้ไข

มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โครงการเข้าวัดชดใจ การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตลอดจนโครงการสวดมนต์ธรรมจักรกับปวัตตนสูตร โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์ โดยร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปรับปรุงแก้ไขโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพ พระภิกษุสามเณรและประชาชนในแต่ละเดือน และมีวิทยากร เช่น อสม.มาให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้น จัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และติดตามผลการปฏิบัติงานของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกับคณะสงฆ์ติดตามผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ที่สามารถดำเนินการได้ผลดีให้แก่ชุมชนอื่น ซึ่งถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานอย่างแท้จริง

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า พบว่า

การวางแผน

มีวางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนา

เศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนของชุมชน โดยมีการออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมร่วมกันโดยไม่ปล่อยให้ออกมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งด้วยความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐาน

การดำเนินงานตามแผน

มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ สนับสนุนการค้าขาย วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการเกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ด้านโรงเรียนก็นำงานฝีมือประดิษฐ์ของนักเรียนมาเปิดขาย เงินที่ได้นำไปซื้อของชาวบ้านเพื่อนำมาปรุงอาหารในโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียนช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของหลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดินออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย มีบ้านเป็นหลักและหน่วยงานราชการเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ

การตรวจสอบ

มีการตรวจสอบการดำเนินงานระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ วัดก็ให้สถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกันและให้องค์ความรู้และเปิดให้ชาวบ้านได้จัดให้มีตลาดเพื่อแลกเปลี่ยนผลิตผลทางการเกษตร เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านถือเป็นแหล่งผลิตและเครือข่ายบ้าน วัดและโรงเรียนช่วยให้มีการค้าขายภายในวัดและช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร บนพื้นฐานของหลักธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวัฒนธรรม ซึ่งบ้าน วัด และโรงเรียนให้ความร่วมมือด้านการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี ได้ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีมาตลอดและผสมผสานระหว่างศาสนาให้เข้ากับประเพณี ติดตามการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรพชาสามเณร ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร มีการตรวจสอบทบทวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ส่งเสริม

สนับสนุนกองทุนการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่เด็กยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส ประสานงานกับภาครัฐบาล ให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน

การปรับปรุงแก้ไข

มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัย เหมาะกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะเหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่ หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือ กันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้ง หมู่บ้านชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคิด นโยบาย วางแผน และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และ ดำเนินกิจกรรมเพื่อ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันในการพัฒนา มีการสร้าง เครือข่ายในการระดมความคิดเห็นทุกทุกฝ่าย โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้านชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ร่วมมือที่จะพัฒนาโดยการคิดนโยบาย วางแผน และรับรู้ นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนได้ร่วมรู้และดำเนินกิจกรรม เพื่อ สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนการรักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ภายในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ และการผลิตแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ โดยการสืบหาพัฒนาระบบการจัดเก็บเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางความรู้ ตลอดจนสร้างหลักประกันด้านสังคม การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวมความคิด ของประชาชนในชุม เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข พบว่า

การวางแผน

มีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการสันติสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความ ขัดแย้งของคนในชุมชน มีวางแผนร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะพระสงฆ์ในการ ในทุกระดับชั้นเจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด อำเภอ วัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วม ในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนา ทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น มีการจัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมาย ให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝัง ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคน

ในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนรักษาศิล ๕ ชาวประชาเป็นสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทย ให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาควิชาใจในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

การดำเนินตามแผน

มีการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศิลป ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข การดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่มสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติในการรักษาศิล เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ให้ประชาชนในชุมชนตลอดจนคนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาตั้งใจรักษาศิล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศิล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืน มีสุขภาพดีขึ้น ให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณี วัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลางความคิดของคนในชุมชนดำเนินการอบรมพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข และจัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการ มาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

การตรวจสอบ

มีการตรวจสอบการดำเนินงานในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศิลป ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข การดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่มสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติในการรักษาศิล เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว จัดอบรมประชาชนให้ร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ โครงการหน้าบ้านหน้ามอง ให้ทุกบ้านในชุมชนปลูกไม้ดอกไม้ประดับบริเวณหน้าบ้าน และปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับท้องที่ของชุมชนตนเอง ประสานงานกับภาครัฐบาลให้พระสงฆ์ได้อบรมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ศีลธรรม การอำนวยความสะดวกและจัดสถานที่วัดสำหรับเป็นแหล่งการศึกษาความรู้ธรรม มีความร่มรื่น สะอาดสงบมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ธรรม ติดตามการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวแล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการเป็นศูนย์หัตถกรรมหินอ่อน

เป็นของที่ระลึกและของใช้ที่กระจายไปในท้องถิ่น ติดตามการจัดตั้งสหกรณ์ยาสามัญประจำหมู่บ้าน โดยจัดการอบรมการใช้ยาสมุนไพรและยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการสาธารณสุขขั้นมูลฐานว่าได้ดำเนินการแล้วได้รับผลมากน้อยเพียงใด

การปรับปรุงแก้ไข

มีการปรับปรุงการดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศิลป ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ประชุมปรึกษาวางแผนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข การใช้กระบวนการสันติสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมนั้น เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศิลเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้เห็นและปฏิบัติตาม มีการปรับปรุงโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร ภายใต้โครงการชุมชนรักษาศิล ๕ ชาวประชาเป็นสุข เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งและมีความสุข รวมถึงนโยบายในการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ภาควิชาในวัฒนธรรมไทย สร้างสันติสุขให้สังคมไทยอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ให้คนในชุมชนและร่วมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ น้อมนำหลักธรรมทางศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้พออยู่ พอดี พอกิน พอใช้ตามแนวพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่พระองค์ทรงวางไว้ มีการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข ดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐคือโครงการประชารัฐสร้างสุข โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร พบว่า

การวางแผน

มีการวางแผนร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายวางแผนการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งแน่นแฟ้น โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรูนโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นวางแผนกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและ ประชาชนพัฒนาตนเองตลอดเวลา พัฒนาตนเองตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา จัดตั้งสำนักปฏิบัติ ธรรม จัดอบรมปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอฝึกฝนตนเองเป็นประจำอบรมจิตใจให้สงบ มีการวางแผนจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี พัฒนาสื่อด้านพระพุทธศาสนาและชุมชนออกเผยแผ่อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในการใช้สื่อที่ถูกต้องวางแผนจัดแหล่งเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนเข้าใจและร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วางแผนการสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ วัด ชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้

ภายในวัด ชุมชน วัด ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน วางแผนการจัดหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชน ในจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชน

การดำเนินงานตามแผน

ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรมดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งร่วมแรงร่วมใจกัน โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวีถีชีวิตของชุมชน โดยร่วมมือกันหน่วยงานรัฐบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ วัด ชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ภายในวัด ชุมชน วัด ชาวบ้านและหน่วยงานราชการประสานงานกันจัดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความร่มรื่น โดยปรับภูมิทัศน์ให้สบายตา เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ส่งเสริมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

การตรวจสอบ

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชนช่วย เหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบการดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งร่วมแรงร่วมใจกัน โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยร่วมกันกับทุกภาคส่วนของสังคมคิดนโยบายและรับรู้รับนโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีการตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้าน วิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวีถีชีวิตของชุมชนตนเองให้ยั่งยืน ตรวจสอบ

การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคลในชุมชนโดยการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของประชาชน

การปรับปรุงแก้ไข

มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน ยิ่งประสบผลสำเร็จเกิดเครือข่ายมีความต่อเนื่องยั่งยืน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคีให้กันไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศให้แก่ประชาชน โดยการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการสารสนเทศให้แก่ประชาชนที่มารับบริการ ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะจารีต ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีความร่มรื่น โดยปรับภูมิทัศน์ให้สบายะ เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ส่งเสริมเครือข่ายแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการ

๕.๑.๓ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

มีการวางแผนการในการดำเนินการในด้านวิทยากร สถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง ได้ดำเนินการในจัดหาด้านอุปกรณ์และจัดสถานที่จัดอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสม การทอเสื่อ การจักสาน งานหัตถกรรมหินอ่อน เป็นต้น

มีการจัดอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้ มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินการอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ตลอดจนมีการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานนอกสถานที่ ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวัง

อุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆอันจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่นลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อนอันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษาแก่นักเรียน

การดำเนินงานดังกล่าวมานี้ ถือได้ว่าการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามเจตนาของการจัดตั้งหน่วย

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน พบว่า

มีการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชราบาลวิทยาลัยบ้าง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ้าง โดยใช้ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรมวางแผนจัดโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าของตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น

มีการจัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น จัดโครงการธนาคารความดีโดยใช้หลักธรรม ๘ ข้อของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหลักในการดำเนินงาน มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการติดตามการดำเนินงานการจัดงานบุญประเพณีและงานปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากน้อยเพียงใด มีการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีกิจกรรมร่วมกัน

มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โครงการเข้าวัดขัดใจ การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตลอดจนโครงการสวดมนต์ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์ โดยร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงแก้ไขโครงการอนุรักษ์และปลูกป่า

ในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน

๓) ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า พบว่า

มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้อง เช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ติดตามการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรมประชุมผู้นำชุมชน และชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคี เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๔) ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข พบว่า

มีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ให้คนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการปวารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น มีการจัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร

ให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลางความคิดของคนในชุมชนดำเนินการอบรมพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข และจัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมหินอ่อนโดยเชิงวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบ

ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุขอันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร พบว่า

ดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรู้นโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นวางแผนกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวิถีชีวิตของชุมชน

มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้าน ยิ่งประสบผลสำเร็จเกิดเครือข่ายมีความต่อเนื่องยั่งยืน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคีให้กันไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยทั้ง ๕ ด้านได้ดังนี้

๕.๒.๑ สภาพปัญหาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด

กำแพงเพชร

ผลการศึกษาพบว่า ประธานหน่วยและคณะกรรมการของหน่วยบางแห่งอยู่คนละพื้นที่ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมขาดแนวทางในการปฏิบัติไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพองานที่รับผิดชอบไม่มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมในการอบรมที่ชัดเจนขาดการจัดกิจกรรมการด้านส่งเสริมในงานการสาธารณสงเคราะห์ให้แก่ชุมชน และการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ไม่มีหลักสูตรและโครงการ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรม ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมช่วยเหลือโครงการที่หลากหลาย เช่น การอาสาช่วยด้านแรงงาน และข้าวของเครื่องใช้ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม จัดในช่วงวันหยุดเทศกาล หรือ วันสำคัญทางศาสนา ความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้ไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลไม่ค่อยมี อีกทั้งไม่มีการวางแผนงานและการกระจายงานและอนุเคราะห์ส่งเสริมในด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ให้แก่ชุมชนไม่ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่

การส่งเสริมสนับสนุนจากคณะสงฆ์ และประกอบกับการทำงานต่างวัด ต่างทำขาดความร่วมมือกันทำงาน ทำให้การทำงานไปคนละทิศไม่สอดคล้องกันทำให้งานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ไม่ก้าวหน้าเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง บทบาทความสำคัญของวัดในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงานในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นลดน้อยลงเกือบทุก เช่น ด้านช่วยกันพัฒนา หมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือไปขายแรงงานที่อื่น

วัดลดบทบาทหน้าที่ความสำคัญในงานด้านนี้ไปมากความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่าก็ลดลง บทบาทความสำคัญของวัดเพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ลดน้อยและขาดประสิทธิภาพมากประกอบ หน่วยงานภาครัฐเข้ามา มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทความสำคัญของวัดหายไป บทบาทความสำคัญของวัดในเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูล ข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วทั้งที่ตรงไปตรงมายุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ปัญหาคณะสงฆ์ในวัดต่างๆ ขาดระบบหลักการต่างวัดต่างทำไม่มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้กิจการงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรระบบสาธารณูปการ สิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งไฟฟ้า ประปา ห้องน้ำ ห้องสุขา ถนนภายในวัดไม่ได้รับการปรับปรุง เช่นถนนภายในวัดก็เป็นถนนคอนกรีตทั้งหมดเป็นการอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ผู้ในวัด และแก่ญาติโยมทั้งหลายที่มาทำบุญไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร อันเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจังซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระปลัดวรวิญญู อคฺควชิโร** (ยอดเพชร) ได้วิจัยเรื่อง **“การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์”** ผลการวิจัยพบว่า สภาพ ปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบ พบว่า สภาพการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของวัดขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำเชิงปัจเจกชน สังการเพียงผู้เดียวและการมีภาวะผู้นำสูงของเจ้าอาวาส สร้างฐานของความศรัทธา ความเสียสละไว้ก่อน และดำเนินโครงการตามทักษะความสามารถที่มีอยู่เพียงด้านเดียวให้เด่นชัด เจ้าอาวาสต้องมีความเสียสละ มองการณ์ไกล เห็นประโยชน์ของวัดและชุมชนเป็นที่ตั้ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจในปัจจุบันและพิจารณาการพัฒนาในอนาคต วัดต้องพัฒนาศาสนสถาน ศาสนวัตถุภายในวัด การจัดแผนผังสิ่งปลูกสร้าง แหล่งการเรียนรู้ทางศาสนาและประวัติศาสตร์ วัดต้องค้นหาจุดแข็งของตนเองและนำเสนอต่อสาธารณชนโดยการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง จุดอ่อนหากค้นพบต้องรีบแก้ไขก่อนที่จะไม่สามารถแก้ไขได้ วัดต้องมีหลักการสว่าง สะอาด สงบ ส่งเสริม สร้างสรรค์ ดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยการประชุมกรรมการวางแผนงานร่วมกันก่อนการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เสมอ ต้องดำเนินกิจกรรม

เพื่อชุมชนด้วยความเสียสละ ดำเนินการในรูปแบบประสานงานและการมีส่วนร่วม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมกับทักษะความรู้ความสามารถ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนนั้น ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชนด้วยความเสียสละกระทำอย่างจริงจังด้วยการให้มิใช่ต้องการได้ สิ่งที่ได้รับจากการทำงานเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชน คือความสุขใจที่ได้ลงมือทำ ผู้บริหารวัดที่ต้องการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมต้องมีภูมิปัญญาด้านใดด้านหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดทำงบประมาณสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรม และต้องมีภาวะผู้นำแบบปัจเจกชนก่อนจะนำไปสู่การประสานศรัทธาสร้างเครือข่ายความร่วมมือขึ้นได้ในภายหลัง ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้างความศรัทธาแก่ประชากรชุมชน สภาพโดยทั่วไปของวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบในปัจจุบัน มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและศาสนสมบัติ รวมทั้งงบประมาณพอเพียงต่อการบริหารจัดการวัดตามภารกิจงานคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมกับสภาพชุมชนยุคโลกาภิวัตน์ ส่วนปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการวัดเป็นศูนย์กลางชุมชนต้นแบบ พบว่าด้านการ ปกครอง คือ พระภิกษุผู้อุปสมบทใหม่ขาดระเบียบวินัยของสงฆ์ควรจัดอบรมให้มากขึ้น และผู้อุปสมบทเมื่อสูงอายุขาดการเชื่อฟัง ประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับสมณสาธูป ส่วนด้านชุมชนต้องประสานความเข้าใจสำหรับแต่ละโครงการ โดยต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรชุมชนทราบอย่างทั่วถึง ด้านการศึกษา ขาดศาสนทายาทสืบต่ออายุและกิจการงานพระพุทธศาสนา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเท่าที่ควรในการส่งเด็กเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังคงดำเนินการอย่างตั้งรับไม่สามารถดำเนินการเชิงรุกได้ ด้านการสาธารณูปการ ไม่สามารถขยายพื้นที่วัดได้เนื่องจากชุมชนล้อมรอบและไม่สามารถขอคืนพื้นที่เข้าได้เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง และการที่จะต้องบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ศาสนวัตถุเดิมอยู่เสมอซึ่งเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณมากที่สุด ด้านสาธารณสงเคราะห์ ต้องการงบประมาณสนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานมากขึ้น สำหรับชุมชนยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะปัญหาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และปัญหายาเสพติด^๑

๕.๒.๒ การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑) ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการวางแผนการในการดำเนินการในด้านวิทยากร สถานที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีการวางแผนอบรมประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง ได้มีการดำเนินการในการจัดหาด้านอุปกรณ์และจัดสถานที่จัดอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในด้านการให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสมการทอเสื่อ การจักสาน เป็นต้น มีการจัดอบรม

^๑ พระปลัดวรญาณ อัครวิโร (ยอดเพชร), การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์, *ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๒๘๑-๒๘๒.

ประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยตามกฎหมายและระเบียบของชุมชน เพื่อความสุขความเจริญของชุมชนและประชาชนเป็นที่ตั้ง โดยมุ่งให้เป็นประชาชนที่ดีของสังคม พร้อมกับการพัฒนาบ้าน วัด และโรงเรียนให้มีความสามัคคีอย่างเข้มแข็ง โดยเชิญวิทยากรด้านกฎหมายมาให้ความรู้ มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานการอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ตลอดจนมีการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานนอกสถานที่ ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น อีกทั้งอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้ประชาชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆจะเกิดขึ้นได้ในชุมชน เช่นลมพายุ และน้ำท่วม เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความความเดือดร้อนอันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ช่วยเหลืออนุเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน และการสนับสนุนให้วัดที่มีความพร้อมหรือสามารถให้จัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น บริจาคเงินช่วยเหลือสร้างอาคาร อุปกรณ์การเรียนการสอนทุนการศึกษาแก่นักเรียน การดำเนินงานดังกล่าวมานี้ ถือได้ว่าการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่นเป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามเจตนาของการจัดตั้งหน่วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณ โทจันทร์ และเทพพร มั่งธานี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน พบว่า ด้านการศึกษา พบว่า สามารถรักษารูปแบบการศึกษาแบบดั้งเดิมที่มุ่งผดุงพระธรรมวินัยและพระพุทธศาสนา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการ บริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๔) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่การจัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรม เพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ใน อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนใหญ่ช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน ประสานการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน/ห้องเรียน เรื่องที่ยังต้องมีการ พัฒนาและจำเป็นต้องหาทุนการศึกษาอีกมากเพราะ ปัจจุบันการศึกษาเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมาก ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการศึกษา เป็นการสงเคราะห์ประชาชนด้านการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขการจัดการศึกษาเพื่อ ช่วยเหลือเกื้อกูลและการช่วยเหลือเกื้อกูลการศึกษาให้ผู้ที่มีความสนใจได้เข้ามาศึกษาและสามารถ ใช้ในชีวิตประจำวันได้คณะสงฆ์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างใหญ่เพื่อที่จะทำห้คณะ สงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรีได้เป็นที่พึงพอใจและด้านอื่น ๆ แก่ประชาชนด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเผยแผ่ โดยรวมอยู่ใน ระดับดีมากที่สุด

(คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การเผยแผ่ ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการเผยแผ่ธรรมทางวิทยุหรือสื่ออื่น ๆ และจัดให้มีพระธรรมทูตในการเผยแผ่ธรรมเป็นประจำ สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนใหญ่มีการส่งเสริมให้เจ้าอาวาสเปิดรับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการวัดมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน เข้ามาในวัดเพื่อที่เยาวชนจะได้เข้ามาสัมผัสกับบรรยากาศที่เป็นจริงและจัดให้มีการปฏิบัติธรรมเป็นประจำเสริมสร้างกิจกรรมที่ทำให้ไม่เบื่อหน่ายเป็นอย่างดีส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรมเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อส่งสอนเยาวชนให้เป็นคนดีนำความรู้ที่ได้รับจากการเผยแผ่ไปปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวันได้และทำให้เป็นการสร้างคนดีเข้ามาในสังคม^๒ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ประทุม อังกูรโรหิต** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สถาบันทางพระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์” ผลการวิจัยพบว่า ๑. พระภิกษุสงฆ์ นักวิชาการและบุคคลทั่วไปสนับสนุนการทำงานสังคมสงเคราะห์ของสถาบันทางพระพุทธศาสนาตามกรอบของพระวินัยและจารีตประเพณี เนื่องจากสอดคล้องกับหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา และเป็นการทำเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งที่สวัสดิการของรัฐยังเข้าไปไม่ถึง ๒. วัดทั้งห้าวัด และเสถียรธรรมสถานมีจุดอ่อนจุดแข็งที่แตกต่างกันแต่เผชิญปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกัน เช่น ด้านเงินทุนและบุคลากร ขณะที่เสถียรธรรมสถานได้รับความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในระดับที่น่าพึงพอใจ ชาวบ้านมักมีทัศนคติว่างานสังคมสงเคราะห์ที่วัดทั้งหลายทำมิใช่ “กิจของสงฆ์” ๓. การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการทำงานเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ โดยการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับรัฐและชุมชนรวมทั้งองค์กรเอกชน และใช้สื่อช่วยในการเผยแผ่ กิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น ที่สำคัญคือ การสร้างความสมดุลระหว่างการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์กับการเผยแผ่ธรรม นอกจากนั้น พระสงฆ์ต้องมีความระมัดระวังด้านความประพฤติให้อยู่ในกรอบของพระวินัยและจารีตประเพณี ในขณะที่ปฏิบัติภารกิจให้การสงเคราะห์ประชาชน ในภาพรวมงานวิจัยนี้ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานสังคมสงเคราะห์ของสถาบันทางพระพุทธศาสนาในสังคมพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท และสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่งสำหรับพระสงฆ์และวัดอื่น ๆ ที่ดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันได้^๓

๒) ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน พบว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรมีการวางร่วมกับชุมชนในการให้วัดเป็นศูนย์การเรียนของผู้สูงอายุ ชื่อโรงเรียนชรบาลวิทยาลัยบ้าง โรงเรียนพัฒนาผู้สูงอายุบ้าง โดยใช้ศาลา

^๒ คุณ โทชนันท์ และเทพพร มังธานี, “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ”, **รายงานการวิจัย**, (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖), หน้า ก-ข.

^๓ประทุม อังกูรโรหิต, “สถาบันทางพระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์”, **รายงานการวิจัย**, (ศูนย์พุทธศาสนศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ก-ข.

การเปรียญ หรือสถานที่ที่เห็นสมควรในการดำเนินกิจกรรมวางแผนจัดโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน ดำเนินการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชนจัดตลาดนัดชุมชนเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้นำสินค้าที่ตนเองผลิตมาจำหน่าย และจัดเป็นที่กระจายสินค้าชุมชนไปสู่ท้องถิ่นอื่น จัดตั้งอุทยานการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และประเพณีของท้องถิ่น จัดโครงการธนาคารความดีโดยใช้หลักธรรม ๘ ข้อของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหลักในการดำเนินงาน มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ตลอดถึงให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์รวมความคิดจากบุคคลทุกภาคส่วนของชุมชนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการติดตามการดำเนินงานการจัดงานบุญประเพณีและงานปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากน้อยเพียงใด มีการประสานงานระหว่างบ้านและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกิจกรรมร่วมกันมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อวางแผนงานในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การจัดให้วัดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมาจัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ด้านวิทยาการต่างๆ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ ลานวัด ลานใจ ลานกีฬา โครงการเข้าวัดซัดใจ การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ตลอดจนโครงการสวดมนต์ธรรมจักรกัปวัตตนสูตร โดยจัดกิจกรรมทุกวันพระหรือหยุดของสัปดาห์ โดยร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงแก้ไขโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าในพื้นที่ดินของวัดหรือที่ดินสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของวัดหรือที่สาธารณะร่วมกันตลอดจนใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งแสดงสินค้าของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สุญาดา สุนทรสารทูล** ได้วิจัยเรื่อง **“รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและ เยาวชนในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร”** ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ การตรวจสอบการดำเนินการให้เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล จัดทำพื้นที่ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มทางสังคมโดยชุมชนจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งมีครูอาสาสมัครในพื้นที่คอยดูแลและให้คำแนะนำ^๔

^๔ สุญาดา สุนทรสารทูล, “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกัน ทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒), หน้า ก-ข.

๓) **ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า** พบว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรมีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น มีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ติดตามการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ฝ่ายปกครองหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านบรรเทาสาธารณภัย ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรมีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์โลกเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะเหมาะสมกับเพศวัยของแต่ละคนนั้นจะต้องจัดทำแผนการเผยแผ่หลักธรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ออกแบบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วม กันโดยแต่ละส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการอบรม ประชุม ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามัคคี เพื่อความสงบสุขของประชาชนที่อยู่ร่วมกัน อันเป็นจุดประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กริชพัฒน์ ภูวนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”** ผลการวิจัยพบว่าโดยสรุปรูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุขของบ้านดอนมันมี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) สร้างความสัมพันธ์ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของชุมชน ๒) วิเคราะห์ปัญหาการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ๓) ทดลองและประเมินผลการใช้ ๔) การคืนความรู้สู่ชุมชนรูปแบบนี้สามารถส่งเสริมให้ประชาชนได้ขบคิดปัญหาร่วมกันสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการสนทนาด้วยฐานะที่เท่าเทียมกันดำเนินกิจกรรมที่มีพลังเพื่อเสริมความเข้มแข็งประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่ ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป^๕

๔) **ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข** พบว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรมีการวางแผนร่วมกับภาครัฐและประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อชุมชนสันติสุข ให้คนในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาตั้งใจรักษาศีล ๕ โดยพร้อมเพรียงกันเพื่อร่วมสร้าง “ครอบครัวรักษาศีล ๕” และ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่จะเป็พลังขับเคลื่อนโครงการนี้ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ภายใต้มิติทางศาสนาทำให้เกิดชุมชนสันติสุขตลอดไปอย่างยั่งยืนมีสุขภาพดีขึ้น มีการจัดตั้งและส่งเสริมศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา

^๕ กริชพัฒน์ ภูวนา, “รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชาพุทธศาสนศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔), หน้า ก-ข.

วันอาทิตย์แก่เด็กเยาวชน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีความมุ่งหมายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนในการให้การศึกษาอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามแก่เด็ก และเยาวชน อันก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีคุณธรรม ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจัดโครงการชุมชนคุณธรรม พลัง บวร หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ให้วัดเป็นต้นแบบในการพัฒนาวัฒนธรรม ประเพณี บ้านโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม ร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และสืบสานวัฒนธรรมให้ยั่งยืน เพราะประเพณีวัฒนธรรมของประเทศไทยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง ความคิดของคนในชุมชนดำเนินการอบรมพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข โดยการใช้กระบวนการสนทนาในการเปิดพื้นที่เพื่อให้การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นสังคมที่สันติสุข และจัดตั้งจัดศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรม หินอ่อนโดยเชิงวิทยาการท้องถิ่นที่มีความชำนาญการมาให้ความรู้เพิ่มทักษะในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว แล้วรวมกลุ่มดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยมีจุดประสงค์ เพื่อสร้างหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมให้เกิดสันติสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **วิทยา จันทรแดง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”** ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชน เข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การ จัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๑) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน ๒) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ๓) แนวทางในการ สร้างชุมชนเข้มแข็งคือแนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน^๖ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กนกพร ฉิมพลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา”** ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบทอดกันมาจนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลานเพื่อปฏิบัติสืบทอดกันมา ๒) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิ

^๖ วิทยา จันทรแดง, “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๔), ๑๔-๑๕.

ปัญหาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประกอบไปด้วย ๕ ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (๑) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นจึงนำไปสู่ (๒) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม และนำไปสู่ (๓) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นที่มาของ (๔) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และ (๕) การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้วสามารถย้อนกลับไป กำหนดความรู้ในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และ ๓) เงื่อนไขที่ท าให้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ มี ๔ เงื่อนไขที่สำคัญได้แก่ (๑) ความรู้ด้านการ จัดการความรู้(๒) วัฒนธรรมองค์กร (๓) ภาวะผู้นำและ (๔) โครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัยคือ “การพึ่งตนเอง” ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง ๓ ประการนั้น นำไปสู่การพึ่งตนเองของกลุ่มองค์กรชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามัคคีการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการมีใจรักในด้านการจักสาน”

๕) ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร พบว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรดำเนินงานให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่าย โดยมีบ้านเป็นหลักและโรงเรียนเป็นองค์กรสนับสนุนให้กลุ่มมีความเข้มแข็งแรงเข้มแข็ง โดยให้เครือข่ายทั้งหมดโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน ชุมชนและขยายไปในระดับอื่น ๆ โดยการคิดนโยบาย และรับรื้อนโยบายจากทางราชการ และในท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกภาคส่วนต้องร่วมรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เข้มแข็งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นวางแผนกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา จัดแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชุมชน ได้แก่ จัดห้องสมุดชุมชนภายในวัด รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและชุมชน จัดมุมอ่านหนังสือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ จัดพิพิธภัณฑ์ที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน รวบรวมสิ่งที่มีค่าของชุมชน อนุรักษ์รักษาวิถีชีวิตของชุมชน มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสามัคคีในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่าย การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางศาสนาในชุมชนสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นเมื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในทุกๆ ด้านยิ่งประสบผลสำเร็จเกิดเครือข่าย มีความต่อเนื่องยั่งยืน กับทั้งมีการอบรมประชุมผู้นำและชาวบ้าน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามัคคี ให้เป็นไปในทางเดียวกันทำให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีความประพฤติที่ดีงาม ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านได้แสดงศักยภาพ ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับบริการสืบค้นสารสนเทศโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงถือว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ของคณะสงฆ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

“กนกพร ฉิมพลี, “รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม, (คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๕๖-๕๗.

ตลอดจนถึงหน่วยงานของราชการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ทัศนีย์ เจนวิถีสุข** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “**การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม**” ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารมีผลมากในการส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงสังคม หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมคือ การสื่อสารมวลชน ส่วนการสื่อสารกับตนเองและสื่อสารกับบุคคลอื่น ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม เป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคมในลักษณะการร่วมกันเป็นสังคม โดนรวมการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น เป็นการสื่อสารที่ไม่อาจแยกจากกันได้โดยเด็ดขาดและเกี่ยวข้องกับสัมมาทิฐิ โดยมีรูปแบบและกระบวนการ คือ การสื่อสารบุคคลอื่น (ปรโตโฆสะ)+ทำการสื่อสารกับตนเอง (โยนิโสมนสิการ) ทำการสื่อสารตามแนวทางประเพณีปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งทำให้ผู้รับสารเกิดปัญญา ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนตน และผู้อื่น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการและแนวทางการปฏิบัติด้านการสื่อสารเชิงพุทธที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษามีหลักการและแนวทางที่ปฏิบัติที่สำคัญ คือ สื่อสารด้วยสติ บนพื้นฐานของความเข้าใจและเคารพในตนเองและผู้อื่น การสื่อสารเชิงพุทธนี้เป็นมรรควิธีที่เป็นเหตุนำไปสู่ผลคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทางที่เป็นประโยชน์สุข โดยการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มจากภายในตนเองของบุคคลแล้วกระจายไปสู่สังคม^๔

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้น ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้แยกออกเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัย

๑.ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรสนับสนุนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้มีโอกาสนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ประชาชนในชุมชนและมีส่วนร่วมในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณพัฒนาชุมชน

๒. ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรสนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพที่เป็นสัมมาชีพโดยให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกแห่งเป็นศูนย์กลางในการนำสินค้าของชุมชนมาจำหน่ายเพื่อให้ประชาชนมีรายได้มาพัฒนาครอบครัว หมู่บ้านให้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนบนรากฐานของการพึ่งตนเอง

๓. ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรมีนโยบายให้พระสงฆ์ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัด

^๔ ทัศนีย์ เจนวิถีสุข, “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๖๕-๖๖.

ประชุมสัมมนาประชาชนในชุมชน ให้ประชาชนได้เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ที่จะพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าโดยเป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

๔. ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรมีนโยบายให้ทุกหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นที่ฝึกอบรมให้ความรู้ประชาชนในชุมชนได้ช่วยกันป้องกันพิทักษ์รักษาชีวิตทรัพย์สินให้เกิดความปลอดภัยยามทุกข์ก็ช่วยกันแก้ไข ยามสบายก็ไม่ประมาท

๕. ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรมีนโยบายให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง ทั้งข้อมูลด้านพื้นที่ ด้านประชากร ด้านอาชีพ เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๒. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

๑.ด้านการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรสนับสนุนให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้จัดกิจกรรมด้านการอนุเคราะห์สงเคราะห์ประชาชนในชุมชน จัดสรรงบประมาณพัฒนาชุมชนโดยสร้างศูนย์การเรียนรู้ประจำชุมชน ให้มีในทุกหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๒. ด้านการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกแห่งเป็นศูนย์กลางในการนำสินค้าของชุมชนมาจำหน่าย เป็นศูนย์รับสินค้าจากภายนอกมากระจายสู่ชุมชนโดยมีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์กลาง

๓. ด้านการเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรให้พระสงฆ์ระดับระดับปกครองในตำบลหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมประจำเดือนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้ประชาชนได้เสนอแนวคิดทั้งด้านการปกครอง การประกอบอาชีพ การสาธารณสุขและอื่นๆที่เป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

๔. ด้านการเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรให้ทุกหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นที่ฝึกอบรมให้ความรู้ประชาชนในชุมชนได้ช่วยกันป้องกันพิทักษ์รักษาชีวิตทรัพย์สิน โครงการมิสเตอร์เตือนภัยให้ประชาชนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพย์สินของตนเองและชุมชนให้ปลอดภัย

๕. ด้านการเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร รัฐ และสถาบันการปกครองคณะสงฆ์ควรให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งข้อมูลฝ่ายพระสงฆ์และข้อมูลของประชาชน แต่ละหมู่บ้านมีขึ้นพื้นฐานอย่างไรมีปัญหาด้านใด เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษา การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้มีทั้งข้อเสนอแนะที่หลากหลาย ซึ่งยังมีประเด็นหลายประเด็นที่ต้องการผู้เข้ามาดำเนินการศึกษาต่อผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรมีการศึกษาถึง กลยุทธ์การบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชรในยุคประเทศไทย Thailand ๔.๐

๒) ควรมีการศึกษาถึง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในประเทศไทย

๓) ควรมีการศึกษาถึง กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคประเทศไทย Thailand ๔.๐

๔) ควรมีการศึกษาถึง กลยุทธ์การบริหารจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

กรมการศาสนา. พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของพระสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐.

..... กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ.๒๕๔๑)ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ หมวด ๓ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑.

..... การคณะสงฆ์และการพระศาสนา.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐.

..... คู่มือการจัดการศึกษาสงฆ์, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

..... คู่มือการบริหารจัดการวัดฉบับย่อ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

..... คู่มือวิทยากรอบรมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐.

..... กฎมหาเถรสมาคม. ฉบับที่ ๒๔ ว่าด้วยเรื่องการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑.

..... วัดพัฒนา ๔๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๔.

..... หนังสือคู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.

..... หลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาวัดพัฒนาตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕.

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. การพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๒.

ชุตีระ ระบอบ และคณะ. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒.

ชูบ กาญจนประกร. หลักรัฐประศาสนศาสตร์. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๐.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: เทพนมมิต, ๒๕๔๑.

จิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

น้อย ลายคราม และ สุบรรณ จันทบุตร. การบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางในชุมชน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการสังคม, ๒๕๓๙.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

บุญร่วม เทียมจันทร์. เจ้าอาวาสเจ้าพนักงานใครกำหนด. กรุงเทพมหานคร: สามดีพริ้นติ้งอีคิว
เม้นท์, ๒๕๔๖.

บุญศรี พานะจิตต์. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด, ๒๕๔๕.

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. สุขภาพในฐานปกครองตนเอง. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสน
ศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙.

พระเทพปริยัติมุนี (สุเทพ ผุสฺสธมฺโม). การพัฒนาวัดควบคู่กับการจัดการศึกษาสงฆ์วัดพระปฐม
เจดีย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๓.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโญ). การคณะสงฆ์และการพระศาสนา กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

_____. คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). การจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดใน
พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สกศ, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธ
ธรรม, ๒๕๔๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). สถาบันสังคมกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

_____. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.

_____. ภาวะผู้นำเชิงพุทธ. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรมการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระพุทธรูป (ทองย้อย กิตติทินฺโน). ธรรมญาณนิพนธ์ ๑ ปี พระพุทธรูป. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

พระมหาสมทรง สิรินฺตโร และคณะ. บทบาทของวัดและพระสงฆ์ไทยในอนาคต.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๒๕.

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตฺตญาโณ). ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปญฺญาลิโร). การจัดการสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ของวัด.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระวิบูลธรรมวาที (วิบูลย์ กลยาโณ). พระสังฆาธิการกับวัด. ที่ระลึกงานสมโภชฉลองพระบัญชา
แต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.
- พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตโต). การเมืองมิใช่เรื่องของสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว
การพิมพ์, ๒๕๔๓.
- พระศรีศาสนวงศ์ (มีชัย วีรปัญญา). อธิบายกฎหมายเถรสมาคม. กรุงเทพมหานคร: หจก.ประยูรสาสน
ไทยการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). พุทธศาสตร์ปริทรรศน์รวมในผลงานทางวิชาการ
เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๘.
- พริ้ง เจนนี. คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา, ๒๕๔๖.
- พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. การนำพระสงฆ์(วัด) มาเป็นหลักในการแก้ปัญหาทางสังคมจิตวิทยาของ
เยาวชนไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๓๘.
- ภัทรพร สิริกาญจน์, รศ.ดร. หน้าที่ของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ แนวคิดและบทบาทของ
พระคำขียน สุวณโณ ในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๔๖.
- วีระ อัมพันสุข. พุทธธรรมกับการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: เอร่าวันการพิมพ์, ๒๕๒๖.
- สนธยา พลศรี. กระบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. นวโกวาท (ฉบับประชาชน). พิมพ์ครั้งที่๑๒.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๔.
- สมเดช สีแสง. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.
ชัยนาท: อมรการพิมพ์, ๒๕๔๔.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมไทยแนวทางวิจัยและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย
พุทธธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- สรุพล สุยะพรหมและคณะ. พื้นฐานทางการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- _____. ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- สำนักงานเจ้าคณะภาค ๑๖. คู่มือปฏิบัติงานการคณะสงฆ์. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเลขานุการเจ้า
คณะภาค ๑๖ วัดท่าไทร, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิชชิ่ง, ๒๕๔๗.
- สุนทร สุญตโยธิน. **คู่มือสมณศักดิ์สำหรับผู้บริการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: กรังปรีซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล, ๒๕๔๐.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. **การบริหารงานแบบพุทธ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทส่องสยาม จำกัด, ๒๕๓๘.

(๒) คุษณินพนธ์

- กนกพร ฉิมพลี. “รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษา วิชาหจกชุมชน จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕.
- กริชพัฒน์ ภูวนา. “รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม”. **ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔.
- ทัศนีย์ เจนวิไลสุข. “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- ปัญญายุทธ นาคมุจลินท์. “วิเคราะห์การบริหารองค์กรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดอุทัยธานี”. **พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระครูอุทัยกิจจารักษ์ (สุรางค์ สุจิณโณ). “รูปแบบการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรคณะสงฆ์ภาค ๒”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พระโชติ บดีรัฐ. “การบริหารงานของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความ มั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๔.
- พระปลัดวรญาณ อคฺควชิโร (ยอดเพชร). “การพัฒนาการบริหารจัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์”. **ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. สาขาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พระมหาธฤติ วิโรจโน. “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหานพริักษ์ ขนดีโสภณ. “การบริหารจัดการวัดพัฒนาตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”.

ดุขฎิณิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ชยวิโส). “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้
รูปแบบธนาคารความดีสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

วิทยา จันท์แดง. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน”. **รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** คณะรัฐ
ประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๔.

สุญาดา สุนทรสารทูล. “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกัน
ทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”. **ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.

(๓) รายงานวิจัย

คุณ โทจันทร์ และเทพพร มังธานี. “รูปแบบการจัดการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดใน
พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา วัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ”.

รายงานการวิจัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ:
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๖.

ประทุม อังกูโรหิต. “สถาบันทางพระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์”. **รายงานการวิจัย.** ศูนย์
พุทธศาสนศึกษา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูนิทัศน์กิจจาทร (วันชัย สามารถ). “การศึกษาบทบาทพระสังฆาธิการในการดำเนินงาน หน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์”. **รายงานวิจัย.**
นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๘.

พระครูวิวิธสุภาจารคุณ (กิตติศักดิ์ แสนาวะนา). “บทบาทพระสงฆ์และการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม
หน่วยอบรมประชาชน”. **รายงานวิจัย.** เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๕.

พระครูวิโรจน์คุณากร (จำรัส อติสโย). “ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระ ธรรมทูตประจำ
อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด”. **รายงานวิจัย.** คณะพระพุทธศาสนา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาสหัส ฐิตสาโร. “การบริหารองค์การคณะสงฆ์”. **รายงานวิจัย.** สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระอธิการจรัส อภินนโท (สิงหนอย). “การปฏิบัติงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของพระสงฆ์ในเขตอำเภอพราขาว จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธ
ศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ. “ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี” รายงานวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๔.

(๔) ข้อมูลออนไลน์

กรมการปกครอง. “ข้อมูลการปกครองส่วนภูมิภาค ประเทศไทยปีพ.ศ.๒๕๕๙”. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://www.zcooby.com/2559-thailand-information-number-statistics/>. [๒๕ กุมภาพันธุ์ ๒๕๖๑].
วัดบางโคล่งใน. ฝ่ายงานสาธารณูปการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://watbangchalongnai.com/index.php?mo=3&art.> [๑๔ ธ.ค.๒๕๕๔].
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ. สถิติพระภิกษุสามเณร ปี๒๕๕๙. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
https://www.msociety.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web/article_attach/.
[๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙].
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร. สถิติวัดในจังหวัดกำแพงเพชร ปี ๒๕๖๐.[ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://www.freewebs.com/kamphengphet>. [๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

(๔) ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์

พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฑฺโฒ). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลถาวรวัฒนา,
๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.
พระครูประทีปวิชิตธรรม (วิชัย ธมฺมทีโป). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพานทอง, ๒๒
สิงหาคม ๒๕๖๑.
พระครูกิตติวิชิตโสภิต (สมเกียรติ จิตตวโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังไทร, ๒๐
มกราคม ๒๕๖๒.
พระครูเกษมวิชิตกิจ (สุพรรณ สุวณฺโณ). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองไม้กอง,
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.
พระครูถาวรวิชิตศาสน์ (อุบล ถาวโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังยาง, ๒๕
มกราคม ๒๕๖๒.
พระครูรัตนวิชิตวัฒน์ (วิรัช สิริธมฺโม). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนาบ่อคำ, ๒๕
สิงหาคม ๒๕๖๑.
พระครูวิชิตปัญญากร (อำนวย ปญฺญาวโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองปลิง,
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระครูวิลาสวชิรธรรม (สุข สุขธมโม). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลคลองลานพัฒนา, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูวิสุทธีวชิรานุกูล (ขารี ปริสุทฺธ). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลคุยบ้านโอง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูสันติวชิรกิจ (พนม จนฺทธมโม). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหัวถนน, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูสิริปริยัติวิมล (อุเทน อคฺคปญฺโญ). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังชะพลู, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูสิริวชิรานุกูล (วรสายไย จิรวโส). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองหลวง, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูสุตวชิรากร (วิเชียร ส่วโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหินดาด, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูอมรวชิรคุณ (มนัส ยโสธโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลโกสัมพี, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระครูโสภาสวชิรคุณ (พรหมจักร จกกวโร). ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระมหาสุชุม เขมจาโร. ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสลกบาตร, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญ. ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลระหาร, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

พระอธิการจร อธิธมฺโม. ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลห้วยยั้ง, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

นายอภิรักษ์ มุสิกพงษ์, นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

นายอานนท์ อภิชาติตรากุล. นายกเทศมนตรีตำบลพรานกระต่าย, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑.

นายอนันต์ เขียวเล็ก. กำนันตำบลลานดอกไม้ อำเภอเมืองกำแพงเพชร, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

นายบุญมี การะเวง. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลลำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

นายสิทธิโชค พะโยม, ไวยาวัจกรวัดไตรภูมิ ตำบลลำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑.

(๕) ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่มเฉพาะ

พระเมธีวชิรภูษิต, ดร. (จำเนียร จิรวโส ป.ธ.๙). เจ้าคณะตำบลนครชุม วัดพระบรมธาตุ, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

พระอธิการอำนวย นนทโก ดร. เจ้าอาวาสวัดเขาสว่างอารมณ์, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร. (มานิช วีตโรโค). รองเจ้าคณะอำเภอเมืองกำแพงเพชร วัดประดูลาย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

พระครูประภัสร์วชิรกิจ, ดร. (ส่างงค์ สุภาจาโร). เจ้าคณะตำบลท่ามะเขือ วังยาง เขต ๑ วัดหนองจอกพัฒนาราม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระครูวิลาศวิชิริกิจ (เชาวนะ ถาวโร). เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองพิไกร วัดโคศิรการาม, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- นายเอกราช เสมาทอง. นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- นายฐกร พุทธเผือก. นักวิชาการชำนาญ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- นางสาวพรพรรณ ชุ่มเปี่ยม. นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- นางจันทรา กลั่นนาคคุณ. นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.(กำพล คุณักร). รองคณะบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- พระมหาสุรินทร์ สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- รศ.ดร.สุวิญ รัชส์สัตย์. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.
- ผศ.ดร.อุทัย สติมัน. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒.

(๖) ภาษาอังกฤษ

- American Association of School Administrators. **Staff Relations in School** New York: Handerson and T. Parsons, 1947.
- Deming. Edward W.. **The Massachusetts Institute Technology Center for Advanced Engineering Study**. New York: McGraw-Hill Out of The Crisis, 1995.
- Gregg. Russell T. **The Administrative Process**” in Administrative Behavior in Education, 274 RF. Cambell and RT. Gregg. New York: Harper and Row, 1957.
- Gulick, Fayol. H. **General and Industrial Management**. London: Sir Issac Pitman and Sons Ltd, 1949.
- Luther,&LyndallUrwick. **Paperson the Science of Administration**. NewYork: Columbia University. 1973.
- Max Weber. **The Theory of Social and Economic Organizations**. New York: Transaction Books, 1947.
- Sears. Jesse B. **The Nature of Administrative Process**. New York: McGraw - Hill Book Company, 1959.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อิลาว

ด้วย พระครูอาทรพรพิริยกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งขอการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออัญมโทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรพิริยกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ตรวจแล้ว

ดร.ประเสริฐ อิลาว

11 ก.ค. 2561

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพธนา ปรานิต

ด้วย พระครูอาทรพรพิริย ฌายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

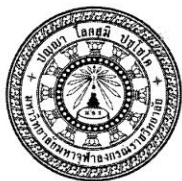
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรพิริย

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ตรวจแล้ว

(พ.ศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)
๑๑ ก.ค. ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ดร.

ด้วย พระครูอาทรวิชิต ญาสา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ดำรงแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสารโร
๑๗ / ๗.๓ / ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิชิต

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

นมัสการ พระมหากษัตริยา กิตติโสภณ, ดร.

ด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่ประทุม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

(พระมหากษัตริยา กิตติโสภณ,ดร.)

๓๑ / ๖ / ๒๕๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๖

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

นมัสการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.

ด้วย พระครูอาทรวิชิต ฌายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางสาวลิลา

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิชิต

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

พระอุดมสิทธินายก
๑๑ ก.ค. ๖๑

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้ให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูประทีปวชิรธรรม ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองไผ่กอง
สิ่งส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ชินสีห์ วิไลธรรม
อภิชิต
(พระครูประทีปวชิรธรรม,ดร.)
๒๒ ส.ค. ๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่ะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูวิสุทธิธีรานุกุล ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลคุยบ้านโอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

พระครูอาทรวชิรกิจ
ฐานิสฺสโร
๒๕๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ส่วยพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระอธิการจรูญ ธีรปัญโญ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลห้วยยัง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรทวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นาย ธีรปัญโญ
พระอธิการจรูญ ธีรปัญโญ
๑๘ / ๐๘ / ๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุรพล สุยะพรหม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรทวชิรกิจ
โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูถาวรวิธาน ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังยาง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวิธาน ฉายา สุานิสสรโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๕๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

วิมล ธรรมะธรรมะ
พระครูถาวรวิธาน
(พระครูถาวรวิธาน)
๒๕ สิงหาคม ๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุนะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิธาน
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลถาวรวัฒนา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวิชิตกิจ ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อินทิรา สิมพานะ
คณาจารย์พิเศษ
(พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์)
๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิชิตกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสุตวชิรากร ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหินดาด
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ส่วยพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติการให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลระหาร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรทวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติการให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนันต์ วัฒนกุล
พระครูอาทรทวชิรกิจ
๒๕ สิงหาคม ๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุรพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรทวชิรกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาสุเมธ เขมจาโร ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสถลภาต
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรพรพิริยกิจ ฉายา สุานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูอาทรพรพิริยกิจ
(พระสมณวิมลคุณ)
๑๓-๑๐-๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุรพล สุธะพรหม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรพิริยกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติครุฑให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสิริปริยัติวิมล ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังชะพลู
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติครุฑให้ไปโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ณ ๒๒/๑๐/๒๕๖๑

พ.ดร.วิมล

(พ.ดร.วิมล หรือ วิมล)

๒๐ ส.ค. ๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูวิลาสธีธรรม ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลคลองลานพัฒนา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรพรชิริก ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

มีหนังสือถึง

พระครูวิลาสธีธรรม
๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุรพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรชิริก
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ์ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูอมรวิชิตคุณ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลโกสัมพี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ณัฐ ใจสมภารมณ
พระครูอาทรวชิรกิจ
๑๗๘.๑.๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้ให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูรัตนวชิรวัฒน์ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนาบ่อคำ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ฉันทิโน นิสิต

พระครูรัตนวชิรวัฒน์

๒๕๖๑ ๒๐

สุพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
ของผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ พระอธิการอานวย นนทโก, ดร. เจ้าอาวาสวัดเขาสวามี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรทวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนา
พระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการ
จัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.
๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม
โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

นันทเจตน์งาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรทวชิรกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๓๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูโสภาสวชिरคุณ ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ฐานิสฺสโร
พระครูอาทรวชิรกิจ
๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ดร.สุรพล สุธะพรหม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ พระเดชพระคุณพระเมธีวชิรภูษิต, ดร. เจ้าคณะตำบลนครชุม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระเดชพระคุณเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอ
อาราธนาพระเดชพระคุณพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง
“รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕
มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม
โชนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ พระครูวิลาศวิชกิจ เจ้าคณะตำบลคูยบ้านโอง-คลองพิไกร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรวิชกิจ ฉายา สุานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

พระครูอาทรวิชกิจ

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิชกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองกำแพงเพชร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม ไขนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกรา มาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

พระครูอาทวชิรกิจ
๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทวชิรกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบัวน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ พระครูประภัศร์วรชิต, ดร. เจ้าอาวาสวัดหนองจอกพัฒนาราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรวรชิตกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนา
พระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการ
จัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.
๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม
โชนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอบัวน้อย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาล
งกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวรชิตกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายสุกร พุทธเผือก
นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรพรพิริยกิจ ฉายา สุวณฺโณ ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐
น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

๘ ยินดีแจ้งพร้อม

ขอแสดงความนับถือ

สุกร พุทธเผือก

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรพิริยกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระมหาสุเมธี สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูอาทรวิชิต ญา ยานิสสรโร หัสประจำวันสิต ๕๙๐๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวิชิต

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ณ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒
Focus Group Discussion

พระครูอาทรวิชิต
๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

๐๐๕ ๕
ธวัช ภูมิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ภูมิ)

เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษ์ตย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา สุานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐
น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๔

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนา พระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โขนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

อ.นันทวัฒน์ สอน

อ.สุรพล สุธะพรหม
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรพรชิริกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐
น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรชิริกิจ
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม
พระครูอาทรพรชิริกิจ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง เชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายเอกราช เสมาทอง
นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระครูอาทรวชิรกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสนิมิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐
น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรวชิรกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายเอกราช เสมาทอง
นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

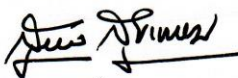
เนื่องด้วย พระครูอาทรพรพิริยกิจ ฉายา ฐานิสฺสโร รหัสนิมิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๒
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” ในวันอังคารที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๓๐
น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

๗/๑/๒๕
พนดพพม
๒๐๑๗ ๒๕๖๒

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระครูอาทรพรพิริยกิจ
โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๕๑-๘๖๘๔

ภาคผนวก ง

รายงานผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
ของผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
 ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
 ในจังหวัดกำแพงเพชร”

โดย พระครูอาทรวชิรกิจ (มานะ ฐานิสฺสโร)

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันอังคารที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ โซน บี คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ
๑.	พระอธิการอำนาจ นนทโก, ดร.	เจ้าอาวาสวัดสว่างอารมณ์	
๒.	พระครูโกศลวชิรกิจ, ดร.	รองเจ้าคณะอำเภอเมืองกำแพงเพชร	
๓.	พระครูประภัสร์วชิรกิจ, ดร.	เจ้าคณะตำบลท่ามะเขือ-วังยาง เขต ๑	
๔.	พระครูวิลาศวชิรกิจ	เจ้าคณะตำบลคุยบ้านโอง-คลองพิไกร	
๕.	นายเอกราช เสมาทอง	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร	
๖.	นายธกร พุทธิเมือก	นักวิชาการชำนาญ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร	
๗.	นางสาวพรพรรณ ชุ่มเปี่ยม	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร	
๘.	นางจันทรา กุลนันทคุณ	นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร	
๙.	รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป/ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๑๐.	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะสังคมศาสตร์	
๑๑.	พระมหาสุรินทร์ สุนนโท, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	
๑๒.	รศ.ดร.สุวิญ รัชสิทธิ์	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	
๑๓.	ดร.อำนาจ บัวศิริ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	
๑๔.	ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัด
กำแพงเพชร”

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการจัดการหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อ
ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร
๒) เพื่อวิเคราะห์การจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร
๓) เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร
ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก โปรดได้ให้ข้อมูลตามความคิดเป็นของ
ท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและไม่มี
ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบ
ของท่านไปใช้วิเคราะห์เป็นภาพรวมเท่านั้น แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกแบ่งออกเป็น ๓ ตอน
ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ประเด็นสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการ
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร”

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นในด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาเพื่อการ
ปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยหวังว่าคงได้รับความเมตตาจากท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ใน
ครั้งนี้เป็นอย่างดี

พระครูอาทรวรชिरกิจ (มานะ ฐานิสฺสโร)
นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๕๖๑

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

สถานที่.....

วัน/เดือน/ป.....

เวลา.....

ตอนที่ ๒ สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในจังหวัด กำแพงเพชร ดังนี้

ท่านคิดว่าสภาพการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น ๒) การเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน ๓) การเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า ๔) การเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ๕) การเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร ในแต่ละด้านมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง

๒.๑. ด้านส่งเสริมและอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น มีการวางแผนในการดำเนินการ การปฏิบัติงานจริง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างไร (มีการจัดทำทะเบียนประวัติ)

๒.๒ ด้านศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน มีการวางแผนในการดำเนินการ การปฏิบัติงานจริง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างไร

๒.๓ ด้านศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า มีการวางแผนในการดำเนินการ การปฏิบัติงานจริง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างไร

๒.๔ ด้านศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข มีการวางแผนในการดำเนินการ การปฏิบัติงานจริง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างไร

๒.๕ ด้านเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร มีการวางแผนในการดำเนินการ การปฏิบัติงานจริง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างไร

๒.๖ มีวิธีการสร้างความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความใส่ใจ การตรวจสอบในการทำงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอย่างไร

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นในด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานด้านการจัดการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร

๑. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลด้านสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เป็นอย่างไร

๒. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลด้านศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยงาน เป็นอย่างไร

๓. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลด้านศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า เป็นอย่างไร

๔. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลด้านศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข เป็นอย่างไร

๕. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการจัดการหน่วยอบรมประชาชนด้านเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร เป็นอย่างไร

ผู้สัมภาษณ์ พระครูอาทรวิจิตรกิจ

ภาคผนวก จ

ประมวลภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ภาพที่ ๑

สัมภาษณ์ : พระครูเกษมวชิรกิจ

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.พานทอง

วันสัมภาษณ์ : ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๒

สัมภาษณ์ : พระอธิการจเร ชีรธมโม

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.ห้วยยั้ง

วัน เวลา สัมภาษณ์ : ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๓
 สัมภาษณ์ : พระมหาอภิชาติ กิตติวรณฺญ
 ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.ระหาร
 วันสัมภาษณ์ : ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๔
 สัมภาษณ์ : พระครูวชิรปัญญากร
 ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.หนองปลิง
 วันสัมภาษณ์ : ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๕

สัมภาษณ์ : พระครูโสภาสวชिरุณ

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.นิคมฯ

วันสัมภาษณ์ : ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๖

สัมภาษณ์ : พระครูถาวรวิจิตรศาสน์

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.วังยาง

วันสัมภาษณ์ : ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๗

สัมภาษณ์ : พระครูโอภาสวชิรคุณ

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.นิคมฯ

วันสัมภาษณ์ : ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๘

สัมภาษณ์ : พระมหาสุชุม เขมจาโร

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.สลกบาตร

วัน เวลา สัมภาษณ์ : ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๙
 สัมภาษณ์ : พระครูรัตนวิชิตวัฒน์
 ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.นาบ่อคำ
 วันสัมภาษณ์ : ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๐
 สัมภาษณ์ : พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์
 ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.ถาวรวัฒนา
 วันสัมภาษณ์ : ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๑

สัมภาษณ์ : พระครูอมรวชิรคุณ

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.โกสัมพี

วันสัมภาษณ์ : ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๒

สัมภาษณ์ : พระครูสิริปริยัติวิมล

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.วังชะพลู

วันสัมภาษณ์ : ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๓

สัมภาษณ์ : พระครูสุตวชิรากร

ตำแหน่ง : ประธานหน่วย อ.ป.ต.หินดาด

วันสัมภาษณ์ : ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๔

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ห้องชลบุรี มจร.วังน้อย

วันสนทนา : ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระครูอาทรวิชิต ฉายา จานิสสโร นามสกุล ชูศิลป์
เกิด	วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ (วันพุธ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๗ ปีชวด)
สถานที่เกิด	เลขที่ ๑๒๕/๑ หมู่ ๖ ตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
การศึกษา	๒๕๒๗ สอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนคณะจังหวัดกำแพงเพชร ๒๕๔๓ สอบได้ ประโยค ๑-๒ สำนักเรียนวัดโพธาราม จังหวัดนครสวรรค์ ๒๕๔๕ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๘ สำเร็จการศึกษาปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร
อุปสมบท	วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ณ วัดไตรภูมิ ตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
สังกัด	มหานิกาย
หน้าที่-การงาน	-เจ้าคณะตำบลถ้ำกระต่าย-ถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร -ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไตรภูมิ ตำบลถ้ำกระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร -ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไตรภูมิ -พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ สายที่ ๓ -พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน -อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ หน่วยวิทยบริการวัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร

งานเขียน	-กรรมการปฏิรูปพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา -หนังสือคู่มือการเรียนรู้แก่นักธรรม-ธรรมศึกษาชั้นตรี -หนังสือคู่มือพระวิทยากรค่ายพุทธบุตร -หนังสือของฝากจากหลวงพ่อ -บทความเรื่อง มองประเพณีลาว แล้วมองเข้ามาที่ประเพณีไทย -บทความเรื่อง กิจกรรมพระพุทธศาสนาในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย -บทความเรื่อง มรดกคนปนมรดกพระ มรดกพระคละมรดกคน
งานศึกษา	-ครูสอนพระปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษาวัดไตรภูมิ -กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม -กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านพรานกระต่าย -กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลพรานกระต่าย -กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดโพธาราม -กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพรานกระต่าย
รางวัล	-รางวัลเสาเสมาธรรมจักร สาขาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาภายในประเทศ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี -รางวัลผู้คุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม -รางวัลศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ต้นแบบของจังหวัดกำแพงเพชร -ประกาศนียบัตร-เกียรติบัตร จากหน่วยงานต่างๆ
ที่อยู่ปัจจุบัน คติธรรม	วัดไตรภูมิ ตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร วายุเมธว บุรีโส ยาว อุตุสส นิปปทา. เกิดเป็นคนควรพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จ